

Milí čitatelia!

V rukách držíte už tretie číslo Nových Dimenzií a dúfam, že už bez väčších gramatických chýb. Naša redakcia sa rozšírila o nových ľudí, máme Martinu, prvú študovanú žurnalistku v našom kolektíve, Martina, ktorý bude pre Vás pripravovať správy zo zahraničia, redaktorku Mišu a korektorku Katku. Dostali sme veľa pozitívnych ohlasov a sme naozaj radi, že sa vám náš časopis páči. Keďže zatiaľ pracujeme zadarmo je to pocit o to cennejší. Ešte stále máme čo doháňať, hlavne čo sa týka distribúcie a presných uzávierok.

Dnešné číslo je o čosi hrubšie. Je to akýsi náš preddavok na ďalšie číslo. Redakcia totiž využije čas od apríla až po koniec letných prázdnin na prípravu projektu časopisu na ďalší rok. Dúfame, že bude úspešný a zabezpečí nám dostatok finančných prostriedkov na pravidelné vychádzanie v podstatne vyššom náklade ako dnes. Opäť sa s Novými Dimenziami stretnete v septembri pri návrate do posluchárni, či pri veľkom sviatku saleziánskej mládeže na Feste v Žiline 19. septembra.

Chceli by sme zareagovať na pár ohlasov. Prečo je časopis nepredajný a pýtame zaň 15 Sk? Tých 15 Sk je váš dar nášmu združeniu, z ktorého potom financujeme tlač časopisu. Čo sa týka distribúcie, došlo niekoľkým nedorozumeniam, keďže v mnohých mestách sa časopis distribuoval zadarmo. Tým, ktorým sa náš „produkt“ zapáčil a myslia si, že by mal ďalej existovať a chcú ho ďalej čítať môžu šek vložený do časopisu.

Uvedomujeme si, že v časopise zatiaľ píšeme málo o tom, čo sa deje na Slovensku, hlavne mimo Bratislavu, ale žiaľ zatiaľ je to tak, že nemáme nikoho, kto by informoval o akciách z rôznych kútov Slovenska. Takže je to na vás – našich čitateľoch, chceme tvoriť veľkú slovenskú komunitu mladých, dospelých veriacich ľudí a k tomu potrebujeme vedieť to, čo sa deje u každého z nás. Príspevky môžete posilať akéhokoľvek druhu, nielen o tom, čo sa deje u vás. Uvítame aj zaujímavé podnety k materiálom, ktoré by sme mohli uverejniť a tiež reakcie (či už pozitívne alebo negatívne) k tomu, čo sme napísali.

Toto číslo sme venovali problematike elektronických médií na Slovensku, ich súčasnosti a vyhliadkam na budúcnosť. Nájdete tu aj fotoreportáž z otvorenia prvého slovenského univerzitného pastoračného centra v Bratislave. Pribudla nová rubrika Na špici, v ktorej sa budete stretávať s mladými ľuďmi, ktorí napriek svojmu veku už niečo dosiahli či už v hudbe, športe, umení alebo v spoločenskom živote. Sú jednoducho na špici. Čo je na nich výnimočné, je to, že sa otvorene hlásia ku Kristovi, a napriek svojej sláve sa snažia žiť podľa evanjelia. Takže, hor sa do čítania!

S pozdravom Peter, Jožo a Drobec

Peter
Jožob Drobec

PS: Ak máte záujem o časopis, pošlite nám šekom peniaze a budeme vám ho posilať domov pravidelne, najlepšie bude, ak sa dáte ako skupina dohromady a budeme vám môcť posilať časopis spoločne. Ušetríte nám tým dosť práce a peňazí na poštovnom. Do správy pre príjmateľa napíšte, koľko chcete kusov z každého čísla a za koľko čísel platíte dopredu. Jeden kus stojí 15 Sk. Priloženým šekom môžete poslať aj prípadné dary (do správy pre príjmateľa napíšte Dar).

Nové dimenzie
Kresťanský časopis pre mládež (18 - 25 rokov)

Vydavateľ: združenie D.O.M.

Šéfredaktor: ThLic. Peter Bicák, SDB

Redakčná rada:

Roman Tarina, Jozef Šoltés, Branislav Krajčovič, Peter Pašuth, Viera Krajčovičová, Martina Fabianová, Martin Gáplovský

Grafická úprava:

Jozef Šoltés, Branislav Krajčovič, vydavateľstvo don Bosco

Spolupracovali:

Barbora Šoltésová, Lucia Pekarková, Petra Jekkelová, Katka, Miša

Adresa redakcie:

Nové dimenzie, Okružná 13, 82104 Bratislava, kontaktá osoba Peter Bicák, tel/fax.5225623

E-mail: trnavka@bosco.sk

WWW: <http://www.kaplnka.sk/dimenzie>

WWW editor: Branislav Krajčovič

Tlač: Tlačiareň Slza s.r.o. Poprad

- 4 správy**
- 6 profily**
cesty tomáša halíka
- 10 téma čísla**
elektronické médiá – brána do
3. tisícročia
lux in tenebris – svetlo v tmách
dozrievanie k dialógu
multimédiá ?!
internet – médium budúcnosti?
nie! súčasnosti!
kresťanské médiá a svet
- 32 na špici**
som martina a hotovo...
- 36 gospel**
lumen '98
- 38 krížom krážom**
political correctness
- 40 vysokoškooláci**
upc
- 42 recenzie**
kniha, hudba, koncert, muzikál
- 45 infoservis**
- 46 vierkine okno**

Na margo...

Ked' som si pozrel februárové vydanie gospelovej(!) hitparády Poltón, neveril som vlastným očiam (či skôr ušiam). Zo siedmich piesní sa spievalo o Bohu len v dvoch. Kapucín Félix Tkáč v piesni Údel a skupina Adriel v piesni Anjel strážny. Ostatné hviezdy slovenského gospelu – či už Atlanta, Kompromis, BFO, či Trenčiansky bazár – sa predstavili piesňami, ktorých texty patria síce k lyrickým, ale viac-menej svetsky či osobne zameraným témam. Ak gospel znamená radostnú zvesť, treba sa spýtať „gospelových“ interpretov, kdeže tá zvesť v ich piesňach je. Zdá sa mi však, že problém rozprávania o Bohu a hlásania radostnej zvesti je v dnešnej dobe oveľa širší. Nerobme si ilúzie. Dnešná spoločnosť urobila z Boha tabuizovanú tému. Nechce počuť o niekom, kto presahuje na piedestál postavenú individualitu a slobodu človeka. Tento „sám sebe zvrchovaný pán“ si však zapcháva uši pred slovami, ktoré ho stavajú pred pravdivú realitu: choroba, staroba, smrť, potrat, bieda a tiež Boh, Ježiš a kríž. Žiaľ stále viac kresťanov – no predovšetkým nás katolíkov, sa tomuto trendu prispôsobuje. S našimi neveriacimi bratmi sa snažíme komunikovať pomocou pojmov humanita, tolerancia, sloboda, mier. Ako by asi dopadol Ježiš, či apoštoli, keby pred 2 000 rokmi prišli s takouto „zvesťou“?! A keby len to. Sami často nevieme medzi sebou na našich stretnutiach, či s našimi veriacimi priateľmi komunikovať o Bohu. Nedokážeme sa s nimi deliť o každodenné radosti, ale ani trápenia. Nevieme sa modliť – osobne a „na rovnu“ sa rozprávať so svojim Otcom. Prosiť, ďakovať, oslavovať, no aj búchať a kričať, keď sa neozýva. Keď počúvam gospelovú muziku spoza oceána, (alebo aj slovenský Adriel) väčšinou od našich odlúčených bratov, zisťujem, že presne o tomto sú ich piesne. Prečo aj my dnešní kresťania-katolíci nedokážeme takýmto spôsobom evanjelizovať?! Bojíme sa výsmechu, či straty svojho pre všetkých prijateľného image?! A čo keď dnešný svet potrebuje práve túto zvesť: „Neboj sa. Ježiš Ťa miluje. Chce, aby si bol šťastný. Za Teba obetoval svoj život, aby si dosiahol spásu a večnú radosť. Uver v neho. Čaká a stále bude na Teba čakať s otvorenou náručou.“ Viete, koľko dnešných „moderných“ ľudí očakáva práve tieto slová?! Ved' sa len pozrime na tých, čo zakotvili v sektách. Nájde tam manažérov v oblekoch, s mobilom za opaskom a BMW pred domom, nájde tam študentov s výzorom hippies, ale aj bývalých narkomanov, či prostitútky. Oni sú v sektách preto, lebo my kresťania, hoci máme plnú ústa evanjelizácie, evanjelizovať vôbec nevieme, a zdá sa, že ani nechceme. Položme si na záver otázku. Zaslúžia si niektorí naši gospeloví interpreti skutočne prívlastok gospeloví?! Zaslúžime si my kresťania skutočne nosiť Kristovo meno?!

Roman Tarina

Ekumenický seminár o elektronických médiách

12. marca sa vo Svätom Jure v strediku Agapé konal ekumenický seminár o elektronických médiách. Zúčastnili sa zástupcovia Slovenskej televízie, Slovenského rozhlasu, Rádia Lumen, Trans World Radia Slovakia, štúdia Lux Communication, Audiovizuálneho strediska ECAV a Slovenského evanjelizačného strediska pre masmédiá. Hlavnou témou bolo hodnotenie a analýza doterajších náboženských programov, výmena skúseností a návrhy na zlepšenie spolupráce medzi dvoma najväčšími cirkvami na Slovensku v tejto oblasti. Na záver prijali účastníci uznesenie, ktoré adresovali predsedovi NRSR Ivanovi Gašparovičovi, riaditeľovi STV Igorovi Kubišovi a riaditeľovi Slovenského rozhlasu Jaroslavovi Rezníkovi. Účastníci adresátom ponúkajú pomocnú ruku v riešení otázok kvality a kvantity náboženského vysielania. Navrhujú zastúpenie Ekumenickej rady cirkví a KBS v masmediálnych radách a žiadajú, aby STV stiahla z vysielania erotickú reklamu a propagáciu násillia.

Rok 1999 rokom kresťanskej kultúry na Slovensku

Na tlačovej konferencii 30.marca 1998 za účasti predsedu Komisie pre vedu, vzdelanie a kultúru pri KBS otca biskupa Františka Rábeka, predsedu Ekumenickej rady cirkví na Slovensku a zároveň Generálneho biskupa Evanjelickej cirkvi a.v. Dr. Júliusa Fila a zástupcov zo sveta kultúry bolo verejnosti oznámené vyhlásenie budúceho kalendárneho roku za Rok kresťanskej kultúry na Slovensku. Táto akcia bude prebiehať pod záštitou KBS a Ekumenickej rady cirkví za podpory Ministerstva kultúry SR. V rámci nej prebehne mnoho koncertov, výstav, seminárov a televíznych programov na celoslovenskej, ale i na regionálnych úrovniach. Rok kresťanskej kultúry na Slovensku bude zároveň i príspevkom k príprave na Veľké jubileum roku 2000.

Tri nové svätorečenia

Talianka Brigitta Morellová, Španielka Carmen Salles y Baranguerasová a Bulhar Eugen Bosilkov boli v nedeľu 15.3. vyhlásení za svätých. Eugen Bosilkov(1900-1952)bol vyhlásený za svätého ako vôbec prvá obeť stalinizmu. A zároveň je

to prvý katolík z Bulharska, krajiny s prevažne ortodoxným obyvateľstvom, ktorý dosiahol túto poctu. Narodil sa v meste Beleno. Študoval v Ríme. Neskôr sa stal biskupom v Nikopoli. Komunistická vláda ho nútila, aby prerušil styky s Rímom. Keď odmietol, bol uväznený a mučený. Biskup Bosilkov bol popravený v roku 1952. Treba pripomenúť, že aj na Slovensku v období komunistického režimu trpelo pre vieru mnoho ľudí. Je možné, že aj niekto z nich bude vyhlásený za svätého. Bol by to prvý Slovák za posledných asi tisíc rokov.

Druhá pastoračná návšteva v Nigérii

Nadšené privítanie čakalo Sv. Otca v nedeľu 22. marca v meste Oništa na katolíckom juhovýchode Nigérie, najľudnatejšieho afrického štátu. Asi milión veriacich sa zhromaždilo na sv. omši pri ktorej bol blahorečený trapista Ciprián Tansi. Neskôr sa Ján Pavol II. stretol s vodcami moslimov, ktorých je v Nigérii asi 45 percent. (katolíci 10%, ostatní kresťania 35%). Ešte v sobotu odovzdal vatikánsky štátny sekretár nigérijským vládnym zástupcom zoznam 60 politických väzňov so žiadosťou o ich prepustenie.

Nátlak na vládu USA

Vodca republikánskej väčšiny v americkom senáte Dick Armey podmienil zvýšenie výdavkov na podporu medzinárodného menového fondu zákazom používania federálnych fondov pre podporu skupín, ktoré lobujú v zahraničí za povolenie potratov, alebo poskytujú takéto „služby“. A to aj v prípade že peniaze na tieto účely idú z iných zdrojov. „Pokračujeme v tlaku, aby sme zbavili platičov daní záťaž tohto druhu všade, kde na to máme príležitosť,“ povedal. Vyhlásenie prišlo v dobe, keď sú rôzne americké organizácie zapletené do sterilizačných škandálov napríklad v Peru a Mexiku.

Pamätáme

V pondelok 15.3. 1998 zverejnila komisia pre náboženské vzťahy so

Židmi dokument Pamätáme – úvahu o holokauste a postoji katolíckej Cirkvi v dobe prenasledovania Židov. Je adresovaný ľuďom celého sveta, nie iba v Európe kde sa holokaust udial, s nádejou, že takáto tragédia sa už nikdy nezopakuje. Dokument, ktorého príprava trvala 11 rokov, by mal pomôcť vyličiť rany spôsobené nedorozumeniami a nespravodlivosťou z minulosti. Kardinál Edward Cassidy, ktorý dokument oficiálne prezentoval ďalej povedal: „Toto je akt pokánia. Cítíme, že musíme ľutovať nielen to, čo sme mohli spraviť my osobne, ale aj za tých členov Cirkvi, ktorí v tomto ohľade zlyhali.“

Toto storočie bolo svedkom neopísateľnej tragédie, ktorá nesmie byť nikdy zabudnutá: pokusu nacistického režimu vyhladiť židovský ľud. Dôsledkom boli milióny zabitých Židov. Toto bol holokaust – Shoah.

Reakcie na text boli rôzne. Proti chodne sa hodnotí dokument, ktorý očistil Pia XII. zo zatvárania očí nad nacistickým vyhladzovaním Židov, čo mu niektorí súčasní kritici Vatikánu vyčítajú. Pius XII. však naopak svojou „taktikou mlčania o Židoch“ mnohým z nich zachránil život. Vedúci európski rabíni na stretnutí v Prahe vyhlásili, že deklarácia bola krok správnym smerom, no boli rozčarovaní, že Vatikán neprijal zodpovednosť za storočia prenasledovania Židov. Často zaznievala požiadavka, aby boli otvorené archívy Svätej stolice z obdobia po roku 1922. „Vitám to a chcem vyjadriť svoje blahoželanie a vďaku. Musí sa uznať, že treba mať odvahu na taký akt pokánia“, vyhlásil hlavný francúzsky rabín Joseph Sitruk.

Nový film podľa scenára sv. otca.

Film režiséra Krzysztofa Zanussiho „Brat nášho Boha“, biografía poľského maliara Adama Chmielowského sa 27. marca premietal vo Vatikáne. Je to prvý film natočený podľa

scenáru, ktorý napísal pápež. Sú v ňom použité pôvodné dialógy z divadelnej hry. Zobrazuje život Chmielovského (1845–1916), ktorý sa vzdal umenia, aby mohol pracovať medzi chudobnými; založil dve kongregácie s charitatívnym zameraním. Jeho životný príbeh zobrazil mladý Karol Wojtyła ako cestu duchovného objavovania. V roku 1983 bol blahorečený a v roku 1989 ho Ján Pavol II. vyhlásil za svätého. Svätý otec sa vyjadril, že príklad Chmielovského mu pomohol pri rozhodnutí zanechať prácu v divadle a stať sa kňazom.

Najnovšia kniha kardinála Tomka

Kardinál Jozef Tomko, prefekt kongregácie pre evanjelizáciu národov, vydal novú knihu o dôležitej úlohe misionárskej práce v živote cirkvi. V tejto knihe Misie pre rok 2000 kardinál podčiarkuje fakt, že cirkev od začiatku pracuje misionársky. Táto práca nie je doplnok bežného života cirkvi, je to vnútorný aspekt kresťanskej existencie, cirkev sa zrodila misionárska, napísal. Kardinál Tomko poukázal na ázijský kontinent ako na najväčšiu výzvu pre misionárov v súčasnosti, keďže tento kontinent je domovom pre 85 percent nekresťanskej populácie sveta. Iné problémy sú v Latinskej Amerike, poznamenal, napriek tomu, že kultúra je tam prevažne katolícka, veľa ľudí stále nepozná Krista. Zdôraznil potrebu novej evanjelizácie v Európe, koliske kresťanskej kultúry. Afrika je dnes osobitne zaujímavý svetadiel. Vrcholným bodom návštevy Sv. Otca v Nigérii bolo blahorečenie Michaela Tansiho, ktorý teraz slúži ako model pre Afrických kňazov. Afrika ukazuje v týchto rokoch dramatický vzostup počtu duchovných povolání a títo kňazi sa nevyhnutne stanú misionármi v iných krajinách, na iných kontinentoch.

pripravil Martin Gáplovský

Cesty Tomáša Halíka

Koncom uplynulého roka sa dostala aj na pulty slovenských kníhkupectiev kniha *Ptal jsem se cest*. Vydavateľstvo Portál sa rozhodlo do svojej edície Rozhovory zaradiť po kardináloch Ratzingerovi a Vlkovi, a po biskupovi Malom aj osobnosť pátra Tomáša Halíka. Autorom takmer 300 stranového rozhovoru je publicista a spisovateľ Jan Jandourek. V rámci prezentácie knihy na Slovensku navštívil P. Halík v marci aj Bratislavu, kde odpovedal na otázky čitateľov, počas besedy v kníhkupectve Artfórum.

V knihe sa ako zlatá niť vinie symbol mostu. Od mostu, ktorý ste vidávali z okna rodičovského bytu, cez most vzdelania, most komunikácie.... Viete si predstaviť situáciu, že by sa pre uhájenie pravdy most nestaval, že by sa miesto neho postavil obranný val?

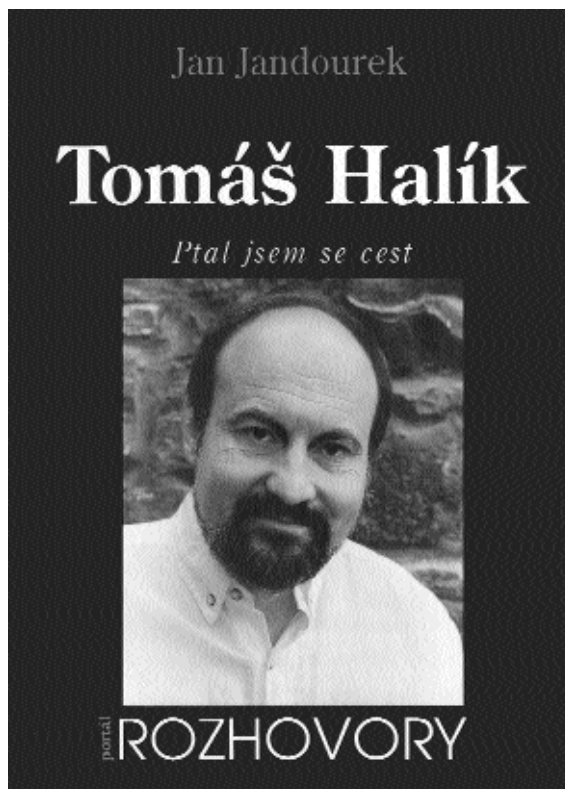
Most nemôže byť kompromis! Je to pokus o videnie vecí z oboch strán, o kontakt a najmä o dialóg. Sú situácie, keď dialóg stroskotá. Môj sused mi napísal v niekoľkých vetách svoju životnú múdrosť. Jedna z tých viet znela: „Láska k bližnému končí vtedy, keď si začne z teba bližný robiť vola.“ Sú situácie, keď nám iní neumožnia ten most postaviť.

*V katolíckej Cirkvi, resp. v celom kresťanstve prebieha na poli ekumenického dialógu rozprava. Proti sebe stojí vatikánska línia a na druhej pluralistické tendencie, ako sú napr. zhrnuté v knihe H. Künga *Prohlášení ke světovému etosu. Kam sa prikláňate Vy? Sú reálne mosty aj k prehlášeniu H. Künga?**

Jeden z modelov spolupráce je vidieť priamo v katolíckej cirkvi. Je to model spolužitia rádov a rôznych spiritualít, keď vedľa seba žijú františkáni, jezuiti, karmelitáni.... Každý z nich oslovuje iný typ ľudí, majú rôzne duchovné dôrazy, inú spiritualitu. Niečo analogického by sa mohlo vytvoriť aj v súžití kresťanských denominácií, a v širšom

zmysle aj rôznych duchovných kultúr. Ako religionistu ma zachytil takýto problém. Do akej miery je kresťanstvo náboženstvom? Dnes je veľmi moderná predstava kresťanstva ako jedného z mnohých iných náboženstiev. Keď v 17. storočí viedli medzi sebou katolíci a protestanti v Európe vojny, vymysleli cambridgský osvieteneci pojem prirodzeného náboženstva, ktoré zahŕňa rozum, morálne zásady,... a potom tie konkrétne náboženstvá – židovstvo, kresťanstvo, budhizmus, hinduizmus. My Európania sme tento model zhltnú aj s chlpmi. Ale, čo keď to vôbec nie je tak? Bol som v Indii a tam prevláda hinduizmus. Je to náboženstvo?! To je len naša predstava, všetky tieto bohaté pluralitné tradície Indie strčiť do jedného onálepkovaného vreca. Hinduista môže veriť v jedného Boha, v niekoľkých Bohov, alebo v žiadneho Boha. Je to množstvo duchovných kultúr, ktoré my nazývame hinduizmus. Je budhizmus náboženstvo?! (Mimochodom v piatok 27.3. máme u sv. Salvátora historické prvé meditatívne stretnutie budhistov a kresťanov. Príde jeden mních z Kiota a budeme spolu držať meditáciu. Už dnes je z toho veľa ľudí šokovaných.) Je to skôr určitá filozofia, kultúra. Je kresťanstvo v tomto zmysle náboženstvom?! Je to filozofia, gnóza, náboženstvo, kult? Všetko tieto pojmy sú určitou metafo-

rou, pripodobnením. Je to cesta, spôsob života. Sú tu rôzne duchovné kultúry, ktoré sa prelínajú, dopĺňujú, či sú vo vzájomnom napätí. Dnes hranice nevedú medzi náboženstvami a cirkvami, ale idú cez ne. Ľudí s „uzavretou myslou“ nájdete všade: medzi katolíkmi, protestantmi, moslimami. A oni si navzájom medzi sebou veľmi dobre rozumejú. Jeden český teológ sa mi vyznal: „Tí moslimovia sú mi sympatickejší ako protestanti, pretože aspoň niečo poriadne držia.“ Takže fundamentalisti všetkých náboženstiev spojte sa. Ja som si musel priznať, že mne sú budhisti sympatickejší ako on. Hranice mentalít vedú asi inakadiaľ. Ja nemôžem povedať: všetky náboženstvá sú si rovné. Odkiaľ to viem? Som Pán Boh, aby som mohol vy-

hlásiť, či sú si rovné, alebo nie? Ja musím niekde stáť, som v tejto tradícii – som kresťan, katolík. Som zodpovedný za túto tradíciu. Chcem, aby bola čo najhlbšia a najvernejšia svojim základom. Ale z tohto bodu som schopný viesť rozhovor a dialóg, v ktorom mi ten druhý môže niečo dať, v niečom ma inšpirovať. A ja som vďačný za jeho rozdielnosť. Treba sa vyhnúť dvom extrémom, ktoré ohrozujú tento svet. Prvým sú klapky na očiach a demonizovanie všetkého, čo je inakšie ako to moje. Druhým je akýsi všeobecný guláš, kde musím zrelativizovať aj svoje vlastné východiská. A potom som na nejakej „neutrálnej“ pozícii, z ktorej sa mi zdá „vsjo rovné“. Ja som Čech, pražák, kresťan a katolík. To je moje východisko, vedome ho prijímam. Ale napriek tomu, čo som, kde bývam a akou rečou rozprávam, môžem komunikovať aj s tými odlišnými. Keď som bol v indických budhistických kláštoroch a videl som, ako tam prúdia „budhisti z Vinohrad“ (tento termín použil T.H. v knihe na označenie českých „fanúšikov“ budhizmu, ktorí si po prečítaní nejakej knihy o ázijských filozofiách vyholia hlavu a byť zaplnia vonnými tyčinkami), tým pravým budhistickým mníchom pripadali trapne a boli im len na smiech. Nás katolíkov prijali otvorene: „Vy ste katolíci? To je zaujímavé. Máte celibát? To je dobrá vec, to my máme tiež.“ Takto sme o sebe a medzi sebou komunikovali, každý z nás niekde stál a rozumeli sme si ako bratrance. Zakotvenie a identita môže dialógu iba pomôcť.

Ako sa v kontexte, ktorý ste naznačili pozeráte na misiónársku činnosť Cirkvi. Ved' sú tu rehole, ktorých výlučným poslaním je práve táto činnosť.

Podobnú otázku som dostal pri jednej diskusii s českými budhistami. Prečo vy kresťania leziete do tej Ázie? Ale to naše kresťanstvo vôbec nie je výhradne európske náboženstvo. Ved' svojim pôvodom je práve ázijské. Kresťanstvo sa dostalo do Indie už v druhom storočí, teda v čase, keď v strednej Európe o kresťanstve ešte nebolo ani zmienky. Kresťanstvo má v sebe určitý nárok univerzality. Sme poslaní k všetkým ľuďom. To však neznamená, že všetkých musím natrieť jednou farbou a negovať ich vieru a kultúru. Augustín má svoju vinu, keď komentoval slová evanjelia „prinúť ich vôjsť“. Tie však znamenajú prehovárať ich, presvedčujú ich, aby chromí vošli na hostinu. Augustín to však pochopil tak, že tento citát legitimizuje prinútenie k viere násilím. Toto univerzálne poslanie kresťanstva musí byť formou slobodnej ponuky a misia musí viesť dialóg s tou ktorou kultúrou, ba dokonca musí dôjsť k určitému vteleniu do kultúry. Ved' vtelenie kresťanstva do helenisticko-gréckej kultúry určite nie je jediné. Bolo vtelenie do byzantskej kultúry, do keltskej kultúry. A teda existuje aj legitímne indické kresťanstvo. Ja som ho zažil. Pamätám sa na svoju prvú sv. omšu v Bombaji. Niektoré obrady boli iné, sedenie v lotosovom kvete na zemi pri malom stolíku. Hovoril som si: Ajajaj, nie je to prehnané? A vtedy ma napadlo: ved' Ježiš s učeníkmi pri poslednej večeri ležali na zemi. My sme prerobili poslednú večeru, zvykli sme si na to, pripadá nám to normálne. Ale indická liturgia je v tomto zmysle oveľa bližšia tej pôvodnej Ježišovej poslednej večeri, ako náš latinský obrad. Kresťan-

stvo je poslané ku všetkým kultúram. Vždy sa musí vteľiť do kultúry, a tiež z nej môže niečo zaujímavé pre seba prebrať. A teda aj napriek svojej plnosti môže naše kresťanstvo ukázať novú tvár. Teda inkulturácia je úplne legitímna. Dnes sa nedá urobiť žiadna demarkačná čiara: Potiaľto môžu kresťania, ale sem nesmú. Potiaľto môžu budhisti, ale sem už nie.

Niektorí kritici fundamentálneho razenia v českej Cirkvi Vám vyčítajú, že Vám chýba klasický seminár, teda výchova ku kňazstvu v uzavretom prostredí. Ste kdesi inde, pôsobíte slobodne, vyjadrujete sa kriticky.

Ja sa ťažko môžem zaradiť do šuflíka nejakého modernistu a demokratizátora Cirkvi v zmysle určitých ľavicových projektov. Niezeby som sa bál, ved' už dnes som onálepokovaný kdečim, a pre mnohých som projekciou nepriateľa. Ale v tomto nevidím zásadné riešenie. Myslím si, že problém je falošne postavený. Dnes proti sebe na jednej strane stoja ľudia, ktorí hája hierarchický princíp Cirkvi a na druhej tí, čo požadujú demokratický princíp. Mňa Cirkev fascinuje tým, že je vlastne prepojením troch štruktúr. Tej hierarchickej, tej demokratickej, ale tiež charismatickej. Myslím si, že škrtnúť apoštolskú postupnosť a hierarchický princíp a premeniť ho na nejaký parlament, by vôbec nebolo na mieste. Ved' Cirkvi sú legitímne aj demokratické štruktúry. Hlas Božieho ľudu má svoje zakotvenie v tradícii, má svoju teologickú vážnosť. A od nepamäti, najmä v rádoch boli predstavení väčšinou volení demokraticky. A práve inšpirácia kláštorami bola inšpiráciou modernej demokracie. Pápež je tiež volený. Okrem toho je v Cirkvi vždy charismatický princíp. Objavili sa v nej ľudia, ktorí neboli ani v hierarchii, ani ich nikto nezvolil, ale Pán Boh si ich prebudil. Bol to František z Assisi a.i. Cirkev musí vyvažovať všetky tri princípy. Postaviť sa v tomto zápase na pozície buď – alebo resp. byť pravý katolík, či ľavý katolík, nemá zmysel. Ja sa nechcem nechať vnútiť do takéhoto zápasu.

Uvedol som knihu prejavov Václava Havla týmito slovami: „Čím viac starnem, tým odkladám rôzne meritka, ktorými som premeriaval ľudí. Už pre mňa nie je tak dôležité, či je človek konzervatívny alebo progresívny, či je pravičiar alebo ľavičiar, katolík či protestant, kresťan alebo budhista, veriaci či neveriaci, premodernista alebo postmodernista. Zostalo mi len jedno kritérium. Delím ľudí na tých, ktorí radi premýšľajú a na tých, pre ktorých je premýšľanie akási nadštandardná činnosť, ktorá zbytočne komplikuje život.“ A tak je to aj v živote Cirkvi. Sú tu ľudia, ktorých premýšľanie baví, lebo si myslia, že dostali tento dar od Boha a to sú ľudia, ktorí si stále kladú otázky o sebe samých. A tí druhí, ktorí so zaťatým srdcom a zaťatou myslou blúdia po svete a kopú do tých, ktorí ten svet vidia inak. To je línia, ktorá vedie cez politiku, cez Cirkev, cez spoločnosť. Poznám ľudí, ktorí sú veľmi konzervatívne teologicky zakotvení, a napriek tomu sú ľuďmi hlbokými a otvorenými. A poznám ľudí, ktorí vyznávajú určitú modernistickú ideológiu, a bez problémov likvidujú tých, čo to vidia inak. Tá línia ne-

vedie medzi konzervatívami a liberálmi, ale medzi ľuďmi s otvorenou a uzavretou myslou.

Spomeniete si na nejaký kľúčový zážitok z formácie, dospievania, či možno z detstva, ktorý ovplyvnil Váš charakter a spôsob nazerania na svet?

Neviem, či sa mám teraz položiť na psychoanalytický gauč.... Ale nedá sa povedať, že by bol jeden jediný, po ktorom by sa všetko zmenilo. Ale spomínam si na jeden seminár v Rakúsku v 1969 roku (mal som vtedy 21 rokov), tesne predtým ako sa zavreli hranice. Organizovali ho tuším kvakeri, pozvali tam ľudí všetkých náboženských smerov. Boli sme tam 3 týždne mladí ľudia z mnohých krajín Európy, Afriky, Ázie.... Ráno sme mali v tichu vlastnú meditáciu, a potom boli diskusie na rôzne témy. Spravodlivosť vo svete, otázky zmyslu života.... Zároveň sme spolu chodili na výlety, rezali drevo, a podobné aktivity, kde sme sa dobre spoznali. Ja som býval na izbe s černochoom, ktorý si pri pohľade na kríž s Ukrižovaným povzdychol: „Mne je tak ľúto toho chlapa.“ Pohľad na kríž očami tohoto černocha mi pomohol učiť sa týmto pohľadom pozeráť aj na iné problémy. Odvtedy vo mne zostalo také presvedčenie, že ako vtedy v Rakúsku, by sa mladí ľudia z rozdielnych krajín, kultúr a náboženských vyznaní predsa len mohli nejako dohovoriť. Toto bol jeden z takých „ahá“ efektov. Druhým boli stretnutia s osobnosťami. Napríklad páter Mandel. Tí ľudia v krimináloch to neprežívali tak, že teraz nás tu držia komunisti, ale keď sa to otočí, potom bude znova všetko ako prv. Ale si povedali, že Pán Boh im tým chce asi niečo povedať. V knihe som spomínal príbeh jedného chlapíka, ktorý sa vo väzení stretol s pomocným olomouckým biskupom, ktorého dovtedy stretal len v slávnostných fialových ornátoch. A keď spolu vo väzení driapali perie, oslovil ho excelencia. Načo sa biskup ohradil, nech mu nehovoriť excelencia, ale brat. Tá cesta od excelencie k bratom bola dosť dráho zaplatená, a tak teraz znovu neutekajme tak rýchlo od bratov znova k excelenciám. Nie sú dôležité excelencie či ornáty, ale práve to bratstvo. Ľudia vo väzení spoznali, že sú bratia s evanjelikmi, ba aj s neveriacimi... A práve k týmto ľuďom mali v ťažkých situáciách najbližšie. Nie sú to zbytočnosti okolo, ale podstata, z ktorej sa bude žiť. Ešte vo väzení začali uvažovať, že po návrate na slobodu to budú musieť robiť iným spôsobom. Bez cinglátok a triumfalizmu. A po návrate z väzenia zrazu títo ľudia zistili, že v Ríme beží koncil a je presne o tomto. Počuli, že treba odložiť triumfalizmus, že Cirkev musí byť bližšie k ľudu, že musíme prijať pokánie za chyby minulosti, že sa treba ekumenicky otvoriť, obnoviť čítanie sv. písma a princíp spoločenstva pri sv. omši. Toto všetko im dal Pán pochopiť v rečiach komunistického Nabuchodonozora, a ten istý Duch vanul aj koncilovým teológom. Takže ľudia ako P. Mandl sa vrátili z väzenia ako vyzretí ľudia, dostatočne pripravení na tieto zmeny. Pre nich otočenie oltára k ľudu, či národný jazyk pri bohoslužbe nebol iba bezduchým prípisom, ktorý treba rešpektovať, pretože oni boli pretvorení duchom evanjelia, pokory a múdrosti. A títo ľudia mi odkrývali a pomáhali pochopiť tieto zmeny. Oni ma premenili.

Prof. PhDr. ThDr. Tomáš Halík (nar. 1948) – vyštudoval v rokoch 1966-72 Filozofickú fakultu Karlovej univerzity v Prahe (odbory sociológia a filozofia), v 1984 absolvoval atestáciu z klinickej psychológie. Teológovi vyštudoval tajne v rokoch 1972-78 a v rokoch 1990-92 postgraduálne na Lateránskej univerzite v Ríme (obor religionistika). V rokoch 1972-89 pracoval ako psychológ a sociológ, neskoršie aj ako psychoterapeut na protialkoholickú kliniku v Prahe – Apolinári. V roku 1978 prijal tajne kňazskú vysviacku v Erfurte z rúk biskupa Aufderbrecka.. Od polovice 80. rokov bol blízkym spolupracovníkom kardinála Tomáška. Bol jedným z iniciátorov Desiatročia duchovnej obnovy národa. Od roku 1990 do roku 1992 prednášal na Teologickej fakulte Karlovej univerzity v Prahe, po odchode z nej sa venuje religionistike a filozofii náboženstva na Filozofickej fakulte KU. Bol generálnym sekretárom Biskupskej konferencie ČSFR. Prednášal na univerzitách v Salzburgu, Viedni, Cambridge, Ríme, Dubline a Santiagu de Chile. V súčasnosti je prezidentom Českej kresťanskej akadémie. Pápež Ján Pavol II. ho menoval poradcom pápežskej rady pre dialóg s neveriacimi. Je rektorom študentského kostola sv. Salvátora v Prahe. Patrí k najuznávanejším osobnostiam českej katolíckej cirkvi, ktorý dokáže komunikovať s inteligenciou, politikmi, študentami, aj s obyčajnými ľuďmi na najrôznejších fórach.

prpravili: Monika Butašová, Drobec
foto: vydavateľstvo Portál

Elektronické médiá

- brána do 3. tisícročia

Zijeme svojím spôsobom v zvláštnej dobe. Vďaka moderným elektronickým masovokomunikačným prostriedkom sa svet neuveriteľne zmenšil. Ľudia majú možnosť medzi sebou komunikovať, aj keď ich delia oceány. Po nástupe rozhlasu, v prvej polovici tohto storočia, prišiel na svet asi najfascinujúcejší vynález 20. storočia – televízia. Dnes môžeme vidieť taniere satelitných prijímačov spolu s farebnými obrazovkami úplne všade. Dokonca aj v najbiednejších slumoch juhoamerických veľkomiest, či v slovenských cigánskych osadách. Počítačová revolúcia priniesla na svet internet, ktorý sprístupnil každému užívateľovi neuveriteľné kvantum všemožných informácií. Navyše knihy a knižnice nahradila malá lesklá platnička – CD ROM. Tieto médiá sa stali obrovskou výzvou aj pre Cirkev. Zdá sa, že evanjeliová radostná zvesť bude v ďalšom tisícročí vstupovať do srdca ľudí už nie len dvetisíc rokov používaným ústnym podaním, ale aj v digitálnej forme. Ako je na to dnes Cirkev u nás pripravená? Stihla nastúpiť do tohoto uháňajúceho rýchlika, alebo iba zostala stát s údivom a nedôverou na peróne?

Konštatovanie stavu

Prítomnosť slovenskej katolíckej cirkvi v elektronických médiách existuje. Otázna je však najmä jej kvalita a efektívnosť. U nás existujú verejnoprávne médiá, Slovenský rozhlas a Slovenská televízia, ktoré zo zákona majú povinnosť vysielat' programy s náboženskou tematikou. V nich sú vytvorené redakcie, ktoré vyrábajú programy s týmto zameraním. V komerčných TV či rádiách sa s takýmito reláciami môžeme stretnúť len veľmi výnimočne.

Televízia

Čo sa týka Hlavnej redakcie duchovného života a rodiny v STV, treba poznamenať, že väčšina programov je určená skôr staršej generácii. Navyše, neochota spolupracovať s externým prostredím vytvára veľké vákuum v jej tvorbe (chýba zábava, náboženské spravodajstvo, programy pre deti a mládež ...). Ako vyplynulo z nášho malého prieskumu, najznámejšie (aj občas sledované) sú relácie Slovo do týždňa (P. Anton Hlinka SDB) a magazín Dobrá zvesť.

V kontraste k týmto reláciám sú programy vyrábané katolíckym televíznym štúdiom LUX communication (rozhovor s jeho „duchovným“ šéfom P. Jurajom Drobňým prinášame), ktoré na obrazovku STV prichádzajú prostredníctvom Hlavnej redakcie prevzatých programov. Pre mládež LUX pripravuje programy o gospelovej hudbe Poltón, pre deti reláciu Samson, cyklus dokumentov Alfa, a tiež dabing amerického programu Lumen 2000 (najznámejší medzi vysokoškolákmi). Žiaľ, všeobecne sa sledovanosť náboženských programov na STV pohybuje okolo 2%, čo predstavuje približne 60 000 divákov. Vysokoškoláci a vôbec mladá generácia však medzi nimi veľmi nefigurujú. Najmä pri programoch LUX communication je to škoda. Nie je mi celkom jasné, prečo sa na gospelových festivaloch a koncertoch zide niekoľko tisícové publikum, ale do gospel hitparády Poltón príde sotva 150 hlasov. A fakt, že o LUX-e čosi počul len každý 10. študent, svedčí možno aj o absencii reklamy, ktorá dnes hýbe svetom. Niečo viac o xxx kresťanských médiách vo svete prináša článok nášho zaoceánskeho dopisovateľa Emila Muchu alias Kosa (človek, ktorý vymyslel a postavil nohy najlepší slovenský festival gospelovej hudby – Lumen v Trnave)

Škoda, že okrem relácií LUX-u sa na obrazovkách nemôžeme stretnúť s programami iných európskych a amerických kresťanských TV štúdií. Jedinou výnimkou sú košíckí diváci, ktorí od začiatku roka majú vo svojich káblových rozvodoch (prevádzkovateľ Cable+) americkú kresťanskú televíznu stanicu EWTN, ktorú prevádzkuje v USA dobre známa sestra Angelica. Škoda, že len Košičania majú šancu vidieť, ako môže (ale na Slovensku ešte dlho nebude) vyzeráť kresťanská televízna tvorba.

Rozhlas

Redakcia duchovného života v SRo ponúka predsa len trochu širšie spektrum, ako jej televízny náprotivok. Pre mládež je tu jednoznačne určená Frekvencia M (moderátorkou je známa gospelová speváčka Janka Daňová). Dvojhodinová relácia Cesty, ktorú pripravuje SRo v spolupráci s rádiom LUMEN, je príkladom relácie, ktorá môže zaujať široký okruh poslucháčov. Nezasťupiteľný je SRo vo vysielaní nedeľných sv. omší. Tri nedele do mesiaca sprostredkováva starým, chorým, či nevládnym ľuďom možnosť spoločne prežiť liturgický vrchol týždňa.

Na Slovensku existuje aj katolícke rádio Lumen (rozhovor s jeho riaditeľom P. Vladimírom Slovákovičom je tiež súčasťou dnešnej témy čísla), ktorého cieľovou skupinou sú „matrikovi“ katolíci. Aby sa im priblížilo, ponúka program dosť blízky komerčným rádiám (hudba, súťaže, správy, reklama), má však aj dosť relácií, ktoré sa snažia konfrontovať hodnoty „dnešného“ človeka s hodnotami kresťanskými. Vysielaním tohto rádia je však zatiaľ pokrytá len asi 1/3 územia Slovenska, najmä stredné Slovensko. Napriek tomu je jeho existencia v povedomí mnohých mladých. Držme palce, aby sa dostali do éteru v Bratislave a na východe republiky.

TV – Sv. omša

Nie ľudia! Tak to nemôže byť! Čítanie vyhodíme, prijímanie bude na začiatku, kázeň podfarbiť hudbou, viac dievčat k oltáru a Jožo Ráž bude spievať Otče náš...

Internet

Toto nové médium konca 20. storočia zbúralo všetky hranice šírenia informácií. Na tejto celosvetovej informačnej diaľnici však môžeme nájsť okrem pozitívnych vedomostí aj pornografiu, násilie, či sekty. Aj pre toto je internet veľkou výzvou pre masmédiálne pôsobenie Cirkvi. Hoci na Slovensku majú prístup k internetu sotva 2% populácie, treba si uvedomiť, že ide najmä o študentov univerzít a stredných škôl. A aj keď na Slovensku existuje zopár celkom pekných kresťanských www stránok (opäť tu hrá významnú úlohu LUX communication), nie je z nich veľmi cítiť, že sú určené mládeži. Viac podrobností o zákutiach aj kresťanského internetu prináša článok nášho technického redaktora Braňa Krajčoviča (vďaka nemu „visí“ na internete aj náš časopis).

Multimédia

Možnosť prezentovať obrovské encyklopedické balíky informácií s použitím fotografií, zvuku, videosekvencií, či animácií, popriprade možnosť aktívne vstupovať do prezentácie (využívaná najmä pri výučbe jazykov) vytlačila z knižnic encyklopédie, či slovníky. Žiaľ, na Slovensku sa

okrem čiastočne multimediálneho CD skupiny Atlanta (opäť z dielne LUX-u) v minulom roku (recenzia v minulom čísle) neobjavilo nič. Kým v Čechách nechýba CD ROM o českej cirkvi, latinsko-grécko-česká biblia s koncordanciou a iné pozoruhodnosti. Tu sme zaspali asi najviac. Pohľad na túto oblasť vám ponúkne článok nášho ďalšieho technického redaktora – Joža Šoltésa.

Sú elektronické médiá skutočne aj výzvou pre mládež?

Anketa medzi vysokoškolákmi, aj keď je samozrejme len ilustračná a nenárokujúca si na reprezentatívnosť, naznačila, že kresťanské elektronické médiá živia niekde na periférii záujmu akademikov. Presnejšie humanitne zameraných študentov. Technici totiž týmito médiami doslova žijú (veď je to aj ich profesia). Rozhovory s P. Slovákam a P. Drobným tiež hovoria o dostatku technikov, či už v LUX-e alebo rádiu Lumen. Všade však chýbajú tvorivé typy: inteligentní a dynamickí ľudia zo širokým rozhladom a dobrými nápadmi. Nesmieme tiež zabúdať, že Cirkev si potrebuje „vychovať“ novú generáciu veriacich žurnalistov. Súčasná stredná a staršia generácia je totiž do značnej miery poznačená neslobodou a totalitou, a tento handicap v nich neodstráni ani ochota pracovať vo verejnoprávných médiách pre Cirkev, ani účasť na zahraničných konferenciách a seminároch. Ale späť k mladým. Až príliš veľa odpovedí obsahovalo vetu či dodatok: Ja nepočúvam rozhlas, ani nepozerám televíziu a internet tiež nepoužívam. Isteže, dalo by sa diskutovať o úrovni verejnoprávnej ale aj súkromných televízií, či rozhlasových staníc u nás. Ale kto si zavrie oči a uši, ten rozhodne nebude mať prehľad, nebude v obraze. Pokiaľ budú mladí veriaci ľudia zaliezať do teplého a útulného, no hlavne nášho katolíckeho geta, potom sa vôbec nedivíme tomu, že sa na našich obrazovkách a v rádiách budú objavovať ľudia, ktorým do profesionality a požadovanej morálnej úrovne síce chýba všeličo, ale, na rozdiel od niektorých schopnejších veriacich ľudí, majú sebavedomia na rozdávanie. Okrem toho práca v médiách je jedným z najzodpovednejších povolání pre kresťanov. Vôbec nie náhodou katolícka cirkev ústami pápeža Jána Pavla II. v mnohých príhovoroch a dokumentoch zdôraznila túto zodpovednú úlohu. Médiá (najmä elektronické) v súčasnosti formujú mienku, rebríček hodnôt a modely správania širokých mas. Pokiaľ mladí kresťania nedokážu vziať na svoje plecia túto zodpovednosť, hádajte, koľko potom bude cez tieto médiá vplývať aj na ich deti?!

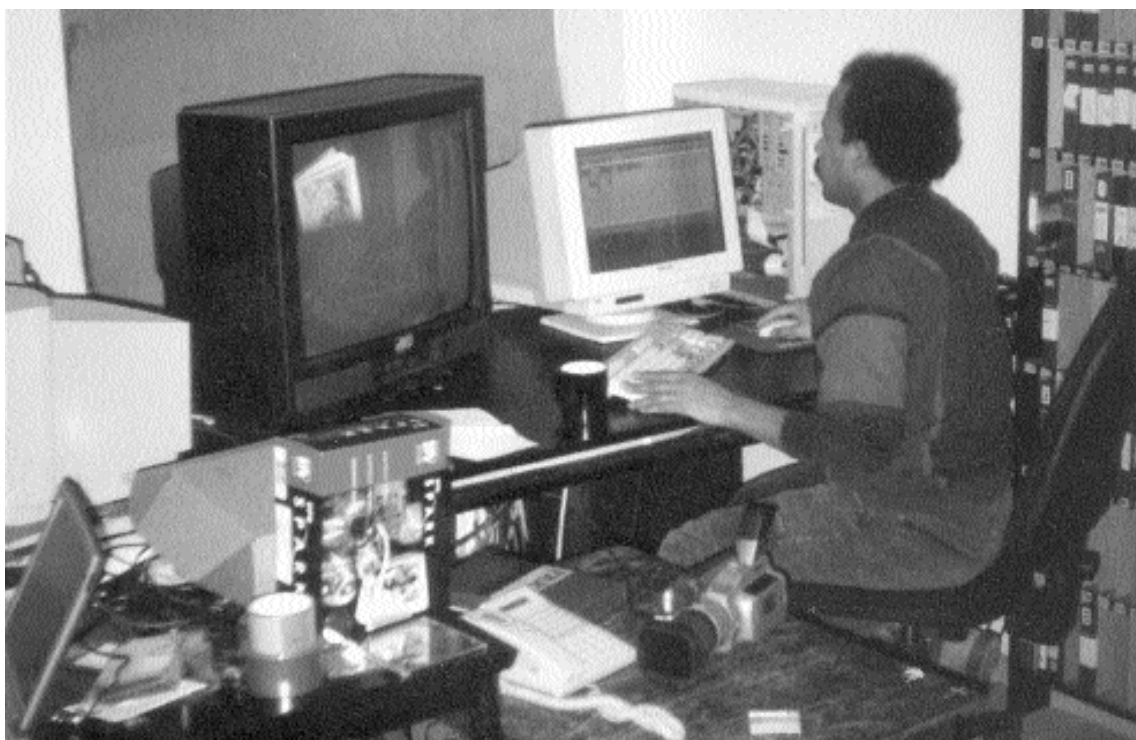
Slovenská Cirkev a elektronické médiá

Uvedomujem si, že dnešná téma čísla je trochu nevyvážená. Chýba nám totiž vyjadrenie autority – Cirkvi. Keďže počas prípravy tohoto materiálu bol človek najkompetentnejší - tajomník Komisie pre masmédiá KBS V. Seman odvolaný z funkcie, prijmite aspoň niekoľko mojich postrehov na túto tému. V prístupe katolíckej Cirkvi na Slovensku k rozhlasu, televízii, internetu a multimédiám vidím dva problémy. Prvý by som nazval generačný. Veľmi ťaž-

ko nájdeme človeka staršieho ako 35 rokov, bez ohľadu na to, či sú to otcovia biskupi, kňazi, či laici pracujúci pre Cirkev, ktorý by ovládal počítač a prácu s internetom (ak len náhodou za minulého režimu nevyštudovali techniku). Títo ľudia, bez ohľadu na to, či pôsobili oficiálne, alebo ilegálne, nemohli ani len snívať o tom, že by sa čo len priblížili k rozhlasovému, či televíznemu štúdiu. Ich jediným médiom, ktoré používali 40 rokov, bola najmä tlač. Z toho možno prameni mylná predstava, že čo stačilo na šírenie evanjelia v totalite, musí bohato stačiť aj dnes. Slovenská Cirkev nemá takmer žiadnych ľudí pripravených na pôsobenie v týchto médiách. Za 90-timi % projektov KBS v tejto oblasti stojí jeden kňaz s chatrným zdravím – P. Juraj Drobný. Okrem toho niet ľudí schopných vystupovať v médiách. Nepoznáam na Slovensku jediného kňaza, ktorý by dokázal jasne a otvorene artikulovať postoje Cirkvi v diskusiách s inak zmýšľajúcimi ľuďmi. Osobnosť P. Tomáša Halíka, či kardinála Vlka môžeme českej Cirkvi iba závidieť. Napriek tomu, že mediálne pôsobenie je viazané na súhlas biskupa, či predstaveného, nie vždy sa to rešpektuje. Potom samozrejme môže dôjsť k takému trápnejmu prípadu, ako keď sa pred pár týždňami istý kňaz zúčastnil ako hosť v erotickom magazíne TV Markíza Sexeso. Tým druhým problémom v prístupe k médiám je otázka financií. Rádio Lumen aj LUX communication trápí najmä otázka financií, ktorá brzdí prípravu schopných ľudí pre katolícku masmediálne pôsobenie. A nedostatok peňazí v projektoch z tejto oblasti obmedzuje aj možnosť angažovať kvalitných profesionálov (samozrejme za profesionálny plat). Prioritu majú dnes v slovenskej Cirkvi iné oblasti. Otázka je, čo budeme robiť s novými kostolmi či seminármi, pokiaľ v nich o 20 rokov budú chýbať veriaci. Riešenie tohto problému by mohol ponúknuť nový model financovania Cirkvi. Ale to už je iná otázka na inú tému čísla.

Roman Tarina

LUX media IN TENEBRIS

Svetlo v tmách

Lux neznamená len latinský výraz pre svetlo, je to tiež meno katolíckeho televízneho štúdia na Slovensku. O jeho TV programoch, ale aj ďalších aktivitách, o radoostiach a tiež o problémoch, o tom, ako to všetko vzniklo a kam to celé smeruje, sme sa porozprávali s jedným zo zakladateľov a kľúčových osobností LUX-u s P. Jurajom Drobným.

Kedy, kde a u koho sa zrodil nápad začať pracovať na projekte televízneho štúdia?

Vzniku LUX communication predchádzali dve iniciatívy. Prvá prišla od jezuitu, P. Félixu Litvu, ktorého napadlo osloviť a poslať niekoľkých mladých ľudí na „tréning“ do školiaceho centra v Dallase, kde bol rozbehnutý program Lumen 2000. Druhá vyšla od P. Juraja Töröka, kňaza nitrianskej diecézy dlhodobo žijúceho v emigrácii v USA, kde vytvoril profesionálne TV štúdio. Po revolúcii sa vrátil na Slovensko, aby sa predstavil svojmu diecéznemu biskupovi a spýtal sa, ako môže pomôcť. Nitriansky biskup Mons. J. Ch. Korec ho poprosil o pomoc v oblasti masmédií, ktoré ešte nemala slovenská Cirkev nijako zabezpečené. P. Török súhlasil a požiadaval o vyslania niektorého kňaza na stáž do USA. Biskup poveril mňa, a tak som v roku 1992 vycestoval do New Yorku.

V tom čase bol Ján Heteš (dnes riaditeľ LUX commu-

nication) v Dallase. Raz večer mi telefonoval, že existuje projekt biskupskej konferencie USA na vybudovanie televíznych produkčných centier v krajinách bývalého ZSSR (Pobaltie + Ukrajina), že o tomto projekte sa dozvedel salezián P. Hlinka a žiadal účasť na ňom aj pre Slovensko, no vraj u nás nie je záujem. Chcel, aby som zistil prečo. Tak sme sa dohodli na spoločnom postupe. Janko sa vrátil na Slovensko, dal dokopy partiu mladých ľudí, zašiel za vtedajším predsedom Konferencie biskupov Slovenska (KBS) - biskupom J.Ch.Korcom a vysvetlil mu situáciu. Otec biskup súhlasil, aby sme boli zaradení do tohto projektu aj my. Keď v Dallase pripravili tento projekt aj pre Slovensko, spýtali sa ma (bol som tam práve na 2 týždňovom školení), kam majú poslať techniku, že už je v Mníchove pripravená na expedíciu. Obtelefonovával som nitrianskeho biskupa, trnavského arcibiskupa, P. Hlinku, no nikto o tom nič nevedel. Tak som musel ukončiť svoj 7 mesačný pobyt v USA a vrátiť sa domov. Teda plán môjho otca biskupa, aby som sa naučil profesionálne pracovať v médiách, celkom „nevyšiel“. Doma sme spoločne s Jankom Hetešom, Ing. Maťom Lišhákom, Filipom Vagáčom, RNDr. Gabrielom Králikom a Ing. Martinom Drobným začali dávať dohromady projekt fungovania spoločenstva LUX a v rámci neho i TV štúdia.

Dátumy narodenia sú asi dva. Jedným je registrácia spoločenstva LUX ako združenia občanov, ktorého poslaním je evanjelizácia pomocou masmédií s dôrazom

ANKETA

Témou tohto čísla nášho časopisu sú kresťanské elektronické médiá. Aby sme zmapovali, čo o nich vedia vysokoškóľáci (veď práve im by mali byť tieto formy veľmi blízke), urobili sme 23. februára po vysokoškóľskej „osmičke“ u bratislavských jezuitov medzi nimi malú anketu. Žiaľ, jej výsledky nás veľmi nepovzbudili.

Naši spolupracovníci kládli 4 otázky:

1. Ktoré kresťanské programy v televízii a rozhlase poznáš?
2. Ktoré z nich pravidelne sleduješ?
3. Ak používaš Internet, ktoré kresťanské webovské stránky na ňom poznáš?
4. Poznáš nejaké programy vyrábané štúdiom LUX communication resp. vysielanie rádia Lumen?

Ak chýba odpoveď na 3. či 4. otázku, znamená to, že dotyčný/-á nepoužíva internet resp. LUX communication či rádio Lumen mu nič nehovorí.

Mariana, 20 r., PriF UK:

1. V televízii beží Pramienok, Radosná zvesť, v rozhlase nedeľná sv. omša, Cesty.
2. Všetky z času na čas.

Milan, 20 r., PriF UK:

1. Poznám Lumen 2000, Príhovor A.Hlinku...
2. Niekedy pozerám Lumen 2000

Blanka, 22 r., PriF UK

1. vôbec žiadne
2. ešte ako gymnazistka som pozerávala Lumen 2000

Jano, 19 r., FEI STU

1. V televízii beží Duchovné slovo a Malé biblické príbehy.
2. Pravidelne nič.
3. Internet používam, no nepoznám žiadne kresťanské www stránky.

Katarína, 21 r., FiF UK

1. Nepoznám skoro nič, nemám vôbec čas pozerat' TV či počúvat' rádio.

na elektronické médiá. KBS po preštudovaní stanov (pretože sme zároveň aj cirkevná organizácia), mala k nim určité pripomienky, takže sme ich museli prepracovať a znova dať na ministerstvo vnútra, kde nás zaregistrovali koncom marca 1994. Ten druhý dátum je 13. marec 1993 - deň, keď som prišiel z USA.

Takýto projekt však potrebuje predovšetkým dve veci: peniaze a ľudí. Odkiaľ ste ich zabezpečili?

O biskup Korec nám vyjadril svoju podporu, zároveň nás však upozornil, že Cirkev na Slovensku nemá dost' zdrojov na jeho financovanie. No americká biskupská konferencia, ktorá projekt štúdia vypracovala, trvala na tom, že musí byť financované Cirkvou. My sme o biskupovi Korcovi sľúbili, že zabezpečíme prevádzku a existenciu štúdia spolu s výrobou programov z vlastných zdrojov. Najskôr sme cez Martina Drobného (môj menovec, s ktorým som sa dovtedy vôbec nepoznal) zabezpečili dve miestnosti na Vajanského nábřeží v Bratislave spolu s redakciou PC Revue. Tam sme nainštalovali techniku a začali vyrábať prvé programy. Neskôr sme sa vďaka otcovi arcibiskupovi Sokolovi presťahovali do nášho dnešného sídla na Kapitúlsku ulicu. Začali sme hľadať ľudí, ktorí by vedeli resp. chceli by sa naučiť pracovať s touto technikou, ale aj ľudí, ktorí by boli tvoriví.

Máme problémy udržať TV štúdio v prevádzke, je to finančne dost' náročné. Plniť účel – evanjelizovať pomocou elektronických médií, keď nemáme kanály, ktorými by sme dostávali našu produkciu ďalej, je tiež problém. Potom musíme čeliť dost' nepríjemným otázkam typu: „Čo vlastne robíte?“ a musím písať rôzne správy, pretože naše meno na televíznej obrazovke je vidieť veľmi zriedka. No postupne sa situácia zlepšuje, a vďaka 4-ročnému vytrvalému úsiliu na STV a hľadaním rôznych kanálov sa nám podarilo dostať na obrazovky STV naše vlastné relácie pod vlastným menom. Takže vlastne štartovací kapitál – techniku (aj keď je na najnižšej možnej profesionálnej úrovni akceptovateľnej televíziou) sme dostali ako dar od BK USA (keďže sme občianske združenie môžeme prijímať dary). No a zháňanie peňazí je prioritne úlohou riaditeľa. Ten ich zháňa ako sa dá. My ostatní mu v tom máme pomáhať, no veľmi sa nám to nedarí.

Dnes vysielame na STV tri relácie: 2-krát do mesiaca Poltón, 1-krát do mesiaca Samsona a 1-krát Alfú. Každá z nich má 26 minút. Nedarí sa nám nachádzať sponzorov, ktorí by boli ochotní zaplatiť výrobu takéhoto programu (cca 60 – 80 tis. Sk), a ich meno by sa objavilo pred a po odvysielaní programu (tento program vám prináša ... resp. tento program vám priniesol...), ako je to v televíziách bežné. Napriek tomu, že všetci uznávajú potrebu urobiť niečo s mládežou, nenájde sa nikto, kto by zaplatil výrobu relácie, ktorá tomu môže pomôcť.

Teda nemáte žiadnu „rozpočtovú kapitolu“ v cirkvi, či u KBS. Ste od Cirkvi úplne nezávislí?

My sme súkromné združenie veriacich podľa Kódexu kanonického práva (CIC), teda našu existenciu schvaľuje KBS. KBS menuje po dohode so správnou radou LUX-u kňaza, ktorý zodpovedá KBS za štúdio ako také. V súčasnosti ja zodpovedám KBS za všetko, čo sa v LUX-e deje. Ale akým spôsobom sa to deje, to už je naša záležitosť. KBS má právo zrušiť nás, odobrať nám technológiu (je jej majetkom). K tomu môže dôjsť, keby sme sa napríklad odchýlili od kresťanskej morálky, učenia Cirkvi, vyvíjali by sme politickú činnosť a tak podobne.

Necítia otcovia biskupi predsa len potrebu hmatateľnejšie (napr. celoslovenskou zbierkou) podporiť tento projekt? Veď ide o takú významnú vec, akou je evanjelizácia našej spoločnosti pomocou najplyvnejšieho média.

Isteže cítia potrebu, ale veď ani Vatikán dodnes nemá vlastnú televíziu

(vatikánska televízia CTV nevysiela, iba vyrába programy). Výroba TV programov je oproti iným médiám tak finančne náročná, že na svete takmer niet Cirkvi, ktorá by si to dovoľila len z vlastných prostriedkov. V tejto chvíli má pre KBS prioritu rádio Lumen. To dnes už vysiela 24 h a je treba, aby sa dostalo na celé Slovensko. Aj keď je televízia najsilnejšie médium, rádio je podstatne lacnejšie. Výroba jedného rovnako dlhého programu je 20 až 100 násobne drahšia pre TV, ako pre rozhlas. Väčšie pochopenie našej finančnej situácie zo strany KBS by nám však pomohlo najmä tým, že by sa vytvoril väčší priestor pre tvorbu, pretože v súčasnosti sme všetci zamestnaní najmä zabezpečovaním financií. Naše sily sú zväčša vyčerpané zháňaním prostriedkov, aby sme vôbec mohli existovať.

Druhým problémom je presadenie našich programov do vysielania STV. V minulých rokoch existoval taký paradox, že keď sme niečo poskytli pre Hlavnú redakciu duchovného života a rodiny (HRDŽaR), zaplatiť nám zato nemohli, lebo vraj nie sú peniaze. Keď sme im to chceli dať zadarmo (čo sme robievali aj robievame), tak zase nikto z divákov nevedel, že to vyrobil LUX. Napríklad keď sme chceli, aby pri videoklipe bolo aspoň logo LUX-u, tak sme ho tam nemohli dať, lebo by to bola reklama, a za ňu by sme museli platiť. Dávali sme naše materiály do STV zadarmo, ale navyše sme sa museli zrieknuť všetkých práv. A tak sa LUX-om vyrobené veci síce občas vysielali, ale nikto nevedel, že sú naše.

Až v tomto roku sa nám podarilo výraznejšie preraziť najmä vďaka Hlavnej redakcii prevzatých programov. Musíme sa im poďakovať, že sa tie 4 cyklické relácie (okrem troch spomenutých je to dabing relácie LUMEN 2000) objavujú pod našim vlastným menom LUX communication. Rovnako nám umožňujú postupne vysielat' i naše staršie dokumenty. Ale na druhej strane, zase zato nedostaneme nič, a opäť stojíme pred problémom zo-

hnať sponzora na tú-ktorú reláciu. A to je iba televízna a video produkcia.

Čo hovoríte na istú dvojkolajnosť danú tým, že existuje HRDŽaR, ktorá vyrába relácie nie na dostatočnej úrovni a LUX communication – profesionálne štúdio, ktoré produkuje veľmi dobré relácie, ale nemá ich ako dostať na obrazovky?

O kvalite programov HRDŽaR môžeme hovoriť, až keď sa urobí ich dôkladná analýza. Tá analýza je úlohou Komisie pre masmédiá KBS, ktorá sa žiaľ zatiaľ k tomu nedostala. No pravdou je, že ich relácie mladým ľuďom veľa nepovedia.

Čo sa týka dvojkolajnosti, vidím to trochu inak. STV je verejnoprávna inštitúcia, ktorá okrem mnohých iných funkcií vyplývajúcich z jej štatútu má aj úlohu kultúrnu a vzdelávaciu. No najmä by mala byť nezávislá. Problémom verejnoprávných médií (a to v celej Európe) je, že sú pod silným tlakom buď komercializácie alebo politizácie, čo smeruje k ich zániku. Na konferencii Európskeho laického fóra o masmédiách v Londýne pred dvoma rokmi nám riaditeľ belgickej TV zdôrazňoval,

aby sme verejnoprávne médiá chránili, lebo keď o ne prídeme, môžeme prísť o vlastnú kultúru a identitu. Komerčné TV sa určite nebudú starať o kultúru, náboženstvo, či vzdelávanie. Tie budú zarábať.

Naša verejnoprávna STV má svoju HRDŽaR, ktorá vyrába a produkuje náboženské programy. My sme ešte v časoch, keď existovala iba ako redakčná skupina, navrhovali vtedajšiemu ústrednému riaditeľovi p. Jozefovi Darmovi jej model tak, aby zahŕňal aj spoluprácu s externým prostredím, jednak so zahraničnými, ale aj s domácimi externými štúdiami, tiež jej podiel na spravodajstve a ostatných programových typoch. STV je kolos, v ktorom

Ladislav, 19 r., CHTF STU

1. Kedysi dávno som sledoval v STV LUMEN 2000, poznám rádio LUMEN.
2. Občas rádio LUMEN doma aj počúvam
3. Internet používam, ale kresťanskú www stránku som ešte nenašiel.
4. Ako som už povedal, poznám vysielanie rádia LUMEN.

Zuzana, 20 r., PF UK

- 1.&2. Pozerám TV programy Lumen 2000, Duchovné slovo, občas počúvam Gospelparádu na rádiu Lumen.

Paľo, 24 r., civilka

1. V TV – Poltón, Dobrá zvesť, Slovo do týždňa, Pramienok, v rozhlase - Cesty, Frekvencia M.
2. Občas sledujem Cesty a Poltón, výnimočne Dobrú zvesť
3. Na Internete poznám michalovské noviny Times (starší braček Nových Dimenzí, vydáva ho združenie mladých DOM v Michalovciach – pozn.red.).

Slečna xy, 25 r., PriF UK

1. Poznám, ale si nespomeniem na názov. Nejaký príhovor P. Hlinku, nejaký Klub seniorov, Biblické príbehy...
2. Pozerám len výnimočne, náhodou. Pravidelnejšie len príhovor P. Sucháňa na rádiu Twist.

Roman, 25 r., PF UK doktorant

1. Nejaký Lumen 2000. To je televízia, či vlastne rádio?
2. Pravidelne nemám čas ani na televíziu, ani na rádio.
3. Internet používam, žiadnu kresťanskú stránku nepoznám.

Katarína, 21 r., PriF UK

1. V TV Dobré slovo?, Prameň.
2. Sledujem vysielanie Vatikánskeho rozhlasu.
3. Internet používam, kresťanskú stránku som jednu videla, ale išla strašne pomaly

Petra, 21 r., NHF EU

1. Poznám rádio Lumen, v televízii ide Dobrá zvesť a Prameň.
2. Iba občas, náhodou...

je výroba TV programov veľmi drahá, drahšia ako v LUXe. Od začiatku ponúkame HRDŽaR nekomerčné podmienky spolupráce, to znamená, že by nám zaplatili iba priame výrobné náklady, či aspoň ich časť. To by bolo pre STV vždy lacnejšie, ako keby ten istý program vyrobili sami. HRDŽaR by si tak vyrábala programy, na ktoré má redakčné zázemie (napr. Dobrá zvesť, priame prenosy bohoslužieb), a my by sme program dopĺňali našimi reláciami pre deti a mládež a pod. Čiže žiadna dvojkoľajnosť, ale komplexnejšie pokrytie žánrov. V náboženskom vysielaní je dnes zastúpená publicistika a dokument. Ale chýba tam zábava, vzdelávanie, spravodajstvo z náboženského života a veľa iných vecí. No a tieto ani v budúcnosti HRDŽaR vzhľadom na svoju kapacitu a možnosti stíhať nebude. A práve tu je miesta LUX-u a tiež regionálnych štúdií (keby vznikli). Takže nie dvojkoľajnosť, ale ucelenejší obraz.

Aká je šanca, že sa v blízkej budúcnosti podarí realizovať tento model?

Toto, žiaľ, neviem povedať. Prosíme a snažíme sa o to už 5 rokov, ale stále sa nám to nedarí.

Späť k LUX-u. Máte veľmi široký okruh pôsobnosti. Tvoríte programy pre TV, videofilmy, nahrávate a vydávate albumy slovenských gospelových skupín, multimediálne CD, organizujete gospelové festivaly, tvoríte www stránky. Nie je to príliš široký záber?

My to máme v stanovách. Na začiatku sme boli koncipovaní ako subjekt, ktorý má vstupovať do mediálneho priestoru s evanjeliovou zvesťou vo všetkom, čo sa dá. Robíme TV programy, nakrúcame videoklipy, ktoré sú súčasťou TV programov (Poltón), dotýkajúcich sa gospelovej scény. Vo video tvorbe musím spomenúť ešte dabing. Okrem Lumen 2000 máme teraz dohodu s firmou CCC z USA, ktorá robí kreslené filmy pre deti (životopisy svätých, anjeli strážni a všeličo iné). Už dnes sú k dispozícii filmy František: rytier z Assisi a Odysseus: návrat domov. Čoskoro sa objavia na videokaze-

tách i ďalšie. Nahrávame a vydávame audionosiče, a keďže máme vlastné nahrávacie štúdio Spirit Art, nahrávajú u nás aj iní vydavatelia. Robíme do multimédií – nové CD Atlanty bolo multimediálne. Či skôr akýsi hybrid, ktorý pracuje aj v PC aj v klasickom CD prehrávači. To je však zaplatené menším rozsahom multimediálnej časti.

Isteže, potrebujeme veľa odborníkov a veľa profesií, ale skutočne tieto veci na kresťanskom základe u nás na Slovensku robí málokto. Tak sme sa do toho pustili my. Chceli by sme, aby sa LUX postupne rozčleňoval na jednotlivé pracoviská, ktoré by sa špecializovali na jednotlivé druhy tvorby.

Internet?

Čo sa týka internetu, tak teraz sa rozbiehame. Webovskú stránku už máme (www.lux.sk a www.luxmedia.sk). V spolupráci s Petrom Zimenom, kým bol ešte bohoslovec sme robili oficiálnu stránku katolíckej Cirkvi, ktorá teraz prechádza totálnou prestavbou. Je na bohoslovecskom serveri Gorazd (www.ksnr.sk) a predpokladáme, že tam ešte nejaký čas zostane. My zatiaľ nemáme pevnú linku, ale v Nitre áno. V januári Peter začal tvoriť štruktúru tejto oficiálnej stránky Rímsko-katolíckej cirkvi, teraz ide o to začať ju plniť údajmi. To zostáva opäť na mne, a potom sa niet čo diviť, že dostávam od Petra „zúfalé“ maily so žiadosťami o informácie.

Gospelové festivaly a koncerty?

Okrem toho všetkého, čo už som vymenoval, poriadame aj tri hudobné festivaly. V Bratislave New Sacrosong, a potom po rôznych mestách na Slovensku (zatiaľ Púchov - Horné Kočkovce a Považská Bystrica) festival Verím Pane - najväčší gospelový festival u nás. Žiaľ, v uplynulom roku sa ôsmy ročník pre nedostatok financií neuskutočnil. A takisto robíme desaťdňové koncertné turné Šanca pre lásku – čo je 10 asi päť hodinových koncertov po rôznych mestách Slovenska (účinkuje 5-7 kapiel). Raz do mesiaca organizujeme gospel party. Býva v miestnom kultúrnom stredisku Bratislava II na Vajnorskej ulici. Tam vždy predstavíme jednu známu a jednu menej známu gospelovú kapelu. Cez to, čo je mladým blízke a prirodzené, sa ich snažíme oslovovať: cez koncerty, cez kazety a CD, cez videoklipy, cez internet, cez všetko s čím dnešní mladí žijú.

Zdá sa, že vaša výkladnou skriňou je práve relácia o gospelovej hudbe Poltón, ktorú môžu sledovať diváci každé dva týždne na STV. Je skutočne na profesionálnej úrovni a mladí môžu vidieť, že gospelové klipy sa dajú robiť na vyššej úrovni, ako je väčšina klipov komerčných skupín. Ako ďalej s Poltónom? Nevyčerpali ste už všetky slovenské gospelové kapely?

Nie, ešte stále sme ich nevyčerpali. Ale vyčerpali sme sily tvorcov klipov. Robili ich dvaja chlapci: jeden bol Maťo Lišhák, druhý Ľuboslav Polák. Obaja sa pri jed-

notlivých programoch striedali. A zjavne sú vyčerpaní, takže hľadáme tvorcov klipov.

Poltón od nového roku prešiel do novej štruktúry. Namiesto 15 min do mesiaca je to 26 minút dvakrát do mesiaca. Prvá 26-minútovka v mesiaci bude gospelová hitparáda – Poltón Tip. Je nasadených 5 piesní + jedna vyhadzujúca a jedna novinka sa nasadzuje. Diváci hlasujú a rozhodujú o poradí.

Ani druhý Poltón v mesiaci nie je podobný tomu, čo bolo v posledných dvoch rokoch. Predstavujeme v ňom zahraničné gospelové kapely, spevákov a speváčky, zároveň v ňom budeme v rozhovoroch predstavovať ľudí, ktorí majú niečo dočinenia so slovenskou gospelovou scénou: vydavatelia gospelovej muziky, ľudia poriadajúci festivaly, nadšenci, ktorí za tým všetkým stoja. A ešte uvidíme, čo všetko nás napadne. Sám som zvedavý, ako nám to s Poltónom tento rok pôjde.

Spomenuli ste, že k Poltónu pribudli dve nové relácie...

Okrem Poltónu prichádza Samson. Tvorcom tejto relácie je Ondro Krajňák, ktorého sme pôvodne brali na to, že bude pripravovať program pre mládež. Ale postupne sme znižovali vek cieľovej skupiny, až sme sa dostali na detský vek. Pre deti tu totiž nebola žiadna dobrá výchovná relácia, ktorá by ich zaujala. No tak Ondro skúsil niečo urobiť. Prvú sme odvysielali 15. febru-

Paľo, 21 r., SF STU

1. Z TV programov poznám Poltón, Dobrú zvesť, Posla, Lumen 2000, v rádiu Cesty, Frekvencia M a programy rádia Lumen.
2. Dobrú zvesť, Poltón, a keď som doma, počúvam rádio Lumen.
3. Používam Inترنت, nejaké som videl, ale majú čo ešte zlepšovať.
4. Poltón je z LUX-u, a Lumen dosť často počúvam. Mám k nim určité výhrady, ale vďaka Bohu, že aspoň existujú. Gospel párty pred Vianocami, ktorú tiež pripravil LUX, sa mi páčila.

Monika, 19 r., NHF EU

- 1.&2. Rádio Lumen občas v Ružomberku počúvam, telku nepozieram vôbec.
3. Internet používam, nejaké stránky existujú, ja ich však nepoužívam.

Jeremiáš, 21 r., FA STU

1. Kroky, Čo týždeň dal
2. Všetky
3. In fernet či čo? Používam. Jasné. Je tam Times super michalovský časopis!

Michal, „takmer“ dôchodca, ?

1. Dobrá zvesť.
2. Veľmi zriedka Dobrú zvesť.
3. Internet používam, nepoznám žiadnu kresťanskú stránku.
4. Rádio Lumen vysiela, ale u nás ho nechytáme.

Peter, 25 r., programátor

1. Viem, že v televízii ide Dobrá zvesť, nedeľné príhovory P. Sucháňa vysiela rádio Twist.
2. TV nepozieram a rádio nepočúvam.
3. Používam Internet, ale toľko času som nikdy nemal, aby som sa na nejakú pozrel.

Andrea, 24, špeciálna pedagogička

1. V telke ide Prameň, Dobré slovo (jedna časť evanjelická, druhá katolícka), Príhovory A.Hlinku, rádio nejaké nitrianske katolícke....
2. Pozerám príhovory P. Hlinku.
4. Viem, že LUX vyrába Poltón, ale ešte som ho nevidela.

ára. Mal by to byť každý rok dvanásťdielny cyklus, ktorý bude v tomto roku postupne predstavovať deťom mravné čnosti cez niečo, čo je pre deti príťažlivé a zaujímavé. Napríklad prvou bola usilovnosť. Deti idú na výlet na mravenisko, zmenšia sa, dostanú sa do mraveniska, tam ich mravce chytia a deti spoznávajú ich život. Takto pochopia, čo znamená byť usilovný ako mravec. Ale aj to, že usilovnosť je kresťanská čnosť. Chceme im tie čnosti predstaviť nenásilne, ako protiklad k bigotne náboženským vysvetleniam, akože čnosť je to, čo musíš robiť a ako sa musíš správať, lebo Boh ťa inak pošle do pekla. My chceme, aby sa deti jednoducho spoločne pozreli na to, aké je krásne, keď sami dobro tvoria. V relácii sú použité animácie, scény, originálne pesničky. Ondro už má pripravený kopec nápadov, tak dúfajme, že mu to pôjde.

Ďalšia relácia, ktorú pripravujeme, je cyklus dokumentárnych filmov Alfa. V tejto oblasti síce pôsobí aj Hlavná redakcia duchovného života, ale sú témy, ktorým sa jednoducho nedostane. Oni sa profilujú na históriu, osobnosti Cirkvi, profily diecéz ... Zatiaľčo my chceme v našej relácii predstaviť hnutia, ako sú Erko, HKSM, Charitu a všetky tieto skupiny, ktoré v Cirkvi existujú, sú jej súčasťou, robia veľmi veľa dobrého pre človeka, aj pre šírenie evanjelia, ale nikto ani nevie, že existujú. Chceme tu odvysielat' tiež dokumenty, ktoré LUX natočil, ale doteraz zostali „v šuflíku“. Prvú časť sme odvysielali v prvý marcový deň a bola venovaná hudobno-tanečnej kompozícii združenia Avavim s názvom Cum Angelis. Jej súčasťou bola i sochárska výstava v kaplnke františkánskeho kostola v Bratislave.

Aká je dĺžka a periodicitá tých relácií?

Raz mesačne v rozsahu 26 minút. Ešte raz opakujem, každá z našich relácií je šancou na reklamu pre firmu, ktorá sa ju rozhodne financovať.

Na čo sa môžu tešiť priaznivci gospelovej muziky z vydavateľstva?

Trenčiansky bazár na CD-čku už je v predaji na dobierku a niekde i na pultoch predajní s literatúrou s náboženskou tematikou. Vo februári sa uskutočnil krst nového CD-čka Janky Daňovej. Pripravuje sa aj CD Kompromis. Ďalej uvažujeme o bratislavskej kapele Oko, ktorá síce už neexistuje, ale existuje nahrávka. (Nástupnícka kapela Nové oko sa predstavila na marcovej Gospel party). Na nahrávanie sa chystá zvolenské Credo a tiež Maruška Nedomová, ktorú ľudia dnes už asi nepoznajú, ale pamätajú si možno kazetu Nový ľud od Košičanov z roku 1984. Tak ten sólový hlas (napríklad v piesni Päťdesiat perál) bola Maruška Nedomová, vtedy Mišenčíková. Pripravujeme jej profilový album.

Kto bude ďalší? Možno niektorá z tých kapiel, ktoré sa budú objavovať na festivaloch. Čakáme tiež neustále, že v hlasovacích lístkoch, čo chodia do Poltónu sa niekto zaujímavý objaví... Čakáme návrhy, vyzývame ľudí: „Máte niekde kapelu, o ktorej my nevieme? Dajte vedieť. Ak sa bude dať, urobíme nejaký klip, vydáme kazetu...“

Ešte späť k hudobným festivalom. Už ste spomenuli, že Verím Pane sa v minulom roku neuskutočnil, že sa táto dlhá séria na Slovensku prerušila. Ako to vyzerá v tomto roku?

Na usporiadanie festivalu potrebujem aspoň desaťkrát toľko finančných prostriedkov, ako zatiaľ mám. Inak v Námestove, kde to chceme tento rok usporiadať, nemáme problémy. Námestovský primátor pán Ivan Kružinský nám vychádza v ústrety, takisto i riaditeľka tamjšieho kultúrneho strediska p. Mušáková. Oni sú za takéto akcie tak zapálení, až je to nádherné. Lenže Námestovo má 8000 obyvateľov, takže nemajú taký rozpočet, aby si to mohli dovoliť financovať. Rozprával som sa s riaditeľmi škôl v Námestove, pretože budem potrebovať ubytovanie pre mladých. Takisto to nie je problém, vychádzajú všetci v ústrety. Problém bude, kto to celé zaplatí – a počasie. Pretože Oravská priehrada je Oravská priehrada.

A predpokladaný termín?

10.-16. august. Počítame opäť s pracovnými dielňami, s duchovnou obnovou a s koncertami, tentokrát už každý deň. Nielen v piatok, sobotu, nedeľu. Malí by byť deň lené podľa jednotlivých žánrov.

Čo tak zahraničný hosť, podľa vzoru trnavského Lumenu?

Trnavský Lumen má trochu iný charakter. Snaží sa predstaviť to najlepšie na Slovensku. Nesmieme zabudnúť, že ho pripravuje obrovské množstvo ľudí - veľký štáb organizátorov, z ktorých mnohí vedia zabezpečiť peniaze. U nás v Luxe sa festivalu Verím Pane v podstate venujem len ja, občas mi niekto s niečím pomôže. No nedarí sa mi zabezpečiť sponzorov. Festival Verím Pane, aspoň podľa mojej idej, by mal byť otvorený každému. Takže pokiaľ je nejaké miestečko v programe, tak chcem dať šancu aj tomu poslednému, nech si zaspieva. Ak nespieva totálne falošne, nech má príležitosť postaviť sa na pódium. Nech si to vyskúšajú všetci, keď sa to dá. To je rozdiel medzi Lumenom a Verím Pane. Zo zahraničia počítame iba so susedmi: to znamená Oboroh a JMC, čo sú už naši tradiční hostia.

Čo ešte trápi ľudí v LUX-e?

Už som spomínal, že máme veľmi široké spektrum aktivít. Čo sa týka ľudského potenciálu, relatívne najlepšia situácia je s technikmi. I keď práve teraz by sa nám zišiel VŠ študent, schopný skladať počítače a testovať grafické karty a video karty pre PC a schopný štu-

dent žurnalistiky. Pre chalanov je veľkým plusom možnosť absolvovania civilky u nás. Trochu nám chýbajú tvorivé typy pre videoklipy aj spomínané relácie.

Aj pri personálnom obsadení sú najväčším problémom financie. Veď ľudia, ktorí tu pracujú, si zaslúžia spravodlivé finančné ohodnotenie. Viacerí živia rodiny a preto sa ani nedivíme, keď prejdú niekam, kde im ponúknu viac. A pokiaľ nezoženieme krytie vyrábaných programov, robíme vlastne zadarmo. Tým sa ten začarovaný finančný kruh uzatvára.

Najviac zo všetkého by sme potrebovali marketingového špecialistu, to je jedno či profesionála, alebo nejakého šikovného študenta, ktorý by dokázal predávať naše programy. Teda zháňať firmy, ktoré by boli ochotné „kúpiť“ a financovať výrobu nášho TV programu. Tiež hľadať spôsoby predaja našich gospelových CD a MG kaziet. A v neposlednom rade zohnať sponzorov a reklamných partnerov na festivaly ako je napr. Verím Pane.

Čo dodať na záver?

Napriek všetkým spomínaným problémom sme tu a naša tvorba na poli elektronických médií sa stále rozširuje. To nás uisťuje, že sme na správnej ceste a že Boh našu prácu, ktorá nikdy nebude bez kríža, požehnáva a to nám dodáva sil každý deň začínať od znovu. A keď čítavam poďakovania od stoviek mladých ľudí skutočne z celého Slovenska, viem, že naša práca má svoj zmysel.

*Rozprával sa: Roman Tgrina
Foto: Jozef Soltés*

Pripravili študenti Mary, Peťo, Lucia

Programy hlavnej redakcie duchovného života STV:

Dobrá zvesť – nedeľa cca 15.20
STV 1 (repríza utorok poobede STV 2)

TV posol – evanjelická obdoba dobrej zvesti 1-krát do mesiaca

Malé biblické príbehy – sobota 19,00 STV 2 (repríza: nedeľa 8,20 STV 1)

Duchovné slovo – sobota 19:10 STV 2 (repríza: nedeľa 8:30 STV 1)

Orientácie s kardinálom Korcom – 1-krát do mesiaca v sobotu na STV 2

Božie deti – 1-krát do mesiaca v sobotu (repríza: streda na STV 2)

Naši vzácní

Bohoslužby na významné sviatky

Prenosy a záznamy z ciest Sv. Otca

Cyklus dokumentárnych filmov

Kultúra a náboženstvo

Slovo do týždňa – utorok 18,50 STV 1

Programy pripravované štúdiom LUX Communication:

Poltón – 2-krát do mesiaca v nedeľu cca. o 18,30 STV 2

Samson – 1-krát do mesiaca v nedeľu cca o 18,50 STV 2

Alfa – sobota cca. na poludnie 1-krát do mesiaca

Lumen 2000

Programy Hlavnej redakcie náboženského vysielania SRo:

Kresťanská nedeľa – S1 nedeľa 9:30 (Prvé 3 nedele v mesiaci katolícka sv. omša)

Slovo pre veriacich a neveriacich – nedeľa 18,00 Rádio Devín

Frekvencia M – pondelok 19:20 S1

Cesty – pondelok 20:05 S1

Rádio Vatikán – štvrtok 19:20 S1

Ranné zamyslenie – Po-Pi 6:10

Rádio TWIST

Nedeľné zamyslenie Jána Sucháňa – nedeľa 8,30

pripravil: Peter Pašúth

Dozrievanie k dialógu

Slovensko má svoje katolícke rádio. Volá sa rádio LUMEN a vysielajú z Banskej Bystrice. Mnohí katolíci naň pozerajú veľmi podozrlivo. Ved' nevysielajú ruženec, každodennú sv. omšu, ani modlitbu breviára. Nájdete na ňom však reklamy, či dancefloorovú hitparádu. O genéze vzniku, jeho smerovaní, o tom, kto sú paschantes, ale aj o vnútrocirkvevnom dialógu a úlohe masmédií v Cirkvi sme sa porozprávali s človekom najpopovanejším - riaditeľom rádia LUMEN P. Vladimírom Slovákcom.

Aká bola genéza vzniku rádia Mária, teraz rádio Lumen. Kto prišiel ako prvý s myšlienkou, že Slovensko potrebuje katolícke rádio? A ako ste sa prepracovali k dnešnému stavu, keď vysielate 24 hodín denne a usilujete sa o celoslovenské vysielanie?

Najskôr by som chcel podotknúť, že Rádio Lumen nie je len katolícke rádio. Je to rádio kresťanské a teda ekumenické. Myšlienka jeho vzniku sa neodvíjala od potreby katolíckeho, či kresťanského rádia, ale od možnosti, ktorá sa zrazu v roku 1992 na Slovensku naskytla. Biskup pre zahraničných Slovákov – Mons. Hnilica mal možnosť zohnať vysielateľ a niektoré iné technológie, mal kontakt na Rádio Mária v Taliansku a s touto ponukou prišiel na Slovensko. Na ponuku ako jediný z biskupov zareagoval banskobystrický biskup Mons. Baláž. On ešte za bývalého totalitného režimu vydal desiatky MG kaziet, ktoré sa za pomoci obetavých laikov nahrávali sice „na kolene“, ale ktoré v danom čase (a veru niekde dodnes) veľmi pomáhali kresťanským spoločenstvám. Keď sa objavila spomenutá ponuka, biskup Baláž oslovil niektorých ľudí s ktorými predtým spolupracoval pri nahrávaní kaziet a položil im otázku, či by mali záujem robiť rádio. Medzi nimi by som rád spomenul najmä Petra Varínskeho

a Ing. Makovníka, ktorí dodnes pracujú v našom rádiu. Išlo o ľudí z technickým vzdelaním, ktorí boli myšlienkou veľmi nadšení. Tak vzniklo naše rádio. Názov Mária sa použil, aby sa vyjadril kontakt s talianskym rádiom Mária. Začalo sa vysielať na Zelený štvrtok – 7. apríla 1993 z veže Katedrálneho kostola v Banskej Bystrici štyri hodiny denne. Do tohto – vlastne ešte rozbiehajúceho sa rádia som v júli 1994 došiel z Kremnice, kde som bol dva roky farárom. Od počiatku sme pociťovali absenciu skúsených odborníkov v oblasti rozhlasového vysielať a tvorby najmä v katolíckej cirkvi. Chýbali nám financie na rozbehnutie veľkého rádia, konkurencieschopného iným rádiám, v tom čase vznikajúcim na Slovensku. A od počiatku sme bojovali aj o svoje smerovanie. Prečo o smerovanie? Vo svete existuje viac druhov kresťanských rádii. V zásade rozlišujeme dva: na jednej strane rádia tradičné, pastoračné a na druhej strane evanjelizačné, či misijné. Tie tradičné majú za cieľ dianie, ktoré sa deje v kostole, preniesť pomocou rozhlasových technológií domov ľuďom, ktorí by do kostola chceli ísť, ale z rôznych dôvodov nemôžu (sú starí, chorí, zaneprázdnení).

Hlavná cieľová skupina rádii tohto smerovania sú ľudia, ktorí už sú nábožensky zorientovaní. Títo vytvárajú prostredníctvom rozhlasových vln spoločenstvo, ktoré sa spolu modlí breviár, ruženec, ktoré sa spolu zúčastňuje na sv. omši atď. Rádia evanjelizačné majú úplne inú hlavnú cieľovú skupinu. Je to skupina ľudí kdesi na „okraji viery“, hľadajúcich, teda tých, ktorí nie sú zevanjelizovaní, do kostola chodia len zriedka, alebo vôbec, ba patria sem aj neveriaci. Samozrejme pôsobenie na nich musí byť úplne iné. Treba k nim hovoriť rečou blízkou ľuďom, ktorí hľadajú, ktorí nepoznajú náboženské pojmy, nerozumejú symbolické liturgickej reči. No a tu na Slovensku vzniklo len jedno rádio. A tak automaticky vznikol problém, ktorým smerom sa vydať. Napríklad v Poľsku taký problém nebol. Tam existuje tradičné „Radio Maryja“, ktoré má 80 vysielačov a svojím signálom pokrýva takmer celé Poľsko. No okrem toho je tu 34 ďalších katolíckych rádii, z ktorých väčšina je evanjelizačného charakteru. Teda je tu možnosť výberu. Vo väčšine miest sa dajú naladiť dve alebo až tri katolícké rádia. Vráťme sa však k problému, ktorý som ako nastupujúci šéfredaktor musel v roku 1994 bezpodmienečne riešiť – ktorým smerom sa má jediné slovenské kresťanské rádio vybrať. Po osobných skúsenostiach z kňazského účinkovania, konzultáciách s otcami biskupom Balážom a zväžení potrieb Slovenskej Cirkvi sme sa vybrali evanjelizačným smerom. Samozrejme bolo treba zmeniť meno, lebo sme sa rozhodli ísť iným smerom a mať iný programový charakter, ako aj u nás, najmä na severe známe poľské Rádio Mária, alebo jeho taliansky predchodca. Ani im, ale ani nám nevyhovovalo, aby nás okamžite priradzovali práve k štýlu Rádía Mária. Preto vznikol názov Rádio Lumen. Bolo to v decembri roku 1994, teda po roku a pol vysielať. Vtedy sme tiež rozšírili vysielať čas na 6 hodín a vysielať premiestnili na výbornú kótu Pánsky Diel. V novembri 1996 začali sme vysielať 18 hodín a v septembri minulého roka sme prešli na 24 hodinové vysielať. Popritom sme rozširovali aj sieť vysielačov, a tak z jedného s ktorým sme začínali, máme

dnes už päť.

Napriek tomu, že máte 5 vysielačov, sú miesta na Slovensku, hlavne na západnom Slovensku, v Bratislave a na východe, kde nie je Rádio Lumen počuť. Na vaše rádio sa robila celoslovenská zbierka, ľudia sa pýtajú: zbierka bola, Rádio počuť nie je. Ako to?!

Zbierka bola odhlasovaná v máji 1996 na Konferencii biskupov Slovenska, kde som bol pozvaný referovať o rádiu. Vysvetlil som biskupom, že máme šancu postaviť tri vysielače, lebo sa nám podarilo získať tri frekvencie. Išlo o lokality Levice, Lučenec a Trenčín. Spolu s pápmi biskupmi sme hľadali možnosti, ako tie vysielače postaviť a uviesť do prevádzky. Biskupi súhlasili, aby sa urobila celoslovenská zbierka na realizáciu týchto vysielačov. Veriaci jednotlivých diecéz v zbierke prispeli takto: Bratislavsko-Trnavská 1 789 402 Sk, Nitrianska 740 000 Sk, Banskobystrická 537 258 Sk, Spišská 415 164 Sk, Rožňavská 224 004 Sk, Prešovská 12 908 Sk, ostatní darcovia, medzi ktorých patria i niektoré rehoľné domy 75 722 Sk. Celá zbierka teda vyniesla 3 794 458 korún. Realizovali sa z nej už dva zo spomínaných vysielačov, na tretí už celkom nevyšlo. Verím však, že s Božou pomocou do konca leta tohto roku spustíme aj Trenčín. Na pokrytie celého Slovenska by sme však potrebovali desaťnásobok vyzbieranej sumy. Teda prvý dôvod, prečo nás ešte všade nie je počuť, je finančný. Druhý dôvod je, že na Slovensku niet voľných frekvencií. Už dva roky sa pokúšame získať aspoň jednu frekvenciu na východnom Slovensku a zatiaľ márne. Takisto sme žiadali frekvenciu v Bratislave, ktorú sme však pri výberovom konaní v roku 1996 nedostali. Teraz sa uvoľnila iná Bratislavská frekvencia – 104,4 MHz, ktorú samozrejme žiadame. Rozhodnutie o pridelení je na Rade pre rozhlasové a televízne vysielať. V tejto súvislosti by som spomínanú vec chcel odporučiť do vašich modlitieb. Aj od nich závisí, či to vyjde. Okrem uvoľnenej Bratislavskej frekvencie žiadame aj uvoľnenú frekvenciu na Orave.

Spomenuli ste otázku financií. Vyzerá to, že otázka financií je pri všetkých podnikoch Katolíckej cirkvi kľúčová. Ako ju mienite riešiť vy?

Povedali ste, že pri podnikoch a to máte pravdu, lebo rádio je s. r. o. . Sme teda podnik, či firma, jednoducho podnikateľský subjekt a ako takí žijeme z peňazí. Pričom je jasné, že podnik nie je charita, a tak ani rádio nie je charita. Z toho vyplýva, že ak by sme chceli žiť len zo zbierok alebo darov, boli by sme smiešni a amatérski. Rádio pôvodne nebolo koncipované veľmi komerčne, na to by bolo treba väčší kapitálový vstup a úplne iný systém a vysielať štruktúru už od začiatku vysielať. Teraz sme však aj zo strany cirkevných subjektov, ktoré rádio vlastnia, vyzvaní, aby sme postupne vybudovali, alebo prebudovali rádio tak, aby sa samo komerčne uživilo. To aj robíme. Koncom roka 1997 sa nám jasne ukázali perspektívy v tejto oblasti a veríme, že do roku 2000 dokážeme vykryť aspoň svoje náklady. Dovtedy však potrebujeme pomoc zo strany Cirkvi, aj vo forme spomenutých zbierok, či darov.

Ktoré konkrétne subjekty sa podieľajú na finančných tokoch do rádia?

V súčasnosti peniaze idú zo strany sponzorov, najmä z Cirkevných kruhov, určitá časť z predaja reklamného času ale tiež od jednoduchých ľudí. Tesne pred koncom minulého roku sme pre týchto posledných rozbehli projekt, ktorý sa nazýva Rádioevanjelizácia 2000. Dvetisíc tu okrem roku Veľkého jubilea znamená tisíc dní po dve koruny na Rádio Lumen. Ukončenie projektu je datované ku koncu roka 2000. Aby dovtedy spomínaných 1000 dní vyšlo, treba sa medzi darcov projektu prihlásiť do Veľkej noci. Informačné letáky spojené s prihláškou sú k dispozícii na našej adrese – Kapitúlska 2, Banská Bystrica, ale aj na mnohých farských úradoch.

Všetky dobré akcie, ktoré slovenská Cirkev rozbehla sa stretávajú s rovnakým problémom: nedostatok financií, nedostatok sponzorov....

Aj ja vnímam otázku financií ako obrovský problém. Ale to je asi normálne pre akékoľvek podnikanie na Slovensku. U väčšiny podnikov tento problém existuje, takže nepomôže nám, keď sa budeme nad ním trápiť. Ešte viac než tento problém však vidím v rádiu, ale nielen v ňom, problém personálny. Nájst ľudí s mikrofónickým hlasom, intelektuálne dobre formovaných, nábožensky vyzretých, schopných pracovať za nie veľký plat a bývajúcich v Banskej Bystrici, alebo na okolí, to je doslova zážrak. Chvála Bohu nám Pán zopár takých ľudí poslal, ale potrebovali by sme ich raz toľko, aby sme postavili špičkové rádio. To je momentálne náš najväčší problém.

Ako odstrániť nedostatok odborníkov na všetky tieto mediálne aktivity Cirkvi? Štúdiami, praxou v zahraničí, zriaďovaním žurnalistiky na kresťanský orientovaných školách, či univerzitách,?

Myslím si, že to nie je len otázka zahraničného štúdia, alebo cirkevného štúdia u nás, to je otázka schopnosti a otvorenosti ľudí. Nie každý musí mať vyštudovanú žurnalistiku, aby mohol robiť v novinách, či inom médiu. Človek tam môže prísť aj iným spôsobom, na základe talentu a chuti. Treba však vyjsť z toho nášho kresťanského, či katolíckeho „geta“. Keď sa uspokojíme s tým, že píšeme do našich kresťanských časopisov, tak je to slabé. Mali by sme si uvedomiť, že mnoho ľudí ich kupuje len kvôli ideovej blízkosti, teda preto, že sú „naše“. A nie pre ich kvalitu. Musíme ísť von, do profesionálnych a uznávaných médií, aby sme získali schopnosť presadiť sa aj v tomto konkurenčnom prostredí. Okrem toho, že získame mnohé cenné skúsenosti, takýmto spôsobom môžu naši ľudia vyzrieť a osvedčiť sa. Nakoniec, dostať sa na žurnalistiku je dnes dosť ťažké. Napriek tomu však treba skúšať. Žiaľ, málo kresťanov má záujem o tento druh štúdia. Takže neviem povedať, kedy budeme mať dosť odborníkov, ale verím, že príde ten čas, keď ich mať budeme.

A čo nové elektronické médiá – rádio, TV, internet, čo sa ani v minulosti študovať nedali?

Napríklad u nás v Banskej Bystrici existuje prednávnom otvorené štúdium publicistiky, zamerané aj na elektronické médiá. Takže aj možnosti štúdia v tejto oblasti sa pomaly rozširujú. Ale ešte raz tvrdím, je to viac otázka praxe, schopností, zbavenia sa strachu a otvorenosti. Vtedy sa dá ísť do médií aj bez patričného vzdelania. Pozrite: Koľkí moderátori v slovenských rádiách majú vyštudovanú žurnalistiku?! A nakoniec, všetci veľmi dobre vieme, ako vyzerali tieto štúdia za komunistov. Opakujem: Kresťan, ktorý chce pracovať v masmédiách a teda aj v našom Rádiu, musí mať talent, široký rozhľad, chuť a nesmie sa báť.

Spomenuli ste, že ľudia v rádiu LUMEN by mali byť ochotní pracovať za nevelký plat. Nie je to v rozpore s požiadavkami na ich profesionalitu a schopnosti?

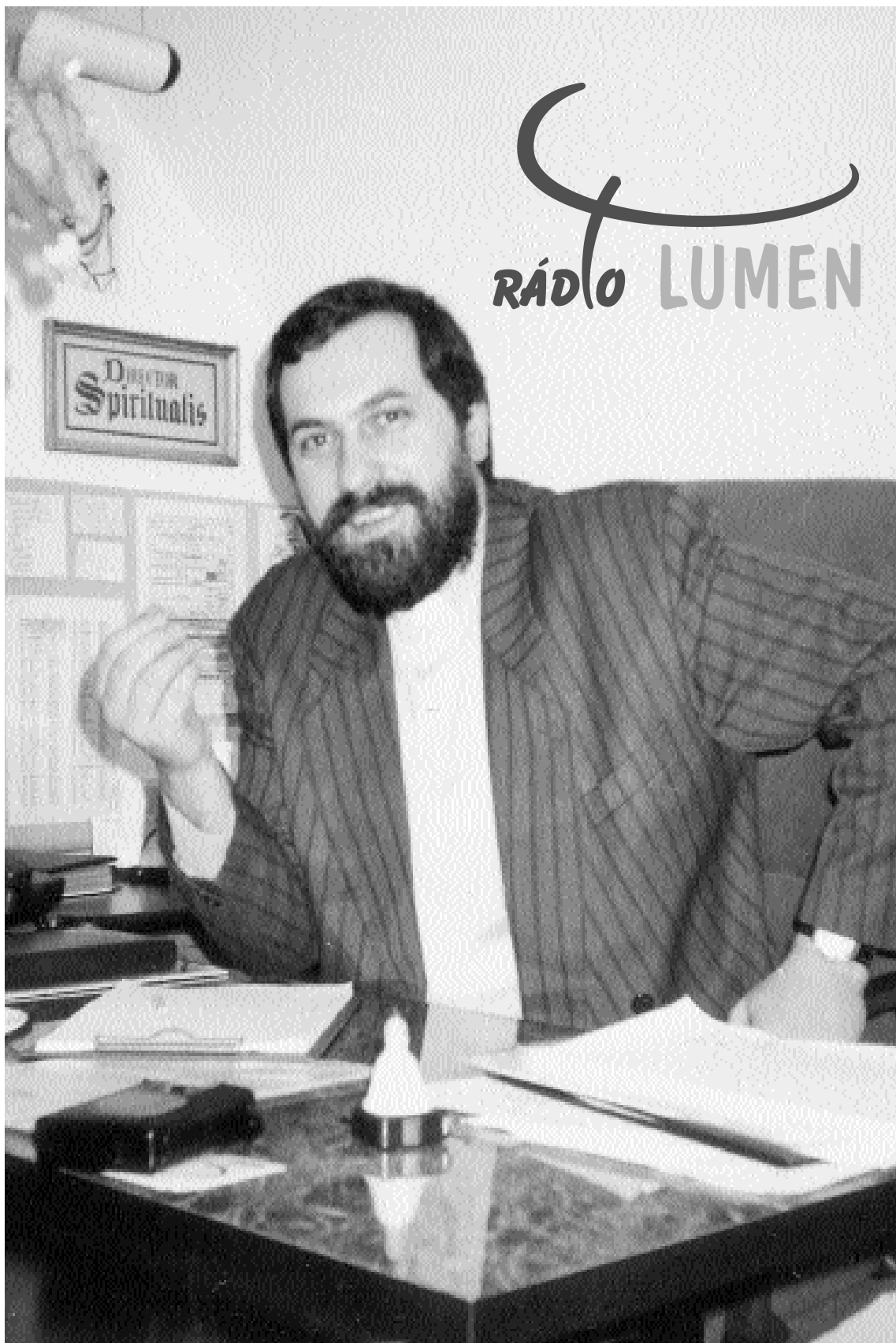
Prislúchajúcu odmenu dostaneme v nebi. To je bez debaty. Najmä ak pracujeme za menej a vieme, prečo tak činíme. Ale je nevyhnutné, aby si slovenská Cirkev uvedomila, že musí patrične oceniť prácu laikov – profesionálov, ktorí pre ňu pracujú. Ak si to včas neuvedomí, budú sa naše aktivity topiť v hrubom amatérizme, v ktorom v značnej miere väzíme už dnes. To je však problém celého Slovenska, nielen našej Cirkvi. No ak Cirkev chce ukázať cestu, mala by ho začať riešiť medzi prvými. Niet iného východiska, profesionálov treba profesionálne zaplatiť. Preto sa snažíme o komercializáciu, lebo potrebujeme peniaze, bez ktorých ťažko vybudujeme profesionálne rádio aj z hľadiska plátov, aby aj v tomto smere bolo lukratívne prísť k nám pracovať. Vôbec to nie je fantázia, je to možné. Poznám kresťanské rádiá vo svete, ktoré úspešne fungujú s relatívne dobrými príjmami, sú ziskové a pekné peniaze z nich idú aj do Cirkvi. Ale nie je to otázka jedného roka, dokonca ani piatich rokov. Je to aj problém vstupného kapitálu. No ale ako som spomenul, my sme ho veľký nemali, ale teraz, za posledných 15 mesiacov, pomaly naberať rýchlosť.

Ďalším problematickým bodom je sídlo rádia v Banskej Bystrici. Do veľkých centier – Bratislavy a Košíc je ďaleko. Plánujete do budúcnosti niečo také, ako sú regionálne štúdiá?

Už niekoľko mesiacov funguje naše regionálne štúdio v Košiciach, kde sme našli ľudí schopných a ochotných sa do toho pustiť. A preto nás veľmi mrzí, že nevieme získať frekvenciu práve v Košiciach. Je to skutočne paradox, že keď vyriešime najväčší problém – personálnu otázku, tak nemáme frekvenciu. Predpokladáme, že po Košiciach by sa takéto štúdio mohlo vytvoriť aj v Bratislave, keď tam dostaneme frekvenciu. O ďalších štúdiách budeme môcť uvažovať až po dobudovaní pre nás najdôležitejších miest: Banskej Bystrice, Bratislavy a Košíc.

Spomínali ste situáciu v Poľsku. Je možnosť, že aj na Slovensku bude viac katolíckych rádii?

KBS sa vyjadrila, že netreba viac katolíckych rádii, stačí jedno. Myslím si, že biskupi to vidia najmä pod uhlom

RÁDIO LUMEN

finančných nárokov. Dosť ich stojíme teraz, zrejme vidia, že by bolo ťažko užiť ďalšie rádio. Osobne si myslím, že je to otázka budúcnosti a že tu vzniknú aj ďalšie rádiá tohto zamerania. Potom by bolo možné ich prácu viac špecializovať. Ale to sa najskôr bude musieť zmeniť situácia vo frekvenčnom spektre, lebo pri momentálnej technológii to nie je možné. Takže najbližších desať až dvadsať rokov nepredpokladám iné kresťanské rádio.

A čo ak katolícke rádio zriadi z vlastnej iniciatívy a za vlastné peniaze nejaký angažovaný laik?

To si neviem predstaviť. Totiž, aby sme pochopili, čo je vlastne kresťanské (alebo ako vy hovoríte, katolícke) rádio, treba si položiť otázku: čo je vlastne katolícke masmédiálne pôsobenie. Je to také pôsobenie v médiách, ktoré funguje v mene Cirkvi. Má cirkevné schválenie, či už na celú činnosť, tak ako naše rádio, či Katolícke noviny, alebo na čiastočnú činnosť v rámci iného médiá - napr. Redakcia náboženského vysielania Slovenského rozhlasu, Hlavná redakcia duchovného života v STV alebo pôsobenie nejakého kňaza, či povereného laika v komerčnom médiu. Kto teda pôsobí v mene Cirkvi, či je to laik, alebo kňaz, musí mať cirkevné schválenie. Takže, aby také rádio mohlo vzniknúť, musel by za ním stáť niektorý z otcov biskupov, či rehoľných predstavených, ktorý by mu dal schválenie, že pôsobí v mene Cirkvi. Je to v podstate akési „Imprimatur“. Otcovia biskupi potvrdili, že stačí jedno kresťanské rádio, neviem, ktorý z nich by dával poverenie, či schválenie pre nové kresťanské rádio.

Kto je cieľovou skupinou, pre ktorú je predovšetkým určené vysielanie rádia Lumen?

Naša cieľová skupina sú zo sociálneho hľadiska muži a ženy vo veku 30 až 50 rokov, so stredoškolským a nižším vzdelaním, s priemernými až podpriemernými príjmami. Z hľadiska náboženského sú to ľudia, ktorí sa síce hlásia ku kresťanstvu, no v podstate sú nepraktizujúci, prídu do kostola na Vianoce a Veľkú noc. Odborne sa nazývajú paschantes – sviatoční veriaci. Prečo sme sa rozhodli pre túto cieľovú skupinu? Strednú vekovú kategóriu sme vybrali preto, lebo to sú rodičia, ktorí môžu ovplyvniť svoje deti. Uvedomili sme si, že urobiť teenagerské rádio by bolo v súčasnej situácii na slovenskom rozhlasovom trhu veľmi ťažké. Nedisponujeme takými schopnosťami a takým kapitálom, aby sme mohli v súčasnosti robiť konkurenciu Fun Rádiu. Je to žiaľ, ale je to tak. Tak sme sa rozhodli, že zameriame svoje vysielanie na ľudí v dospelom veku. Títo ľudia sú viac disponovaní, aby sa zamysleli nad svojim životom, hodnotami pre ktoré žijú. My im chceme ponúknuť hodnoty duchovné. Z hľadiska vzdelania a príjmov sa to možno zdá nevýhodná skupina, ale v tomto sme verní katolíckej cirkvi na Slovensku, ktorá vždy bola ľudovou Cirkvou a Cirkvou pre najnižšie a najchudobnejšie vrstvy. No a prečo „paschantes“? Uvediem dva dôvody. Pán Ježiš hovorí, že lekára nepotrebujú zdraví, ale chorí. Teda evanjelizovať treba týchto ľudí, lebo práve oni nie sú zevanjelizovaní a my sme rádio evanjelizačné. Druhá vec, to je prax apoštolov. Ako vidíme napr. u sv. Pavla, najskôr išiel

za židmi, za monoteistami, kde to predsa len bolo trochu ľahšie, ako u úplne neveriacich. Pôda, na ktorú padá rozsievané slovo, je tu totiž aspoň trochu lepšie pripravená. Okrem toho je celej Cirkvi evidentné, že pokrstených nepraktizujúcich kresťanov treba osloviť. Napokon na Slovensku tvoria viac ako polovicu obyvateľstva.

Máte výsledky nejakých prieskumov, ako sa vám darí oslovovať túto skupinu?

Áno. Z januárových prieskumov sme sa okrem základných čísel (občasná počúvanosť 250 00 ľudí, pravidelná 50 000) dozvedeli aj to, že 40% našich poslucháčov sú „dominantes“, čiže ľudia pravidelne, týždenne navštevujúci bohoslužby, 51% paschantes a 9% je úplne neveriacich. Priznám sa, že sme tieto prieskumy, prvé svojho druhu, očakávali s veľkým napätím. S ich výsledkami sme však spokojní. Ukazuje sa, že sme svoj program zostavili správne – prijateľne pre cieľovú skupinu, ktorú chceme osloviť. 40% pravidelných veriacich je prirodzený presah, najmä za situácie, že na Slovensku nie je iné kresťanské rádio. Okrem toho títo ľudia sú pre nás určitým morálnym pilierom. Rádio Lumen im bude vždy ideovo blízke a oni, aspoň značná časť z nich, ho budú počúvať.

A čo ľudia, ktorí nepatria k vašej cieľovej skupine? Nájdú si v rádiu LUMEN svoje programy deti, teenageri, mládež, či dospelí praktizujúci veriaci?

Samozrejme! Ďalší „prirodzený presah“ po dominantes sú ľudia starší a mladší než daný vek cieľovej skupiny. Najmä pre deti máme pomerne veľa programov, cez ne totiž môžeme vplývať práve na rodičov. Od septembra minulého roku sme zaviedli reláciu Svetielko, ktorú vysielame každý deň medzi 19:00 a 20:00. Sme takto jediné slovenské rádio, ktoré vysielá každý deň hodinovú detskú reláciu. Chceme tieto deti osloviť, chceme z nich vychovávať svojich poslucháčov a veríme, že sa nám to podarí. Od apríla chceme zahájiť vysielanie „teenage tip-top“ v sobotu predpoludním. Tento voľne moderovaný dvojhodinový blok bude určený teenagerom nielen svojim zameraním, ale aj vekom moderátorov. Pre starších máme tiež špecifické programy, z ktorých by som spomenul najmä reláciu Svetlo nádeje, ktorá sa vysielá v nedeľu o 13.00. Praktizujúci veriaci, túžiaci po duchovnom programe počúvajú najmä duchovnú hodinku Emauzy, ktorú vysielame každý deň o 18.00 hod., ale tiež večerné diskusné relácie nasledujúce po prenose Rádia Vatikán o 21.00., ako je utorkový Duchovný obzor, piatkový ÚV Hovor, či sobotné Od ucha k duchu.

Čo by ste mohli ponúknuť špeciálne pre kategóriu našich čitateľov?

V prvom rade by som rád spomenul dva programy zamerané na kresťanskú populárnu hudbu - pondelkové Počúvaj srdcom s Lacom o 20.15 a štvrtkové Gospelparádu s Jančim 16.00 hod. Ďalej spomínané Diskusné večery.

V pondelok hovoríme s psychológmi o partnerských vzťahoch, v utorok s kňazom o otázkach náboženských. Teraz v diskusii s vysokoškolákmi preberáme knihu Dom na skale od Viktórie Montany. Vo štvrtok v ABC Závislosti diskutujeme o naviazanosti nielen na tvrdé drogy.

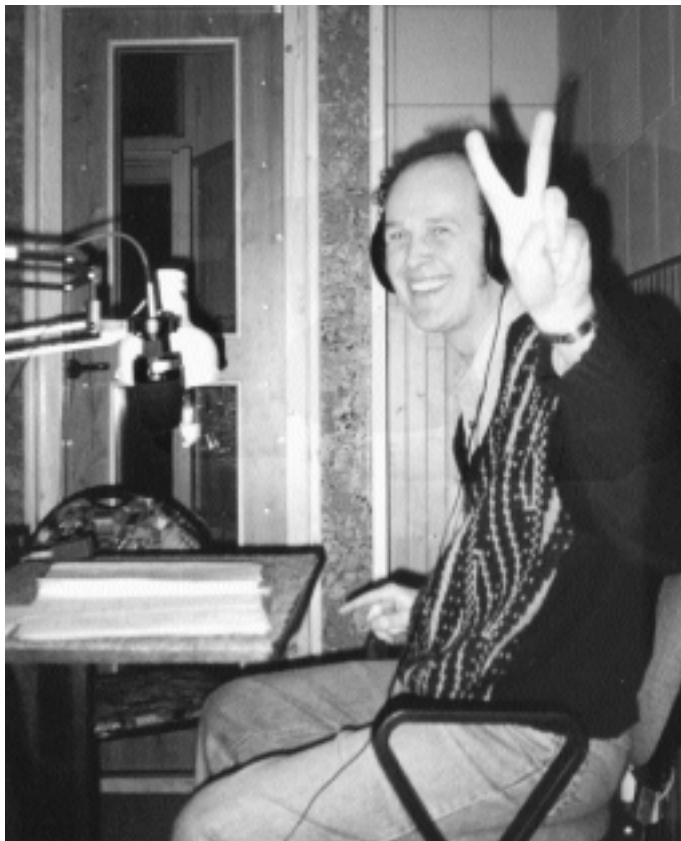
Spomenuli ste, že Rádio prechádza na komerčný princíp. Mnohým veriacim sa pri slovách komercionalizácia katolíckeho rádia postavia vlasy dupkom na hlave. Kde sú pre vás hranice komercionalizácie?

Pred niekoľkými mesiacmi som rozprával jednému kolegovi z rádia, že začínam rozbiehať vo väčšej miere marketingový úsek a že ho musíme rozbehnúť čím skôr, aby sme získali nejaké groše. Tvrdo mi namietal, že sa mu to nepáči – „kresťanské rádio a komerčné?!“ „Tak dobre“, hovorím, „necháme to tak, ale potom bude tvoj príjem 3000 Sk“. „No to zase nie!“ – bola jeho reakcia. „Prepáč, ale odkiaľ chceš mať potom peniaze?! Natŕčať ruku stále k veriacim a k Cirkvi, to je cieľ?!“ Môj cieľ to nie je. Ak tu je nejaký reklamný balík, ktorý funguje a on tu bude fungovať, tak je hlúpe, aby sme my z neho neodkrojili, a pýtali vždy iba od ľudí, ktorých ciciame na všetkých zbierkach v kostoloch, a ktorí sú v podstate chudobnejší, ako tí ostatní. Zdá sa mi to nekorektné voči našim ľuďom. Preto máme cieľ byť komerční, aj keď, ako som už spomenul, približne do roku 2000 tie groše ešte budeme pýtať aj od „našich“ – teda veriacich.

No a teraz tie hranice. Samotný zákon dáva hranice, že propagovať násilie, cigarety a alkohol sa nemôže. Samozrejme kresťanské rádio nemôže, a ani nechce propagovať nič, čo je proti Desatoru. Tu je veľmi jasná hranica. A tiež nebudeme propagovať nič, čo je proti poradiu nami presadzovaných hodnôt. To sú najprv hodnoty duchovné, potom hodnoty života a nakoniec hodnoty materiálne. Samozrejme reklama je väčšinou robená vtípne a trošku preháňa. Práve preto je pred každou reklamou zvúčka reklamy, aby si každý uvedomil, že teraz sa zasmiejeme, alebo si vypočujeme niečo, kde sa, ako v každom obchode, hovorí len prednosťach. Kto nevie reklamu pochopiť, má v dnešnom svete smolu. Je predsa nenormálne a ne-reálne bežať k telefónu po každom „zavolajte hneď!“

Vaša koncepcia rádia je určitou časťou veriacich prijímaná dosť kriticky. Dostávajú veľa sťažností, či anonymov, chodia sťažnosti aj Vaším nadriadeným?

Dostávame väčšinou listy podpísané. Ľudia v nich vyjadrujú určité pripomienky, čo nás veľmi teší. Na všetky tieto listy odpovedáme. Keď príde anonym, tak ho hneď hádzem do koša. Nezaujíma ma, lebo človek, ktorý sa nevie podpísať, nestojí za svojim názorom. Žiaľ, ľudia píšuci anonymy sa snažia ovplyvniť aj cirkevnú hierarchiu na Slovensku. Pred niekoľkými mesiacmi tu bol jeden takýto pokus „naladiť“ slovenských biskupov proti Rádiu Lumen a proti časopisu YOU!. My vysielame ďalej, YOU! však už nevychádza. Viete, niektorí ľudia v Cirkvi sú ešte z totality naplnení podozrievaním a hľadáním nepriateľa. Všetci sme v tom vyrastali a je to v nás. Chápem to ako dôsledky doby, v ktorej sme žili.

Prečo nedokážeme pri problémoch sadnúť si za jeden stôl a vyriešiť veci diskusiou? Prečo slovenská Cirkev nie je tak otvorená pri riešení problémov, ako napr. česká Cirkev, kde sa otvorene hlásia k slovám pápeža Jána Pavla II. o Cirkvi, ktorá má byť na verejnosti tak priezračná, ako dom zo skla?

Slovenská Cirkev a vôbec Slováci sú národ citlivejší než naši bratia Česi. To však znamená aj to, že veľa našich postojov ovplyvňujú viac city, než rozum. Keď sa u nás objaví nejaká udalosť, najmä niečo nové, nereagujeme analýzou či diskusiou, ale na prvom mieste si tvoríme citový postoj, ktorý sa veľmi ťažko mení. A to je všade, od najjednoduchších spoločenstiev po parlament, od neveriacich po predstaviteľov Cirkvi. Zdá sa mi, že sa nevieme odpútať od citov do roviny intelektuálnej, čo je základ toho, aby sme mohli diskutovať o veciach, v ktorých si protirečíme. Verím však, že toto sa bude postupne meniť, a určité modely dialógu a diskusie na intelektuálnej rovine sa vytvoria aj u nás. Druhá príčina, prečo česká katolícka Cirkev vyzerá inak ako slovenská, je v tom, že na Slovensku je katolícka cirkev ľudovou cirkvou a skôr evanjelická cirkev je cirkev intelektuálna. Potvrďuje to nielen naša história, ale aj súčasnosť v našej vede či kultúre. V Čechách je to naopak. Tu je síce katolícka cirkev minoritná, ale je to cirkev elity s menšou výnimkou Moravy (potvrďuje to napríklad fakt, že vo všetkých ponovembrových českých vláдах tvorili katolíci nadpolovičnú väčšinu ministrov - pozn.red.). Cirkev na Slovensku je cirkev prostého ľudu, aj keď máme medzi sebou i časť inteligencie.

No a teraz k tomu, ako to má byť s otvorenosťou. Práve úlohou cirkevných médií je okrem iného zaistiť tzv. vnútrocirkevný dialóg. Túto úlohu som si nevymyslel, ob-

sahujú ju dokumenty cirkevného magistéria. Podrobne sa touto problematikou zaoberá inštrukcia pápežskej rady pre masmédiá *Communio et progressio*. V tejto súvislosti by som chcel podotknúť, že dokumenty všeobecnej Cirkvi sa v kontraste s väčšinou našich prejavov, aj na poli katolíckej cirkvi, vyjadrujú o masmédiách ako o Božom dare. Je doslova smiešne, keď sa u nás objavujú prejavy všeobecne odsudzujúce masmédiá, miesto toho, aby kriticky hodnotili účinkovanie konkrétneho človeka resp. konkrétneho programu. Poďme však naspäť k vnútrocirkevnému dialógu. Ten totiž musí zahŕňať nielen to, čo cirkevní predstavitelia povedia smerom dole – k ľudu, ale aj to, o čom chce komunikovať boží ľud zo svojou hierarchiou – čo sa hovorí smerom hore. Katolícke masmediálne pôsobenie má sprostredkovať obidva smery tohto informačného toku. Inštrukcia dokonca obsahuje takú zaujímavú vec, ako je odporúčanie, že tento dialóg sa nemá odohrávať na uzavretých fórach, ale má sa viesť pred tvárou sveta. To je ten dom zo skla, ktorý ste spomenuli. V tomto je úloha cirkevných médií. Žiaľ, u nás sa neraz stretávame s tým, že keď sa médiá odvážia pustiť do niektorého cirkevného problému, tak sú bombardované z mnohých strán. Či zo spodu, alebo zhora. Myslím si však, že slovenská cirkev nemôže ísť bližšie ku Kristovi vo svojom raste a dozrievaní, kým tento problém neprekoná. Kým my, katolíci, nedokážeme diskutovať a otvoriť sa medzi sebou a potom aj pred svetom.

Ako vidíte úlohu rádia Lumen pri prehlbovaní vnútrocirkevného dialógu?

Obrovskú úlohu rádia Lumen vidím v tom, že v mnohých našich reláciách zaznieva hlas zospodu. Sú to najmä relácie diskusné a rôzne ankety. Ich účastníkmi aj poslucháčmi sú aj však cirkevní predstavitelia, a tým sa dostáva

ten hlas hore. A naopak, cez spravodajstvo sa snažíme prenášať informácie od hierarchie nadol. Takže to nie je vec nejakých poučiek či princípov, ale je to vec informovania. Verím tomu, že sa dostaneme do pozície, kde možnosti a prístup kresťanských žurnalistov voči cirkevnej hierarchii ale aj naopak, budú ešte otvorenejšie. Ale to je otázka dozrievania. Nebude to okamžitá záležitosť! Dozrieť znamená u žurnalistov to, aby si dokázali vážiť predstaviteľov Cirkvi, napriek tomu, že pri hľadaní pravdy v niektorých otázkach im musia liezť pod kožu. Na druhej strane tam musí byť dozretie zo strany predstaviteľov Cirkvi, že aj keď poslanie katolíckych žurnalistov je niekedy nepríjemné, oni to robia preto, že bojujú za spoločnú vec, za Pravdu, evanjelizáciu a za skutočné otvorenie sa Cirkvi pred svetom. Na obidvoch stranách nesmie chýbať dôvera a úcta.

Katolícka Cirkev na Slovensku je neustále pretriasaná v masmédiách, každý sa snaží jej postoje interpretovať po svojom, ba v najväčších slovenských denníkoch sa stávajú „cirkevnými expertmi“ bývalí komunistickí novinári. Týmto všetkým je Cirkev tlačená k väčšej informovanosti, no stále je tu len ticho.

Je to otázka fungovania niektorých inštitúcií, ktoré by mali u nás fungovať, ale ešte dobre nefungujú. Stále napríklad neexistuje hovorca KBS. Tlačová kancelária KBS sa vzmáha veľmi pomaly. Naša hierarchia, zamestnanci centrálnych úradov Cirkvi, ani cirkevné inštitúcie, ako napríklad Charita, ešte nedozreli k tomu, aby dávali o svojich aktivitách a podujatiach dostatočne vedieť. Ešte nie sme tam, kde by sme mali byť. Porovnajme to napríklad s Poľskom. Poľsko založilo pred 3 rokmi Katolícku tlačovú agentúru – KAI. Po troch rokoch jej práce sa dnes v Poľsku konštatuje, že pohľad na Cirkev v Poľsku sa zmenil k lepšiemu. Predtým sa vnímala Cirkev ako čosi, čo je v kostoloch. KAI začala informovať o aktivitách Cirkvi v školstve, v spoločnosti, v oblasti športu, kultúry, umenia, vedy, zdravotníctva, či v charite. Takto sa Cirkev dostala do úplne iného svetla len vďaka tomu, že zmenila spôsob informovania o sebe. Ale tak ďaleko sme ešte na Slovensku nedozreli.

Čo by ste na záver chceli povedať naším čitateľom?

Nové Dimenzie sú zo saleziánskeho prostredia. Za seba osobne by som chcel vyjadriť, že prežívam spiritualitu Don Bosca na vlastnej koži ako saleziánsky spolupracovník, a naplnenie tejto spirituality som našiel práve v oblasti médií, lebo táto oblasť je podľa pravidiel apoštolského života jedným z poslanií spolupracovníkov. Je to však aj jedna z najväčších možností apoštolátu v dnešnej dobe. Preto pripomínam, že neustále hľadám mladých, perspektívnych a schopných ľudí. Nech sa u nás hlásia, porozprávame sa s nimi a možno sa dohodneme aj na spolupráci. Všetkých čitateľov znovu prosím o modlitby za získanie frekvencie v Bratislave.

Ďakujem za rozhovor.

*pripravil Roman Tgrina
foto: Jozef Soltés*

Multimédiá ?!

Ked' hovoríme o elektronických médiách, nemali by sme obísť ani multimédia. Čo to je, ste si mohli prečítať v minulom čísle ND v recenzii cédečka skupiny Atlanta. Ale aspoň niečo. Ide o spôsob dohovorenia sa s počítačom, pričom sa nepoužíva len jeden druh média, ale viac naraz, čiže napríklad: písaný text, obrázky, video, zvuk a v budúcnosti snád' aj hmatové vnemy, smrad,... Majú dokonca tú vlastnosť, že komunikujú s používateľom, ktorý nie je nútený len pasívne prijímať to, čo z „bedne“ ide, ale rozhoduje o tom, ktorým smerom program bude bežať ďalej (tak ako v knihe si nalistujem stranu, ktorú chcem).

V súčasnosti sa ako prenosové médium používa CD-disk, čo však už nemusí dlho platiť pri stále sa zrýchľujúcich počítačových sieťach a internete. Na svete je nový typ disku – DVD (Digital Versatile Disk), ktorý je schopný absorbovať až 17GB dát, čo je asi 25-krát viac ako klasické CD a predstavuje to približne 25 tisíc 300-stranových kníh. DVD bol vyvinutý špeciálne pre multimediálne aplikácie a digitálne video a je schopný prehrávať film v ôsmich jazykových mutáciách s 8-kanálovým zvukom. Divák si môže vybrať z deviatich rôznych pohľadov na scénu. Scény nevhodné pre deti prehrávač jednoducho preskočí alebo zaradí alternatívne scény (Kto však zabezpečí, že zvedavé deti sa nedostanú k rodičovskému heslu?)...

Multimédiá sú zatiaľ dosť novým médium, ktoré sa ešte zďaleka nepoužíva tak masovo ako klasické masmédiálne prostriedky ako sú rádio, televízia, či video. No v istých kruhoch sú už dosť rozšírené. Pri tom všetkom ide o lacné médium. Pri výrobnej cene cca 40 Sk (bez nákladov na produkciu obsahu) sa sem zmestí mnohonásobne viac ako do knihy, či časopisov. Nevýhodou je, že na ich použitie musí mať človek počítač.

... a existuje to už?

Už v súčasnosti sú na našom trhu CD-čka na učenie sa jazykov, vychádzajú časopisy s CD prílohou, niektoré hudobné vydavateľstvá pridávajú na CD aj stopu s multimediálnou časťou, kde si nájdete texty pesničiek, obrázky spevákov, či ich videoklipy. Žiaľ, existuje už aj množstvo pornografických CD.

A ako to vyzerá s kresťanskou multimediálnou produkciou? Na Slovensku veľmi zle. Zatiaľ vyšlo len jedno multimediálne CD (Atlanta – písali sme o ňom v minulom čísle ND). Zo zažmúrenými očami by sme sem mohli zaradiť aj program Teophilos – veľmi pekná elektronická verzia biblie, ktorú robili slovenskí ľudia, no zatiaľ existuje len v angličtine. A to by bolo asi všetko, o čom som sa ja dopučul.

Vo svete to vyzerá inak, spomeniem len pár príkladov. Vyšla sada obsahujúca dva náučné multimediálne CD-disky, ktoré ponúkajú pohľad na každodenný život

za múrmi Vatikánu. Sú tu zmapované mnohé známe umelecké diela, ktoré sú vo vatikánskych zbierkach, prehľad budov a histórie pápežského štátu so všetkými následníkmi sv. Petra. Začiatkom minulého roka vyšlo v Taliansku CD s názvom Opera Omnia, prezentujúce kompletne dielo sv. Tomáša Akvinského. Na jedinom disku nájdete všetko, čo tento veľký teológ a filozof napísal. O tom, že toho nie je málo, hovorí aj fakt, že knižné orginály vážia spolu asi 200 kg. Prepísanie z kníh na CD si vyžiadalo cez dva milióny hodín práce. Len asi pred mesiacom vyšlo ďalšie CD s názvom Vatikánska bazilika. Najnovší Katechizmus katolíckej cirkvi vyšiel na CD už v šiestich jazykových mutáciách ...

Ako ďalej?

Multimédiá sa stále čoraz dravšie prebývajú na svetle sveta s čoraz lacnejšími komponentami počítačov. Jedného dňa už možno ani nebude televízor, ale akási čierna škatuľa pripojená k internetu, pôjde z nej množstvo káblov a okolo nej kopec zariadení, ktoré si nasadíme na hlavu, oblečieme sa do nich a ponoríme sa do akéhosi virtuálneho sveta, ktorý nám vytvorí. Budeme môcť vstúpiť do deja filmov a hier, v ktorých budeme účastníkmi spolu s našimi kamarátmi, susedmi. Čo to spraví s charakterom ľudí? Nechcem byť skeptik, ale pri pohľade na hrdinov dnešných filmov mám obavu, že to po zosadení helmy z hlavy v reálnom živote dobre neskončí. V hre síce človek suseda odstreli a susedovi sa vypíše správa „Game Over“, len či pri stále rastúcej dokonalosti dnešných zariadení ešte človek rozozná realitu od tohto virtuálneho sveta. Ostáva nám len dúfať, že budú prevládať pozitívne programy a záleží na nás kresťanoch, čo dokážeme preto spraviť. Predstavme si napríklad nejakú hru, ktorá nás zavedie do Mojžišových čias a tam uvidíme, či budeme nasledovať Mojžiša a či stavať zlaté teľa...

Takže hor sa do toho, nenechávajme zbytočne náskok „synom temna“.

-Jožo-

Internet – médium budúcnosti? Nie! Súčasnosti!

Možno to našej štyridsať-päťdesiatročnej „mládeži“ neprípadá tak aktuálne, ale o pár rokov, keď sa internet dostane do domácností tak ako v šesťdesiatych rokoch televízor a podnikatelia pochopia, že služby online a kredit sú vlastne výnosné záležitosti, dočkáme sa nákupov pizz po Sieti alebo i virtuálnych supermarketov, kam pošleme objednávku a po hodine nám zastaví dodávka s tovarom priamo pred domom. Rozšíri sa práca vykonávaná doma, keď po spustení počítača a po zadaní potrebných hesiel sa vám otvorí zložka priamo vo vašej firme a pomocou vzdialeného a multimediálneho prístupu budete komunikovať so šéfom, či s kolegami, budete vybavovať poštu a možno si i trocha pokečate s kolegami o novinkách v práci. Veď si uvedomíme, čo sa za posledné roky stalo. Koncom osemdesiatych rokov stál počítač rady 286 do sto tisíc korún. Dnes, po desiatich rokoch, kúpite počítač s Pentium II „len“ za päťdesiat tisíc. Vtedy sa nám nenasívalo o zvuku z PC, o „browsovaní“ po internete. A dnes? Čo bude o desať rokov, keď už teraz sa v USA predávajú čierne krabičky s diaľkovým ovládaním, s ktorými po pripojení k televízoru si môžete v pohodlí svojho gauča pozrieť dnešné vydanie SME (<http://www.sme.sk>), či Republiky (<http://www.republika.sk>), môžete si pozrieť aktuálne počasie na Floride, môžete sa zapojiť do virtuálnej súťaže po

Tako to vyzerať na serveri kňazského seminára sv. Gorazda, mimochodom bol to prvý katolícky server na Slovensku. <http://www.ksnr.sk>

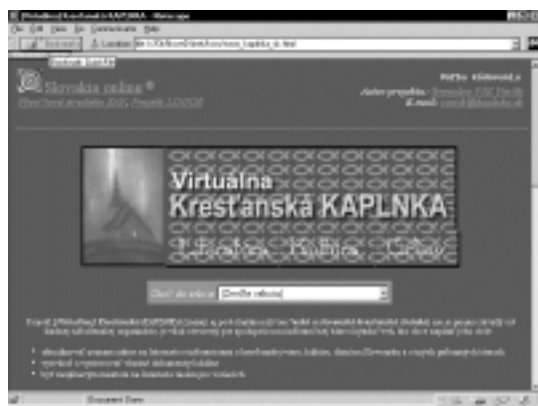
oceánoch na plachtenciach a porovnávať svoju šikovnosť v navigácii so skutočne závodiacimi plachtenicami (na <http://www.whitbread.org/main.html> to začalo už 21.8.1997 a bude trvať do 24.5.1998; účastníci absolvujú asi 31600 námorných míľ po svetových oceánoch; v skutočnosti závodí len desiatka lodí, no vo virtuálnom preteku závodí čosi cez 6000 nadšencov). Možnosti internetu sú jednoducho takmer neobmedzené. Služi i na výmenu informácií. Na webe sa totiž uskutočňujú konferencie na rôzne témy, kde prispievajú ľudia z celého sveta. Či už ide o najnovšie trendy v medicíne, o rôznych vedách, či len o mobilných telefónoch (<http://www.forum.sk>).

Z vyššie uvedeného vyplýva, že „potomkovia sveta“ sú šikovnejší ako „potomkovia svetla“. Priznajme si sami, koľkí z nás, čo majú tú možnosť, sa aktívne zapájajú do kresťanských sajtov?! Ako dobrý príklad môže slúžiť napr. Branislav Vartík, ktorý v rámci projektu Logos vo výpočtovom stredisku na SAVke rozbehol svoju „[Virtuálnu] kresťanskú kaplnku“ (<http://www.kaplnka.sk>; na nej uverejňujeme i náš časopis Nové Dimenzie – <http://www.kaplnka.sk/dimenzie>). Táto stránka je venovaná kresťanskej kultúre, architektúre, zamysleniam i slovenským gospelovým skupinám. Je stránkou, snažiacou sa spojiť viacero kresť

Stránka americkej katolíckej televíznej spoločnosti EWTN, nájdete ju na <http://www.ewtn.com>

ťanských cirkví na ekumenickej báze. Je tiež veľmi dobrým „sajtom“ čo sa týka odkazov. Ďalšie kresťansky zamerané stránky môžeme nájsť na adresách <http://www.ksnr.sk> a <http://www.bosco.sk>. Prvá adresa z uvedených je „Oficiálna stránka katolíckej cirkvi na Slovensku“ a je zároveň webovským hovorcom Slovenskej biskupskej konferencie, i keď je pravda, že sa na nej v súčasnosti nenachádzajú žiadne oficiálne dokumenty KBS. Našiel som na nej ale zopár zaujímavostí. Napríklad abecedný zoznam kardinálov k 1.3.98, ktorých je 163, alebo zoznam komisií pri KBS, ktorých počet radšej neuvediem, lebo niektoré som našiel napísané viackrát. Na ďalšej adrese som našiel Farnosť sv. apoštolov Petra a Pavla v Košiciach – gréckokatolíckeho apoštolského exarchátu Košice, v stránke ktorej som žiaľ našiel len informatívne údaje o farnosti samotnej, o časoch a miestach sv. Liturgie a o prosbe o príspevok na stavbu farského chrámu. Potešila ma však možnosť poslať mail farárovi o. Michalovi Hospodárovi na adresu oskar@r-net.sk. Tá druhá adresa patrí Saleziánom na Slovensku a vydavateľstvu Don Bosco zároveň.

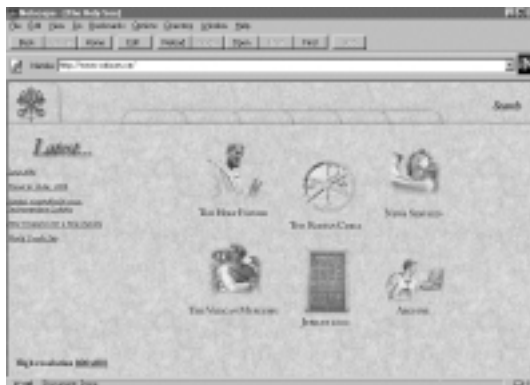
*Virtuálna kresťanská kaplnka – projekt realizovaný v spolupráci s SAV. V rámci tohoto projektu si môžete pozrieť aj *Nové Dimenzie*. <http://www.kaplanka.sk>*

Ďalšie zaujímavosti sú na <http://www.frcth.uniba.sk/adsum/adsum.htm>, čo je časopis bratislavských bohoslovcov Adsum, alebo <http://www.changenet.sk/erko/homepage/html/slovensky/rebrik.htm>, čo je zase časopis Rebrík. Veľmi zaujímavá je adresa na LUX communication, čo je kresťanské mediálne vydavateľstvo (<http://www.lux.sk>). Svoju stránku tu má i festival Verím Pane '98. Asi som mal smolu, lebo lokálne odkazy, na ktoré mal Lux smerníky, som našiel „Under construction“, teda práve vo výstavbe...

Ako by mohol vyzeráť náš skromný príspevok do webovského gulášu informácií a názorov? Napríklad moja žienka mi navrhla: „Prečo by naša farnosť nemohla byť online? Predstav si, Braňko,“ začala svoj príhovor, „že by titulnú stranu mal rezervovanú pán farár so svojim nedeľným homiletickým príhovorom. Na-

WWW stránka Vatikánu, nájdete tu spravodajský servis Vatikánskej tlačovej agentúry VIS, prehľad múzeí, elektronický archív vatikánskych dokumentov s vyhľadávačom, ...

<http://www.vatikan.va>

sledoval by odkaz na činnosti prevádzané farskou radou, či farníkmi – laikmi; ďalej by tam mohla byť mailová diskusia na tému – Čo by sa mohlo zmeniť v našej farnosti k lepšiemu a čím môžem prispieť ja? –, ktorú by korigoval pán farár a zároveň by odpovedal na otázky svojich ovečiek. Alebo stránka s rýchlokurzom vieročky,“ skončila Vierka. Musím vám prezradiť, že odvtedy mi vrta hlavou táto myšlienka. Mám len jeden drobný technický problém. Žiaľ, nemám totiž priamy prístup na web, lebo musím uverejňovať na webe veci cez tretie osoby.

Ako by som teda zhrnul katolícku „webmániu“ na Slovensku? Mám pocit, že toto médium využívame tak, ako televíziu, či rozhlas, teda veľmi málo. Jestuje síce zopár nadšencov, ktorí obetujú svoj čas a vedomosti na obohatenie iných prostredníctvom tohto média, ale je ich veľmi málo. Príčina tkvie v dvoch problémoch. Prvý je kdesi v nás, v našom kresťanskom povedomí, či sebavedomí a ten druhý je technický. Ide totiž o to, že web je zatiaľ veľmi málo rozšírený u všetkých generácií Slovákov v porovnaní s inými médiami. Našťastie je len otázkou času, kedy tento problém zostane neaktuálny. Do toho času by sme sa mali podľa možnosti plne zapojiť do práce na budovaní virtuálneho kresťanstva na Slovenskom webe.

Braňo Krajčovič

Z tohoto obrázku smrdí samochvála, je to naša stránka. <http://www.kaplanka.sk/dimenzie>

Kresťanské médiá a svet

„Chod'te do celého sveta a ohlasujte evanjelium všetkému stvoreniu.“ Mk16,15

Milí priatelia, som veľmi rád, že sa s vami môžem podeliť o moju skromnú skúsenosť a zároveň povzbudiť seba aj vás k tomu, k čomu nás všetkých – pripomínam „všetkých“, povoláva Pán. Nič sa nedá robiť, ale keď hovoríme o komunikácii, vždy si spomeniem na veľkého komunikátora, ktorý pochopil komunikáciu, ktorý ju žil, a ktorý nám ukázal jej hĺbku a dôležitosť. Je ním Kristus, ktorý dokázal, že najhlbšou a najúčinnjšou komunikáciou je komunikácia srdca.

Evanjelium a komunikačné médiá

Jan Pavol II. hovorí pred Medzinárodnou plánovacou konferenciou centrálného výboru pre Svätý rok 2000 toto: „Dnešná doba ponúka komunikačné prostriedky, ktoré teraz v modernej, rýchlo a stále sa meniacej spoločnosti hrajú podstatnú úlohu. Myslím tu na stále ďalej sa rozvíjajúce a pozoruhodné mediálne technické prostriedky sociálnej komunikácie. Ide o veľmi rozšírené technické prostriedky, ktoré bezpochyby uľahčujú vzťahy medzi ľuďmi, zo sveta robia jednu „veľkú dedinu“ a preto aj prepožičiavajú novú podobu nástojčivosti evanjelizácie...“ „Posolstvá a životné modely, ktoré sú často od evanjelia veľmi ďaleko, sa dostávajú do bytov a otriasajú tradíciami ...“

Kresťanské médiá v USA

Ja som prišiel do USA, aby som si trochu všimol spôsob práce v médiách. Žijem v jednej z komunit, ktoré sa venujú kresťanským médiám. V USA vzniklo viac produkčných mediálnych centier pri diecézach, ktoré spolupracujú s katechetickými centrami, a niekoľko novo vzniknutých misijných spoločností, akou je aj Hallel Communication, kde študujem. Túto spoločnosť založil slovenský kňaz pôsobiaci v Amerike P. Juraj Török, ktorý v službe evanjelia prešiel so svojou kamerou celý svet, aby zachytil tváre ľudí hľadajúcich Krista ako aj prácu misionárov. P. Török sa osobne podieľal na prácach II. vatikánskeho koncilu, viac ako 10 rokov pracoval v saleziánskom katechetickom centre v Turíne. Zo svojich ciest natočil stovky dokumentov, spolupracoval so spoločnosťou sv. Pavla v Miláne, s matkou Angelikou v EWTN, každoročne pracuje na projektoch new yorského kardinála O'Conora a na rôznych evanjelizačných podujatiach. V USA sa zapojil do veľkej siete tzv. Home video a distribuuje katechetické filmy do škôl a farností. Okrem toho založil spoločnosť Misionárov Božieho priateľstva, ktorej úlohou je vykonávať misie prostredníctvom médií, a v ktorej pôsobia ako kňazi, tak aj laici. Spoločnosť je otvorená pre všetky kresťanské životné štýly mužov a žien.

Televízia a video

Okrem podobných projektov, ako je Hallel Communication, v USA existujú rôzne kresťanské inštitúcie, medzi ktorými jednoznačne dominuje Eternal Word Television Network, (EWTN) tzv. televízia matky Angeliky. Je neuveriteľné, ako táto jednoduchá žena rozbehla tak obrovský mediálny projekt Global Catholic Network, ktorý beží non stop 24 hodín denne a oficiálne vysiela v 34 krajinách na 4 svetadieloch a cez satelit ju môžu sledovať na celom svete. Používa všetky možné mediálne prostriedky cez televíziu EWTN, radio EWTN, tlač, internet (<http://www.ewtn.com/tv.htm>).

Okrem matky Angeliky je v Amerike známa rehoľná spoločnosť tzv. Paulist Fathers (<http://www.paulist.org>), ktorú založil veľký priekopník na tomto poli Isaac Hecker. Podobne pracuje v Európe spoločnosť sv. Pavla, ktorá má sídlo v Miláne spolu s Famiglia Cristiana. Založil ich P. Alberione. Majú vlastnú TV, ktorá vysiela v oblasti Milána a sleduje ju približne 5 miliónov divákov.

Vo svete existuje viac dobrých katolíckych univerzít, ktoré sa venujú kresťanským médiám. Jedna z najlepších je v írskom Dubline a dobré meno má tiež saleziánska univerzita UPS v Ríme.

Chcem pripomenúť, že ku katolíckej televíznej produkcii prispieva aj sieť televíznych produkčných stredísk z rôznych krajín sveta, ktoré sú zoskupené pod názvom Lumen 2000 International (<http://www.lumen2000.com>) a majú sídlo v texaskom Dallase. Tu študovali aj viacerí členovia TV štúdia Lux Communication zo Slovenska.

Veľmi dobrú prácu odvádza aj americká spoločnosť CCC (Creative Communication Center), ktorá produkuje a distribuuje rôzne druhy programov. Od roku 1983, kedy vznikla, vyprodukovala cca 4 000 kresťanských príbehov a dokumentov a vo forme Home video (videokaziet) sa dostala do mnohých rodín a katechetických

stredisk.

U nás v Európe, presnejšie v Londýne, veľmi dobre pracuje katolícke produkčné stredisko výroby rôznych katechetických filmov a pomôcok House Top (<http://www.housetop.com>).

Mediálny trh v USA

V USA sú médiá vystavené veľmi silnému konkurenčnému boju a sú neuveriteľne finančne náročné. Jeden môj priateľ sa pred viac ako 15 rokmi pokúšal pri new yorskom arcibiskupstve založiť katolícke rádio a len získanie frekvencie stálo 45 miliónov dolárov, a to radšej nespomínam, koľko stojí dnes. Preto tu vznikajú len malé a lokálne kresťanské rádia. V oblasti televízie je nereálne rozmýšľať o nejakej veľkej súkromnej TV, ale televízna produkcia sa teraz zamerala jednak na káblové televízie, ktoré sú aspoň ako tak otvorené kresťanskému poslaniu, a jednak na distribúciu svojich programov na videokazetách v katechetických centrách. Myslím, že podstatne lepšie sa tu v masmédiách pohybujú naši bratia z iných kresťanských cirkví, ktorí vlastnia veľmi úspešnú tzv. Christian Television Broadcasting založenú Patom Robertsonom. Ekumenického rázu je tu TV ODYSSEY, ktorá dáva priestor na vysielanie všetkým denomináciám. Veľký rozsah má radio Family, ktoré vysiela z New Yorku a množstvo rádii v Bostone, vo Virginii a v Texase.

Gospel music

Veľmi dobre sú tu v evanjelických cirkvách rozbehnuté aktivity okolo gospel music, ktorá sa v USA delí na Black Gospel music (napr. Mississippi Mass Choir), Christian music (DC Talk) a Catholic music (M. Talbot). Majú svoje ankety a ocenenia, medzi ktorými dominuje cena DOVE (niečo podobné ako Grammy). Kresťanský hudobný priemysel je na veľmi vysokej profesionálnej úrovni. Veď stačí spomenúť spevákov ako sú Amy Grant, Carmen, Michael Smith, Jars of Clay... (viac informácií na <http://www.crosssearch.com/music>).

Ekumenický aspekt

Musíme si uvedomiť, že tvár kresťanstva je v USA veľmi rôznorodá a nie je tak jednoznačne vyprofilovaná, ako je to v Európe. Je tu mnoho národností, náboženstiev a je niekedy veľmi náročné zachovať si vlastnú osobitosť a zároveň byť otvorený ekumenickému odkazu II. vatikánskeho koncilu.

Misijné pôsobenie

Masovokomunikačné prostriedky majú svoju nenahraditeľnú úlohu práve na misijnom poli našej Cirkvi. Ich prostredníctvom prestávajú byť problémom veľké vzdialenosti medzi misijnými stanicami a mnoho škôl a farností funguje práve cez miestne rádia, prípadne malé káblové televízie. Najmä rehoľné rády ako verbisti, františkáni, jezuiti a saleziáni efektívne využívajú výdo-

bytky modernej techniky vo svojich katechetických a misijných centrách.

Internet

Za posledných päť rokov došlo k rozmachu internetu a na tomto poli sa otvárajú neuveriteľné možnosti komunikácie. Prostredníctvom internetu môžeme sledovať televíziu, počúvať rádio, čítať knihy, nakupovať, posilať poštu, viesť rozhovory, písať si cez chat a množstvo iných vecí. V USA je veľmi dobrá úroveň kresťanských serverov. Uvidíme, čo nás ešte čaká vo svete internetu, ale to radšej nechám na odborníkov.

Výzva do tretieho tisícročia

Každý z nás si veľmi dobre uvedomuje, že všetky komunikačné prostriedky sa dajú využiť pre dobro, ale aj keď sme všetci len slabí ľudia. Ale ako hovorí sv. Pavol: „...keď som slabý, vtedy som silný...“ (2Kor 12,10). Uvedomujem si, že táto práca si vyžaduje od nás kus odvahy, profesionalitu a pokory pred Bohom. Veď, keď môže svet robiť zlé veci veľmi profesionálne a kvalitne, o čo viac by sme my mali robiť „dobré veci“ kvalitnejšie a profesionálnejšie.

II. vatikánsky koncil sa nám prihovára dekrétom *Inter mirifica*: „Je predovšetkým úlohou laikov preniknúť tieto prostriedky ľudským a kresťanským duchom, aby plne zodpovedali veľkým očakávaniam ľudstva, ako aj plánom Božím.“ No tiež pridáva: „...nech teda arcipastieri plnia svoje povinnosti na tomto poli bez otáľania, lebo to úzko súvisí s ich riadnym kazateľským poslaním.“

A skončím slovami Jana Pavla II.: „Keď sa postavia najmodernejšie komunikačné prostriedky do služby evanjelia, veriaci pôjdu s dobou a nebude chýbať ich osobitý príspevok tejto dobe, aby sa budovala aj civilizácia lásky vo svete, ktorý v nasej návaznosti na Boha si bude viac všímať aj človeka.“

*Emil Mucha – Koso (email: flykoso@hotmail.com)
foto: autor*

Som Martina

a hotovo...

Má 19 rokov a je hviezda. Má na konte víťazstvá v oboch slovenských TV hitparádach (DEKA a Triangel), za 3 roky 3 CD-čka. Videla kus sveta a ľudia ju poznajú z fotografií na obálkach mládežníckych časopisov. Jej plagáty visia v izbách mnohých teenagerov. A predsa je na nej (na slovenské pomery) niečo zvláštne, je veriaca. **Martina Ostatníková – speváčka skupiny LOBBY.**

Keď sa objavila vo dverách našej redakcie, zostal som chvíľu v rozpakoch. Stálo tam úplne normálne dievča, ktoré ničím nepripomínalo hviezdu z fotografií či videoklipov. Bez make-upu, normálne ohodená, s úsmevom a zvedavým pohľadom. Tak sme si hodinku príjemne „pokecali“.

Ako si sa dostala k hudbe?

Ako šiestička na ZŠ som začala chodiť do detského speváckeho zboru Radosť v Senci. To bola pre mňa základná škola spevu. Od piatej triedy ZŠ som chodila na gitaru, takže som si aj tej teórie trochu užila. K Lobby

som sa dostala cez moju sestru. Jej spolužiaci z Fakulty managementu EU v Bratislave práve založili skupinu a ešte nemali speváčku, tak sa ma spýtala, či by som to nechcela skúsiť. Veľa som nad tým nerozmýšľala a poslala som im kazetu Radosť, na ktorej som spievala jedno sólo po anglicky. Chalanom sa to celkom páčilo a zavolali si ma do Bratislavy na prvú skúšku. Tu ma naučili pesničku Show me, ktorá mala neskôr úspech v rádiách a hitparádach. Najskôr som ju skúsila potichučky a potom mi dali mikrofón. S tým, čo som predviedla, boli spokojní a tak som zostala v Lobby.

Kedy si s nimi začala spievať?

Išla som do tretej triedy na gymnáziu, bolo to úplne na začiatku prázdnin, práve na sviatok sv. Cyrila a Metoda. Mala som vtedy šestnásť rokov.

Ako sa ti darí vo svete showbusinessu?

Myslím, že celkom dobre. U nás to nie je nejaká Amerika. Vzťahy medzi ľuďmi v tejto oblasti nie sú natoľko hrané a nie sú také afektované. Na Slovensku je to určite zdravšie.

Ale aj tak to bola pre mňa dosť veľká zmena v živote. Musela som sa naučiť zodpovednosti. Veď na vystúpeniach mohol zo štyroch chalanov niekto vypadnúť, ale ja, ako jediné dievča, nie. Čo sa týka rozhovorov, tomu som sa mohla vyhnúť, ale čo sa týka koncertov, to nie.

Aj pohľad ľudí z môjho okolia na mňa sa trochu zmenil. Niektorí dosť dlho váhali, pochybovali, či je správne to, čo robím a obávali sa, či ma to nepokazí. Na druhej strane boli ľudia, ktorí mi vraveli, že Cirkev potrebuje ľudí všade. A aj keď budem ako ovca medzi vlkami, nemusím sa nechať roztrhať, ale treba to vyskúšať. Aj v našom zbere je dosť dievčat, ktoré majú na to, aby mohli spievať sólovo. Niektoré to aj mohli brať spočiatku trochu ťažšie, ale myslím, že dnes už je to v pohode.

Môj dnešný život má svoje výhody aj nevýhody. Stretávam sa s mnohými zaujímavými ľuďmi, viac cestujem, najmä po Slovensku a keď sa podarí, tak aj do zahraničia, z čoho mám veľkú radosť. Ale na druhej strane nemám, ani som nemala žiadne výhody oproti svojim spolužiakom. Či spievam, či koncertujem, musela som chodiť do školy rovnako ako oni. Napriek všetkému som mala v treťom a štvrtom ročníku gymnázia veľmi dobrú dochádzku.

Teraz na vysokej škole stíhaš?

Myslím, že je to celkom v pohode. Lebo my vlastne vystupujeme cez víkendy, čiže ja som v škole cez týždeň a jediné, čo je také trochu horšie sú práve rozhovo-

ry a mediálna časť toho všetkého, že tam mnohé relácie musím prispôbiť škole. Niekedy sa aj stane, že nemôžem byť v škole, ale na vysokej škole zase nemusím tak prísne dodržiavať dochádzku. Takže dá sa to.

Tvoja prezývka vo svete showbusinessu?

Osa? Myslím, že tá prezývka dosť zakapala. Neujala sa, lebo na ľudí pôsobila negatívne, až hanlivo. Teda som Martina a hotovo.

Kde si všade si bola s Lobby?

Vydavateľom LOBBY je Sony Music, čo je celosvetová firma. Celá ich produkcia sa dostáva k ich zástupcom v jednotlivých štátoch a tí si vyberajú. A zhodou okolností si v Mexiku vypočuli práve nás a zapáčili sme sa im. Pokladali našu hudbu za dosť silnú nato, aby bola úspešná. Vďaka tomu sme mohli byť dvakrát (raz 5 dní a raz celý týždeň) v Mexiku. Tá krajina je čosi úplne iné ako Európa. Tam som sa priznala, že som veriaca a oni na to úplne samozrejme, veď aj my! Ich štíplavá a pikantná kuchyňa nám tiež dala zabrať. A majú tiež nádherné pamiatky.

Kde by si sa ešte chcela dostať?

Najvýhodnejšie sú jednoznačne vyspelé kapitalistické krajiny, lebo všade je to vlastne obchod. My vytvárame produkt, ktorý firmy predávajú a to, či sa ľuďom páči, sa odráža na jeho predajnosti. Najlepšie by to bolo v USA, či v Nemecku. Mňa veľmi láka Kanada, Austrália a Egypt. Kanada aj Austrália sú svojrázne krajiny, ktorých kultúra je však odvodená od európskej. Nie sú tak odlišné, ako spomínané Mexiko. A na Egypte ma úžasne láka história.

Stretávaš sa so závisťou?

Samozrejme. Dosť ľudí si myslí, že akonáhle som začala spievať, tak mi určite stúpila sláva do hlavy, a teraz si o sebe myslím neviem čo. Napríklad sa stalo, že ľudia, ktorých som ani pred tým nezdravila, začali o mne hovoriť, že ich nezdravím. Ale na druhej strane, ja som trochu krátkozraká, takže niekedy sa stane, že známeho človeka si nevnímam. Naviac som taký zasnívaný typ. Takže niekedy sa zamyslím a nevnímam. Keď ma náhodou niekto na ulici stretne a nepozdravím sa, tak stačí iba povedať: „Ahoj!“ A ja už hneď vnímam.

Kto ťi pomáha držať sa pri zemi, aby si nespýšnela?

Obávam sa, že už sám život. Ono to nie je až také slávne, ako to na prvý pohľad vyzerá. Predovšetkým rodina. Moja mamina mi vždy vravela, že prirodzenosť je najdôležitejšia z ľudských prejavov, nemá zmysel sa nejako afektovať a tváriť sa, že som niekto iný. Hovorí sa, že osobnosťou je človek vtedy, ak neprestane chápať, že je iba človek. Potom mám aj zopár takých veľmi dobrých

kamarátok, ktoré v najhoršom vedľa vždy pomôcť.

Si vzorom. Pociťuješ nejakú zodpovednosť?

Určite. Nedávno sme sa napríklad zúčastnili na udeľovaní cien Kamavart (anketa mládežníckeho časopisu Kamarát). Bola to akcia zameraná proti drogám a akýmkoľvek závislostiam, čiže aj proti alkoholu či fajčeniu. V zákulisí nikto nepil ani nefajčil a samozrejme, že nedrogoval. Tejto kampane sa zúčastnili aj mnohé lokálne rádiá, a robili s nami rozhovory. V nich sa nás pýtali, aký máme názor na závislosti, a či sme už niekedy niečo také skúsili... Myslím si, že dôležitý je celkový životný štýl. V našej kapele skutočne nikto nefajčí, nepije, ani nedroguje. My si uvedomujeme, že sme vzory. No túto zodpovednosť by mali pociťovať nie len ľudia, ktorí vystupujú v rozhlase, či TV, ale aj starší chalani, povedzme tých 16 a vyššie, ktorí sú vzorom pre mladších chalanov, aj keď si to neuvedomujú. Lenže tí mali po nich zopakujú všetko.

Ako to odhaduješ, kto vás tak najčastejšie počúva?

Ja mám takú päťročnú malú kamošku Aniku. Tá nás veľmi rada počúva, ale napríklad do nášho fan-klubu prišli aj listy ľudí, ktorí mali takých 30 rokov. Najčastejšie sú to však mladí ľudia vo veku 13 – 16 rokov. Čo je úplne prirodzené, lebo naša hudba je tanečná a najviac sa takýmto spôsobom zabávajú teenageri.

Vaša hudba beží najmä na diskotékach, kde sa práve teenageri najčastejšie stretávajú s drogami a alkoholom...

Je fakt, že diskotéky sú tie zábavy, kde sa púšťa naša hudba a väčšinou mladí ľudia na ňu tancujú. Zlo, či už v podobe drog, alkoholu, či niečoho iného tam je prítomné. Ale zaň nemôže tanečná hudba. Myslím, že to všetko závisí od toho, kto má akých kamarátov. Keď viem, že som slabá a nedokážem odolávať kamarátom a chcem sa pred nimi ukázať, že áno aj ja si to dám, tak to vôbec nie

je vina hudby. Určite táto muzika nebola robená s takým zámerom, aby poškodila ľudí. Ja by som to prirovnala ku kvietku. Kvietok je sám o sebe pekný, ale keď ho niekto vezme a dá ho pod nos alergikovi, tak vtedy je to zlo. Ale to nie je vina toho kvietku.

Si aj ty „diskotékové dieťa“?

Jedna časť mojej povahy je sangvinik. Takže ja sa rada bavím s kamoškami, keď sa niečo deje. My si napríklad usporadúvame v Senci oslavy narodenín, ktoré spájame s hudbou. Takže my si urobíme minidiskotéky v takom užšom kruhu.

Akú hudbu máš rada? Páči sa Ti to, čo chlapi v LOBBY skladajú? Nezdajú sa Ti vaše texty banálne?

Musím priznať, že skôr inklinujem k hudbe rockovo-gitarovej, páči sa mi Allanis Morisset, Cranberryies, to mám veľmi rada. Ale moje zameranie je skôr multispektrálne. Vypočujem si všetko a závisí na konkrétnej pesničke, čo sa mi na nej páči a čo nie. Je hudba na počúvanie, je hudba na tancovanie, je hudba revoltujúca. S hudbou, ktorú robia chalani, som spokojná. Myslím, že ich hudba je už natoľko charakteristická, že aj bez môjho spevu sa dá spoznať, že ide o LOBBY. Ale myslím, že sa aj trochu vyvíja. Je cítiť rozdiely medzi jednotlivými CD. Texty píšu tiež chalani. V tanečnej hudbe je dôležité, aby sa tam čosi opakovalo, aby si ľudia pri tom mohli spievať. Rockovú pesničku človek musí veľmi dobre poznať, aby si ju mohol spolu s interpretom spievať. Pri našej muzike ide skôr o to, aby aj nová pesnička dokázala človeka zaujať, aby si povedal, toto som už niekde počul, to sa mi zdá známe. Ale napríklad u slad'ákokch sú zase slová, ktoré sú mi ako by šité na mieru, veď v kapele sa veľmi dobre poznáme. A banálne texty? U nás sa nevyskytovali také pesničky, ktoré by boli úplne o ničom. Pieseň obsahuje vždy nejakú náladu. My sme pre to niekedy aj obetovali dancefloorový trend v maximálnom opakovaní. Niekedy to bolo možno aj na škodu vecí, že si to ľudia nezapamätali možno hneď na prvýkrát. Nie, naše texty určite nie sú banálne.

Rebriček Tvojich základných životných hodnôt?

Môj rebriček nie je absolútne pevný a prispôbuje sa tomu, že dospievam a pochopiteľne, niektoré názory mením. Za cieľ života, ako každý kresťan,

považujem dostať sa do neba. A s tým súvisia všetky ostatné hodnoty.

Ludia, ktorých máš najradšej...

Predovšetkým rodina a priatelia.

Čo si u ľudí najviac ceníš?

Úprimnosť, ale s kusiskom taktu a diplomacie. Bez nej nespĺňa tú úlohu, akú by mala. Tvrdá úprimnosť je skôr na škodu vecí. Ak človek povie kritiku priamo a ostro, vyvolá skôr reakciu: „To si si vymyslela!“ Ale ak to isté povie s diplomaciou, ten druhý to prijme a reaguje asi tak, že „máš pravdu, s tým by som asi mala niečo robiť“. Volá sa to tuším empatický prístup k ľuďom.

Akú vlastnosť najviac neznášaš u ľudí?

Keď sa niekto veľmi hrá na niekoho iného a nechová sa prirodzene. Afektované spôsoby. Aj keď uznávam, že nejde vždy správať sa tak, ako to človek chce. Už aj z hľadiska tej diplomacie

Aká bola tvoja cesta k viere?

Môj ocko bol stavbyvedúci a za socializmu sme viac-menej nemohli chodiť do kostola. Tak sme sa niekedy modlievali so starými rodičmi, niekedy nás vzali do kostola. Vtedy som to brala ako dieťa: existuje Pán Boh, existuje Ježiško a anjeličkovia, ale nemala som k tomu nejaký hlbší vzťah. Až v šiestej triede som mala kamošku, ktorá chodila do kostola a už získala vzťah k Bohu. Mne sa vtedy dosť nepáčilo, že každú nedeľu musí chodiť do kostola, a že si nemôže pozrieť Od Kuka do Kuka. Raz bol Mikuláš a ona ma zavolala: „Pod' do kostola, budú rozdávať baličky“. Tak som sa nechala chytiť na baličky a prišla som do kostola. Myslím, že to bolo po prvýkrát, čo som bola u nás v Senci v kostole. Tá atmosféra ma tak zaujala, že som kamoške povedala: „Myslím, že sem s tebou ešte niekedy pôjdem.“ Ona bola šťastná, že sa jej tento apoštolát podaril. Nemala som ale taký základ, ktorého by som sa mohla chytiť, a tak toto nadšenie postupne ochabovalo. Ale o rok po Mikulášovi, bolo to už po revolúcii, sme išli na vianočnú večernú omšu aj s rodinou. Ja som si prisadla k spolužiackam, ktoré chodili do zboru. Spýtala som sa ich, či by som mohla spievať s nimi: Ony mi povedali, že môžem chodiť do zboru. Tak že, druhý-

krát som sa chytila na tie kamošky. So zborom Radosť sa to vlastne začalo, a postupne som sa dostávala k tomu, o čom to všetko vlastne je. A myslím, že až vtedy, keď človek vie, o čom kresťanstvo je, môže povedať, či ho prijíma, alebo nie. Možno viacerí ľudia, keby vedeli o čo tam ide, dali by sa chytiť...

Cítiš sa v katolíckej cirkvi skutočne doma?

Na základe toho, že som si utvárala svetonázor práve po veku, keď som si musela všetko zdôvodňovať a na všetko som sa pýtala, prijala som vieru slobodne a dobrovoľne. Myslím, že sa tu cítim celkom doma.

Dokážeš sa priznať k tomu, že si veriaca katolíčka?

Určite.

Dostala si niekedy otázku týkajúcu sa viery aj v interview pre nejaké svetské médium?

Myslím, že sa na to priamo nepýtali, ale z mnohých mojich odpovedí vyplynulo, že ja som veriaca a preto mám na problém práve takýto názor. To mi nerobí vôbec problém.

Si prváčka na Trnavskej univerzite na odbore masmediálna komunikácia. Prečo práve tento smer?

Masmédia ma už dlho zaujímajú. Vždy som chcela byť herečkou alebo speváčkou a myslím, že tento odbor nemá k tomu ďaleko.

Netúžila si skúsiť VŠMU?

Bola som na prijímačkách na VŠMU na herectve a dostala som sa až do tretieho (posledného) kola, ale nakoniec som sa tam nedostala. Vidím to ako riadenie zhora. Akoby mi On chcel povedať: „Nie že by si na to nemala, ale nie je to správne“. Už to, že som sa dostala do tretieho kola, považujem za dosť veľký úspech. Nechválím sa, ale mala som z toho radosť.

Čo ťa najviac láka na masmediách?

Zaujímá ma rádio a TV. V nich treba kus diplomacie a herectva. A to ma baví. Teraz napríklad s dvoma dievčatami vysielam každú stredu v internátnom rozhlasovom štúdiu. Je to veľmi zaujímavá práca, ten priamy kontakt s ľuďmi. Tam nie sú telefóny, a keď chce niekto odpovedať na otázku, musí pribehnúť za nami do štúdia.

Čo by ťa najviac bavilo? Moderovanie v komerčnom rádiu, alebo klasická „novinárčina“, či nebudaj uvádzanie nejakej politickej diskusie?

Tú politiku radšej nie... Nemám ešte jasné smerovanie, som len prváčka. Učíme sa rôzne veci, niektoré potrebujú aj novinári, ale niektoré môžeme využiť aj v rozhlase, iné v TV. Zatiaľ ma najmenej zaujíma písanie do novin. Mňa skôr láka audio-vizuálna žurnalistika.

Keďže témou čísla sú elektronické médiá v Cirkvi, položil som Martine otázky z našej ankety. Z kresťanských relácií poznala len Dobrú zvesť, v ktorej niekoľkokrát spolu s Radosťou spievala. O štúdiu LUX a rádiu LUMEN tiež veľa nevedela. Po krátkom vysvetlení nasledovala ďalšia otázka:

Vieš si predstaviť, že by si pracovala v kresťanskom rádiu či TV?

Myslím, že jednoznačne hej. Záviselo by to od toho, či by sa mi páčilo vysielanie, a čo konkrétne by som tam mala robiť. Všetko závisí od podmienok.

Čo ďalej muzika? Hudobné žánre sa menia raketovou rýchlosťou, a len málokto interpret dokáže vydržať na scéne viac ako 5 rokov...

Lobby je flexibilné a je schopné sa prispôbiť. Na poslednom CD-čku Living large je už viac štýlov, sú tam aj klasické tanečné pesničky, potom latinsko-americké, aj z hausu tam boli nejaké veci... Dokonca sme tam mali aj skladbu len s akustickými gitarami. S tými budeme v budúcnosti viac experimentovať. Ja som optimista.

Teraz študuješ a spievaš. Vieš si predstaviť, čo budeš robiť o 5 rokov?

Dúfam, že budem pracovať v nejakom rádiu či TV.

A čo vlastná rodina, detí?

Zatiaľ neplánujem. To závisí od okolností. Ja ešte nemám chlapca, s ktorým by som si vedela predstaviť svoju budúcnosť. Takže to je vo hviezdach.

Vďaka za rozhovor a nech sa Ti aj ďalej darí v škole, hudbe, aj živote.

*pripravil Drobeč
foto: Martina Fabianová*

P.S. Redakcia Nových Dimenzií za tento rozhovor špeciálne ďakuje Ferkovi Podolskému.

LUMEN '98

Program festivalu

Piatok 1.5.1998

- 13.00 Prijatie u primátora Mesta Trnava
- 15.00 Sv.omša v Katedrále sv. Jána Krstiteľa
- 17.00 Otvorenie festivalu v Mestskej športovej hale (Slávia), Trnava – privítanie, príhovory, tanečná prezentácia SACT
- 18.00 AC Košice
- 18.45 Kongo
- 19.25 Jana Daňová
- 21.00 Raze

Sobota 2.5.1998

- 10.00 Sv.omša v katedrále sv. Jána Krstiteľa
- 11.00 Obed
- 13.00 Atlanta – Mestská športová hala (Slávia) Trnava
- 13.45 Revival
- 14.25 Nynot
- 15.25 Kompromis
- 16.05 B.F.O.
- 16.50 Ester
- 17.50 Continentals Singers
- 18.15 Heavenly Young Stars
- 18.45 Credo
- 19.45 Oboroh
- 20.45 Ram Adonai

Paralelné sobotné akcie:

- 14.30 Beseda / seminár so skupinou RAZE – Trnavská Univerzita
- 19.00 Close Harmony Friends, Sklo – Evanjelický kostol

V Trnave, 1. – 2. mája 1998 v Mestskej športovej hale (tak ako po minulé roky) sa pod záštitou Petra Dvorského uskutoční festival gospelovej hudby Lumen. Na festivale sa tento rok zúčastnia najlepšie slovenské skupiny a tri najlepšie české gospelové skupiny (Ester, Oboroh a Ram Adonai), takže program bude viac než zaujímavý. Po prvý krát sa ho zúčastnia interpreti: Jana Daňová, Ram Adonai, Revival, Sklo a Close Harmony Friends. Novinkou bude aj vokálna scéna, ktorá sa uskutoční v sobotu v Evanjelickom kostole: Sklo a Close Harmony Friends. Ako zahraničný hosť vystúpi americká skupina Raze. Aj tento rok sa uskutoční beseda – seminár s hosťom festivalu, kde sa budú môcť prítomní pýtať na akékoľvek otázky súvisiace s kresťanskou hudbou a jej úlohou.

Organizátor poskytuje ubytovanie na školách. Je potrebné mať karimatku a spacák. Poplatok je 10,- Sk. Dívacom je zabezpečená strava len na sobotu. Za symbolickú cenu 40,- Sk je možné zakúpiť si raňajky, obed a suchú večeru. Skupinovým zájazdom odporúčame rezerváciu stravy a ubytovania už pred festivalom. Kontakt na organizátorov je 07/5431214 alebo 0805/43850. So vstupným na festival je to takto: lístok na dva dni stojí 120,- Sk (vrátane vokálnej scény). Jeden deň stojí 70,- Sk (vrátane vokálnej scény) a vokálna scéna 40,-Sk.

Raze

Americká skupina Raze je hlavným hosťom festivalu Lumen. Ich živé vystúpenia sú plné vitality, ktorú prezentujú prostredníctvom živých tanečných prvkov a veľmi výrazného tanečného rytmu. Ale viac, ako čokoľvek iné, Raze úspešne šíri odkaz nekonečnej Božej lásky.

Raze založil Ja'Marc Davis. Mal v Detrote výborné hudobné a tanečné zázemie. Vyrastal obklopený ľuďmi ako BeBe & CeCe Winans a Commissioned. Keď mal 8 rokov, presťahovali sa do Tulsy. Počas vysokoškolských štúdií sa v ňom rozvinula láska k tancu. Robil choreografa a tancoval s kresťanskou rapovou skupinou E.T.W. (minuloročný hosť Lumenu). Cestoval

ako tanečník so súčasným gospelovým umelcom Carmanom na jeho americkom turné. Ja'Marc to komentuje slovami: Bolo to neuveriteľné obdobie duchovného a psychického rastu. Naučil som sa veľa o apoštoláte a o tom, ako môže viesť viera k hrdinským skutkom pre slávu Božiu. Zatiaľ, čo tancoval pre iných umelcov, hľadal formáciu, ktorá je teraz známa pod menom Raze.

Mizze cestoval po celom svete ako tanečník, vystupoval v New Yorku, Los Angeles, Japonsku, Anglicku, Holandsku. Mal bohaté skúsenosti v živom vystupovaní a vystupoval aj v niekoľkých Carmanových klipoch.

La Tekia a Nathan tanečne vyrastali od svojich skorých rokov a trénovali s Ja'Marcom v hip-hopovej skupine niekoľko rokov.

Samanta je pre skupinu významným prínosom hlavne v energickom stvárnení celého predstavenia. Niekoľko rokov bola profesionálnou tanečnicou a tancovala tiež so skupinou Out of Eden.

Ja'Marc hovorí: „Mojim obrovským želaním bolo navštevovať školy a použiť hudbu ako prostriedok na oslovenie detí“. Ako hip-hopový inštruktor, začal pozývať ľudí, ktorých poznal, čo viedlo k sformovaniu Raze. „Keď sme spoločne prišli do skupiny, hlavný dôraz sme kládli na skutočnosť, aby hlavnou motiváciou pre dnešnú mládež bol jasný, úprimný a reálny pohľad na to, aký život je a aký život môže byť. Našou výzvou je byť v službách radosti a povzbudení a na to sú zamerané aj naše vystúpenia. Chceme dať deťom pozitívnu, realistickú alternatívu toho, čo každý deň počujú v rádiu. Chceme nasmerovať mladých ľudí k nášmu Spasiteľovi, Ježišovi Kristovi.“

Stretnutie s kapelou World Wide Massage Tribe (WWMT) na americkom festivale FISHNET odštartovalo účinkovanie skupiny Raze. Nielenže stretli kapelu, ktorá produkovala tanečnú hudbu a spolu zdieľali nadšenie z apoštolátu na školách, ale tiež hudobného producenta Zarca Portera, čo ich priviedlo do štúdia „Movation Records“. Ja'Marc to komentuje: „Zišli sa naozaj spriaznené duše. Bolo vzrušujúce počúvať o ich apoštoláte na školách v Manchestri. Mali sme k nim blízko, pretože my sme sa snažili robiť to isté po celých Spojených štátoch“. Skupina teda išla do Manchestru, do Anglicka, aby nahrála svoj debutový album. Producenti z WWMT Zarc Porter a Marc Pennels pomohli Ja'Marcovi a RAZE zaradiť sa medzi medzinárodne uznávané tanečné kapely. „Pomohli nám vytvoriť hladký zvuk a spolu s tým, čím sme prispeli my, sa to vydarilo. Nahrávacia spoločnosť tento album v lete začala distribuovať aj do Európy.“

Raze myslia celosvetovo. „Pokúšame sa priblížiť k ľuďom celého sveta.“ Tým, že sú rasovo zmiešaná skupina, dúfajú, že sa im podarí preklenúť priepasť medzi kultúrami a rasami. „Sme schopní priblížiť sa k ľuďom zo všetkých vrstiev“, hovorí Ja'Marc. „Raze nebola plánovaná ako viacrasová skupina. Je to výsledok multikultúrnej spoločnosti, v ktorej žijeme.“ Reprezentáciou ich debutového albumu, častými turné po Amerike, Európe, apoštolátom na školách, s WWMT v Manchestri sa diali pre Raze v poslednom období vzrušujúce veci.

Nechajte sa teda aj vy strhnúť energickým tempom tohto tanečného kolosu, pretože Raze je kapela, ktorá vás určite nenechá nervózne postávať na jednom mieste, ale ponúkne vám naozaj nezabudnuteľný zážitok!

Braňo Krajčovič + organizačný tím festivalu

Political Correctness

V poslednom čase sme svedkami toho ako sa v súčasnej spoločnosti začínajú vytrácať kresťanské hodnoty, ktoré sú základom celej euro-atlantickej civilizácie. Kresťanstvo nahradil humanizmus, charitu sociálna pomoc a z človeka sa stal občan. Kam sa až dostalo toto „nové náboženstvo“ ilustruje príspevok od našej dopisovateľky z USA.

Political Correctness, čiže „politicky správny“ je výraz, ktorý sa vžil do každodenného života Američanov. Na prvý pohľad by malo ísť o termín používaný v politike, ale nie je tomu tak. Čo znamená toto slovné spojenie? Stručne povedané, správna sa tak a používať také slová, aby si sa nikoho nedotkol a neurazil, ale ak chceme naozaj pochopiť plný význam výrazu „political correctness“, budeme musieť trpezlivo prejsť celú históriu jeho vzniku.

Amerika - zem zasľúbená

Zamýšľali ste sa niekedy nad kultúrnymi rozdielmi medzi jednotlivými národmi, rasami, štátmi? Čo považujú niektoré národy za krásne, hodnotné? Aké postavenie má rodina a jej jednotliví členovia v rôznych kultúrach? Museli by sme precestovať riadny kus sveta, aby sme spoznali tie základné rozdiely.

Spojené štáty Americké sú unikátnym príkladom multikulturálnej spoločnosti. „Nový kontinent“ sa stal domovom pre desaťtisíce vystaňovalcov z rôznych krajín Európy, Afriky a Ázie. Postupný prílev prisťahovalcov prinášal problémy, ktoré sa prejavovali najmä v ich vzájomnom súžití. Prisťahovalci si vytvárali komunity a takto sa snažili zachovať svoju národnú identitu. Najznámejšie takto uzavreté komunity v USA sú prevažne katolícke národy (Íri, Taliani, Poliaci) a Židia, ktorí rovnako ako katolíci boli protestantskou väčšinou amerického obyvateľstva vyčleňovaní. Perličkou sú neoficiálne tvrdenia, že podľa počtu žijúcich Poliakov druhým najväčším mestom po Varšave je Chicago.

Ústava = sv. písmo (pre američanov)

Garanciou práv obyvateľov Spojených Štátov bola a stále je ich ústava. No jednako je história (ale aj súčasnosť) USA poznačená bojom o práva černochoch a s tým spojených množstvo konfliktov a vln nepokojov. Ale nie o tom som chcela písať...

Farba pleti nebola jediným diskriminačným faktorom. Do histórie rovnako vstúpil boj za zrovnoprávnenie žien, postihnutých a v poslednom období i boj proti diskriminácii homosexuálov.

Od rovnosti po diskrimináciu väčšiny

Riešením diskriminačných tendencií sa stalo presadzovanie „rovnakých možností pre všetkých“. V 60-tych rokoch sa začalo obdobie „affirmative action“, doslovný preklad by znel: „pozitívna akcia“, čo však plne nevystihuje anglický originál. „Pozitívna akcia“ je akousi nápravou minulých škôd a vedie k tomu, aby zamestnanci pri prijímaní do zamestnania neboli diskriminovaní; poskytuje menšinám (černochoch, Hispáncom, Indiánom, telesne postihnutým) a ženám nové možnosti vo vzdelávaní a zamestnaní.

Ak je uchádzač odmietnutý kvôli farbe pleti, pohlaviu, pôvodu alebo náboženstvu, ktoré vyznáva, môže sa odvolať na súd. Prípady žaloby zamestnávateľa, ktorý takto diskriminoval uchádzača, nie sú zriedkavé, ba práve naopak.

V niektorých prípadoch viedla „pozitívna akcia“ dokonca až k stanoveniu určitých „kvót“, koľko černochoch a žien musí firma zamestnávať, ak chce získať zákazku z federálnych peňazí. Napríklad pri výstavbe budovy štátneho úradu. Čiže ide o diskrimináciu belochov a mužov. Podobnosť s kvótami na počet učňovkárov a príslušníkov národnostných menšín (najmä Maďarov) pri prijímaní na vysoké školy v socialistickom Československu asi nie je náhodná.

Keď „haraší“ američanom...

Diskriminácia pri prijímaní do zamestnania nie je jediným prípadom, ktorý sa objavuje na súdoch. Americká spoločnosť je veľmi citlivá na „Sexual Harrassment“, voľný slovenský preklad – „harašenie“, čiže obťažovanie. Ponímanie obťažovania je rozdielne ako u nás. Čo by sme na Slovensku považovali za normálne špásovanie a uťahovanie si z kolegyň, to už „vážny“ Američania považujú za trestuhodné. Obvinenie z „harašenia“ je bežným konfliktom na pracovisku a zvyčajne sa rieši až súdom.

Na vykreslenie situácie v spoločnosti by mohli pomôcť tieto fakty. Spoločnosť si začala väčšmi uvedomovať „kulturálnu citlivosť“ tém týkajúcich sa žien, minoritných skupín. Všeobecne používaný slovník sa postupne menil, vypúšťal slová, ktoré nejakým spôsobom urážali menšiny a zavádzal jemnejšie pomenovania. Napríklad prijateľné je používanie pomenovania „černý“, „černoch“ alebo „Africký Američan“, naopak neakceptovateľné je používanie slova „farebný“. Ďalej pomenovanie „Aziatic“ je vhodnejšie ako „Orientálec“ a úplne neakceptovateľným, ba priam až nadávkou je „rákosník“.

Ale vráťme sa k téme žien. Tridsať až štyridsaťročné ženy, pracujúce v kancelárii by ste nemali nazvať „dievčatá“, ako to v americkom úrade bývalo zvykom.

Ako vykynožiť muža (aspoň zo slovníka)

Ženy sa všemožne bránia stavaniu na „vedľajšiu kofaj“. Slová, ktoré vyjadrujú dominantnú pozíciu muža sa snažia obmieňať. Napríklad: slovo žena „womman“

V súčasnej americkej spoločnosti je samozrejme oboznámiť sa správami iných. „*Better Safe than Sorry!*“ – voľný preklad by znel „*Radšej mlč akoby si sa mal ospravedlňovať.*“ Je dobré pamätať si toto príslovie.

Vtipkovanie na americký spôsob alebo suchári z USA

Ak by ste si chceli v spoločnosti zažartovať, môžete, ale iba o sebe. To je najbezpečnejšie a máte akú takú istotu, že sa to nikoho nedotkne. Nikdy si nemôžete byť istí, či sa určitým vtipom niekoho nedotknete, pretože nepoznate jeho rodinný pôvod, profesiu a pod. Akceptovateľné je hovorenie vtipov o mužoch, belochoch, okolo štyridsiatky a protestantoch, pretože oni tvoria najväčšiu skupinu

americkej spoločnosti. Viete si predstaviť, že my, Slováci, by sme si mali odpustiť všetky tie vtipy o blondínkach (nevieš, či tá bruneta náhodou nie je prefarbená blondína alebo ten muž nemiluje práve ženu – blondínu). Alebo vtipy o Záhorákoch. Tak, a práve som sa dopustila politickej nekorektnosti, spomenula som vtipy o konkrétnej skupine ľudí – Záhorákoch. Ty, ktorý si zo Záhoria, určite sa nejdeš popučiť, keď počuješ nový vtip o Záhorákoch. Ale viete si predstaviť Slovensko bez vtipov o tejto svojráznej „etnickej“ skupine?!

Čo my na to?

Naša civilizácia má za sebou tisícročia vývoja. Stojí predovšetkým na antickej a kresťanskej tradícii. Naše spoločenské normy správania majú korene v demokracii antického Grécka, na kráľovských dvoroch najmocnejších stredovekých kráľovstiev, v umení najlepších gotických, barokových a renesančných umelcov. Centrálnym duchovným pilierom a zdrojom je kresťanstvo. Tradície humoru siahajú k antickým epigramom, Ezopovi, Moliérovi, či LaFontanovi. Toto všetko existovalo už vtedy, keď sa na savanách Ameriky preháňali iba indiáni (mimochoďom, pekne sa počúva o právach černochoch, aziatov, žien, či homosexuálov, iba o pôvodných obyvateľoch v „kolíske demokracie“ nič nie je počuť. Škoda, že political correctness sa k nim nesprávajú prísťahovalci.). Máme vari toto všetko hodiť za hlavu a začať sa správať podľa „svetlých vzorov“ spoza Atlantiku?! Myslím, že stačí málo. Treba sa začať správať normálne. A keďže vieme veľmi dobre, že jediný normálny človek chodil po našej zemi pred 2000 rokmi a volal sa Ježiš z Nazaretu, treba začať žiť tak ako on. A potom, keď naši bližní pocítia, že ich máme radi, dokážu od nás prijať aj nejaký žart, či vtip a to najmä vtedy, keď ich budeme vedieť prijímať na svoju adresu aj my. U nás je dosť miesta pre Záhorákov, bačov, policajtov, Mórckov, či Dežkov. Hlavne, že je nám veselo.

Lucia Haulíková

pozostáva zo slova muž „*man*“ a preto ženy preferujú používanie umelovytvorených slov „*wommon, wommin, wommyn*“, v ktorých zmenou jednej samohlásky už nie je slovo „*man*“ – muž. Podobne je to i so slovom ľudstvo „*mankind*“, ženy používajú „*humankind*“ (to je strašné, americké feministky prehliadli, že aj v tomto slove je ten nepríjemný „*man*“). Slovo „*housewife*“ – žena vdomácnosti ich uráža a preto ho zmenili na „*homemaker*“ – čo predstavuje „*niekto, kto vytvára domov*“. Iste sa vám zdajú tieto „*slovné hračky*“ prehnané. Preto právom sa začali tieto tendencie nazývať *feminacizmus*, čiže *militantný feminizmus*. Tieto tendencie cítiť aj v náboženskej sfére. Veď práve z USA pochádzajú radikálne návrhy zmeniť v kresťanských prameňoch (najmä vo sv. písme) označenie prvej božskej osoby – Boha Otca na iné, ktoré by vyjadrovalo „*bezpohlavnosť*“ Boha. Otec je príliš mužský. A vraj toto pomenovanie je iba historickým a kultúrnym balastom minulých čias.

Za galantnosť do basy

Európska zdvorilosť sa vám v Spojených štátoch nemusí vyplatiť. Jednoduché otvorenie dverí prichádzajúcej žene nemusí byť v „*emancipovanej*“ americkej spoločnosti vítané a žiadané. Americká žena je rovnoprávna s mužom a preto „*nie je odkázaná*“ na takéto prejavy pozornosti. Rovnako neodporúčam dávať komplimenty na určitú časť tela. Kompliment ako „*milá tvárička*“, „*akurátny zadoček*“, „*pekné nohy*“, atď. by mohol ostať nepochopený. Mužovi môžeme pochváliť kravatu, čo iného by sa už dalo, veď obleky sú v podstate tie isté a jedine na kravate sa môže odzrkadliť mužov vkus.

Podstatou tohoto správania nie je nezdvorilosť Američanov. Práve naopak, ich zdvorilosť je odlišná od európskej a vyžaduje pozorovateľa, ktorý rozozná drobné rozdiely.

UPC

„Ak Pán nestavia dom, márne sa namáhajú tí, čo ho stavajú“

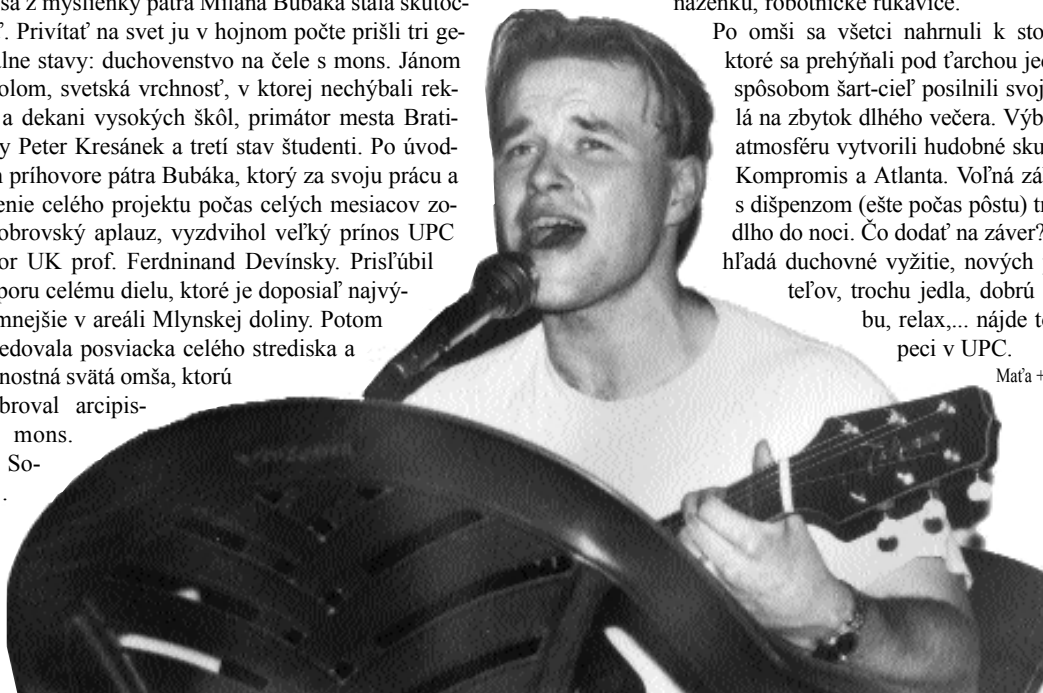
žalm 127

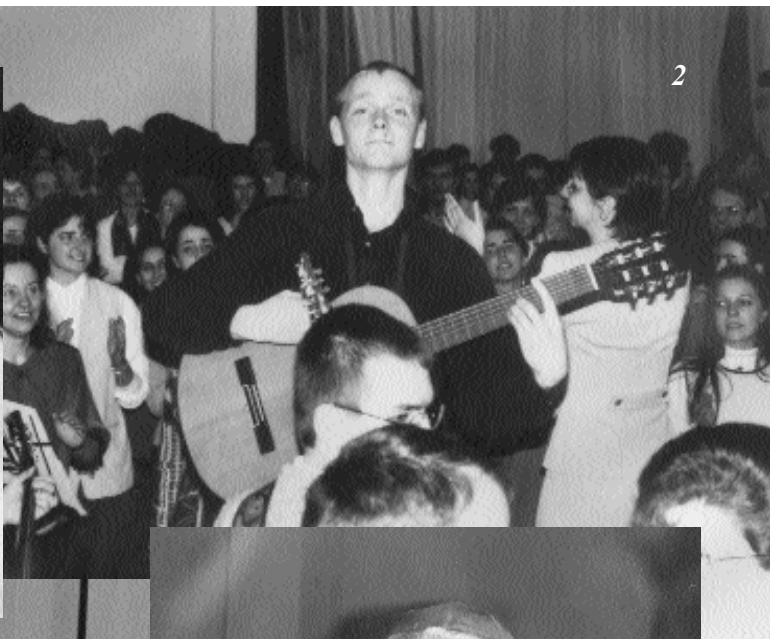
Čo je to za zázrak? Slepí vidia, hluchí počujú, ochrnutí chodia, v mieste bývalej jedálne na Štúroku (ŠDEŠ) v bratislavskej Mlynskej doline sa tri dni po prvom jarnom dni narodilo prvé Unoverzité pastoračné centrum pre vysokoškolákov na Slovensku. Za pár mesiacov, vďaka podpore dobrodincov, neúnavným rukám vysokoškolákov a so všadeprítomnou Božou pomocou sa z myšlienky pátra Milana Bubáka stala skutočnosť. Privítať na svet ju v hojnom počte prišli tri generálne stavy: duchovenstvo na čele s mons. Jánom Sokolom, svetská vrchnosť, v ktorej nechýbali rektori a dekáni vysokých škôl, primátor mesta Bratislavy Peter Kresánek a tretí stav študenti. Po úvodnom príhovore pátra Bubáka, ktorý za svoju prácu a vedenie celého projektu počas celých mesiacov zozal obrovský aplauz, vyzdvihol veľký prínos UPC rektor UK prof. Ferdinand Devínsky. Prisľúbil podporu celému dielu, ktoré je doposiaľ najvýznamnejšie v areáli Mlynskej doliny. Potom nasledovala posviacka celého strediska a slávnostná svätá omša, ktorú celebraval arcipiskup mons. Ján Sokol.

V kázni vyjadril svoje očakávanie, že sa v UPC bude formovať mladá inteligencia, ktorá je budúcnosťou Cirkvi i národa. Po prosbách študenti prinášali vskutku originálne dary: okrem chleba a vína to boli tričko UPC, ruksak, mapa SR, poleno (aby mladí neboli také polená), ping-pongovú raketu, peňaženku, robotnícke rukavice.

Po omši sa všetci nahruli k stolom, ktoré sa prehýjali pod ťarchou jedál a spôsobom šart-cieľ posilnili svoje tela na zbytok dlhého večera. Výbornú atmosféru vytvorili hudobné skupiny Kompromis a Atlanta. Voľná zábava s dišpenzom (ešte počas pôstu) trvala dlho do noci. Čo dodať na záver? Kto hľadá duchovné vyžitie, nových priateľov, trochu jedla, dobrú hudbu, relax,... nájde to pri peci v UPC.

Maťa + Peťo

1. Nielen z chleba žije človek (študent)...
2. Konečne som sa naučil chytiť C-éčko.
3. Vraj dnes u jezuitov nevaria, čo je na tom pravdy P. Csontos?
4. ...ale aj zo šalátu v UPC.

foto: Martina Fabianová

Pratchett & Neil Gaiman

Dobrá znamení

Talpress Praha, 1997, 496 strán

KNIHY

Tento román je pojmom v oblasti literatúry sci-fi a fantasy. Jeho cyklus románov Úžasná zem plocha priniesol do literárneho sveta mimozemšťanov, príšer a bojovníkov niečo úplne nové. Humor, mierne ironia a nadhľad nad našimi problémami, aj keď sú situované na dosku, ktorú nesú štyri slony, ktoré stoja na pancieri obrovskej korytnačky, ktorá pláva nekonečným oceánom (krásna stredoveká predstava), zaplňajú niekoľko desiatok kníh tejto svetoznámej série.

Dobré znamenia sa však odohrávajú na našej zemi, koncom 20. storočia. Medzi ľuďmi tu žijú aj dvaja anjeli. Sú sice každý na opačnej strane, ale keďže sa poznajú už pár tisícročí (od tých pamätných udalostí v raji, kde Crowley pôsobil ako had a Azirafal ako anjel s mečom) vytvorili sa medzi nimi vzťahy takmer priateľské. Navyše obaja sa v 20. storočí cítia na zemi celkom dobre. Okrem nesmrteľnosti majú totiž tieto nadprirodzené bytosti mnoho schopností, ktoré im uľah-

čujú ich pozemskú misiu a umožňujú venovať sa svojim koničkom a záľubám. Ich pohodu však naruší plán Pekla začať Armagedon – posledný boj zla a dobra, po ktorom už bude koniec sveta. Avšak pri doručení Dieťaťa pekla na Zem (kde má žiť a rásť 11 rokov) dôjde k zámene. Malý Satan vyrastá na miesto rodiny amerického veľvyslanca v obyčajnej rodine na anglickom vidieku, kde prežíva nádherné detstvo so svojimi priateľmi a milujúcimi rodičmi. To sa potom nikto nesmie diviť, že to s tým Armagedonom dopadne úplne inak.

Originálny námet, inteligentný humor, dramatický dej a nečakané zápletky sú zárukou výbornej zábavy (výhodu majú tí, čo poznajú Bibliu, lebo sú v obraze). V „hnoji“, ktorý zaplňa pulty komerčných kníhkupectiev, je to skutočná perla.

Upozornenie: Pohľad na anjelov (či nebeských alebo pekelných) v tomto románe nie je práve podľa učenia Cirkvi. Ale v dobe, keď na západe dve tretiny katolíkov a u nás tretina v ich existenciu vôbec neverí (a mnohí z tých, čo veria, majú o nich veľmi divné predstavy), môžeme toto podpichnutie brať ako zrkadlo, ktoré nám pán Pratchett nastavuje.

Drobec

HUDBA

Jana Daňová

Dobrá znamení

CD, audio, Lux Communication, 8, 51 minút

Jana Daňová... hmm..., určite ni- nu z vás nemusím túto mladú dá- predstavovať. V piatok 20. feb- ra sa uskutočnil krst jej nového -čka s názvom Daňovej prizna- Samozrejme, Nové Dimenzie tejto akcii nemohli chýbať. Bolo ž na samotnom konci Bratislavy, zato v útulnom prostredí malej DK Dúbravka. Akcia začala o hodinu neskôr (na to sme si už na vensku zvykli), to by nebolo k také hrozné, ale väčšina zúčast-

nených bola jatia, kde Je- ničiek, po- kromná recep- skorenci už toho veľa nepočuli. Nálada v sále bola trochu umelá. Bolo to cítiť aj pri samotnom krste. Pozvať za krstného otca takú známu osobu akou je Vašo Patejdl, bolo zaujímavým nápadom, ale na druhej strane krst pôsobil neosobným, decentným dojmom. Chýbala mu „šťava“. Z krstu posledného CD Kapucínov mal človek rozhodne lepši pocit. No čo, Janka nám starne.

Takže, aké CD je? V prvom rade chcem poznamenať, že je to v poradi druhý sólový projekt Janky Daňovej, jej sólová prvotina vyšla na kazete v roku 1993 pod názvom Nedo- povedané. Treba povedať, že mala úspech, viaceré piesne z tejto kazety sa objavili aj vo vysielaní slovenských rádii a predalo sa pomerne veľa nosičov. No vráťme sa k číslu 2. Na tomto albume sa podielali viacerí výborní hudobníci (Pišta Bugala, Luboš Horník, Juraj Gregorík), hudobný skladateľ Majo Brezáni a textári Miro Jurika, Peťo Farkaš a Bea Daňová. Album obsahuje 12 piesní a trvá niečo cez 50 minút. Nechcem sa pokúšať o „zaškatulkovanie“ tohoto CD-čka do nejakého štýlového

rámčeka, ale pri jeho počúvaní som to vystihla asi takto: je to jednoducho príjemná oddychovka s výraznými prvkami jazzu, ktorú (podľa mňa) najlepšie vychutnáte najmä vo večerných, či nočných hodinách. Celú túto hudobnú kolónu otvárajú a uzatvárajú 2 rezké hitovky (Popoluška a Daňovej priznanie – mimochodom, k obom sa v televíznom štúdiu Lux nahrali aj videoklipy). Možno skonštatovať, že väčšina piesní plynie v rezkejšom tempe, pomalé skladby sú len tri (a myslím, že všetky nádherné) – Malý človek s krížom, Jedno srdce a „jazzovo-roc-ková“ balada Tulák a kráľ. Skladby sú prevažne jazzového charakteru, plné klávesov, gitár a pochopiteľne bicích, občas sa nám ozve aj saxofón. Piesne majú zaujímavé melódie, rozmanitú rytmiku a sem-tam sa na nás vyrúti nejaký ten hudobný nástroj a chvíľu nás veľmi nalievavo o čomsi presvedča. Tomuto všetkému kraľuje Jankin čistý a melodický hlas (občas vycítite, ako sa pri speve pousmeje) a v pozadí vokály, ktoré dotvárajú celú „scénu“. Čo sa týka textov, väčšinou sú o láske, ľudskej i Božej, niekedy len tak o obyčajných veciach v našom živote (napr. o smiechu, ktorý zaháňa nudu, jednotvárnosť a rozdáva ľuďom šťastie).

Čo dodať na záver? Myslím, že sa Janke a jej spolupracovníkom toto CD-čko podarilo, držím jej palce v jej budúcej tvorbe a vám želim, aby sa vám toto dielo páčilo aspoň tak, ako mne.

-luma-

KONCERT

Gospel párty

Silence, Nové Oko

koncert 5. marca v Bratislave

Na tejto akcii sa prezentovali dve hudobné kresťanské skupiny – už známa „stálica na hudobnom kresťanskom nebi“ Silence a nováčik na hudobnej scéne – Nové Oko. (Nováčik doslovne, pretože, ako sme sa dozvedeli, bolo to úplne prvé verejné vystúpenie tejto novovzniknutej kapelky.)

Párty sa začala krátko po siedmej, keď ako prvá vystúpila skupina Nové Oko. Tá hrala vyše hodiny a potom bola vystriedaná skupinou Silence. Od oboch kapiel odznelo samozrejme niekoľko prídavkov a celá akcia skončila niečo pred pol desiatou. Produkcia oboch kapiel bola na úrovni, osobne ma veľmi prekvapilo najmä Nové Oko, ktoré (vzhľadom na to, že hralo prvý raz a chalani mali určite trému) odviedlo skvelý výkon.

Čo nás s Peťom mrzelo (a ako sme neskôr zistili, nielen nás, i chlapcov zo Silence) bola atmosféra. Môžem povedať, že návštevnosť tejto akcie nebola veľmi vysoká a samotná atmosféra počas koncertu bola dosť chabá. Nazdávam sa, že práve tento fakt veľmi ovplyvnil aj výkony obidvoch skupín, pretože, i keď chalani zahrli dobre, predsa len z nich bolo miestami cítiť určitú neistotu a rozpačitosť.

Nuž, myslím si, že je najvyšší čas, aby gospelová hudba prenikla hlbšie do povedomia verejnosti, veď ako sa zdá, pozná ju stále iba nízke percento mladých ľudí.

Tu je zopár informácií pre vás, milí naši čitatelia (najmä pre tých, ktorí ešte gospelovú muziku veľmi nepoznate).

Nové Oko: vzniklo okolo 15.2.1998 tým, že spevák z pôvodnej skupiny Oko – Maťo Petruš prešiel do skupiny ABM. Súčasná skupina Nové Oko teda pozostáva z piatich členov: spevák a gitarista Maťo Petruš, Milan Matušek – sólogitara, Peťo Pražanica – basgitar, Dano Podhradský – klávesy a Noro hrá na bicie. Hudobným zameraním Nového Oka je v podstate alternatívny rock (alebo inak povedané rock s prvkami big beatu a funku). Ich texty sú o živote, o skúsenostiach, ktoré chalani prežili, o Bohu a o tom, čo dáva človeku vie- ra. Chalani sú pre-

važne z Bratislavy, okrem Milana, ktorý pochádza z Miloslavova, kde majú chlapani (v miestnom kostole) návčiky. Čo sa týka budúcnosti skupiny, Nové Oko plánuje v lete vydať svoj prvý album a čo je zaujímavé, stará formácia Oko (v zostave Maťo, Peťo a Noro) sa chystá vydať svoj album už v krátkej dobe, behom 1-2 mesiacov.

Silence: So vznikom Silence je to trochu komplikované. Totiž Silence je pokračovateľkou hudobnej skupiny Salco, ktorá vznikla v roku 1991 v Košiciach pri kostole na Kalvárii. Táto skupina doprevádzala chlapčenský zbor, pôsobiaci v spomenu- tom kostole. No s príchodom inej skupiny Salco (ktorú vám iste nemusím predstavovať) boli chlapani nútení zmeniť si názov, pokiaľ sa chceli na verejnosti presadiť. A tak v septembri roku 1995 vznikol Silence, už v trochu inom šate.

Silence hrajú rock s výraznými prvkami metalu, čo veľmi zaujímavovo kontrastuje s ich jemnými hlasmi a kresťanský zameranými textami. V súčasnosti Silence veľmi úzko spolupracuje so Združením saleziánskej mládeže DOM.

K a p e l u tvoria piati chalani: Rišo Kozár – sólo spev a gitara, Peťo Martiniak – sólová a akustická gitara (a občas sa pripletie k spevu), Tomi Rendek – klávesy a sólo spev, Loro Společník – basa a Stanó-Sánchez Haluška – bicie. Vo svojich textoch rozprávajú o Bohu, o živote, o svojich názoroch na svet a na rôzne ľudské hodnoty. Okrem hudby sa

chlapci venujú prevažne štúdiu na vysokej škole, Tomáš pracuje v orchestri štátneho divadla Janka Borodáča v Košiciach (ako hráč na violu) a Loro sa práve v týchto dňoch vracia z vojny. Čo sa týka budúcnosti Silence, chalani momentálne chystajú nový repertoár, kde plánujú spievať aj v angličtine. Mimochodom, Silence majú aj svoju vlastnú internetovskú stránku a v prípade, že by ste sa chceli dozvedieť niečo viac o tejto kapelke, tu je adresa: <http://www.euke.sk/~haluska>.

Na záver by som chcela poznamenať asi toľko: Myslím si, že vývoj gospelovej hudby na Slovensku sa ubera dobrým smerom, čo je veľmi pozitívne, pretože gospelová hudba môže jednak obohatiť slovenskú (a dúfam, že nielen slovenskú) hudobnú scénu, jednak môže prispieť k rozširovaniu kresťanstva na Slovensku. Možno nebude také jednoduché presadiť sa u „nekresťanskej“ časti priaznivcov hudby, no pevne verím, že s pomocou nášho Pána a s praktizovaním hesla „kvalita sa chváli sama“ sa to časom podarí.

-luma-

MUZIKÁL

Mladí z Dunajskej Lužnej Dekalóg.

Začiatkom tohto roka zavítal do Bratislavy na pár dní muzikál Dracula. Je to síce skvelý muzikál, ale našim študentským peňaženkám zrejme nedostupný (snáď sa to zmení po vzniku slovenskej verzie). Preto by som vám chcel dnes ponúknuť niečo zo slovenskej kuchyne. Pozrime sa bližšie na muzikál Dekalóg, ktorý vznikol medzi mladými ľuďmi v Dunajskej Lužnej. Pre nich to nie je prvý muzikál. Už v roku 1994 pripravili muzikál Vianoce v nás, nasledoval muzikál Dolorosa v roku 1996 a tretím v poradí je práve Dekalóg, ktorý mal premiéru v novembri 1997.

Dekalóg je slovo gréckeho pôvodu znamenajúce Desatoro Božích prikázaní. Mnohí veriaci, ale aj ne-

veriaci sa vyjadrujú, že Desatoro je pre nich akýmsi morálnym a etickým základom, či zákonom života. Čiže Desatoro je aktuálne aj dnes, hoci mám pocit, že sa naň v súčasnosti zabúda a berie sa iba ako základ národnej kultúry.

Autorom námetu, choreografom i režisérom projektu je študent PriF UK v Bratislave Pavol Danko. Ako sa vyjadril, jemu osobne sa lepšie vyjadruje obrazmi, symbolmi a hlavne pohybom ako slovom, pretože mu dávajú širšiu plochu a nechávajú pri tom otvorené dvere.

V muzikály sa prelínajú udalosti, ktoré sú buď naplnením prikázaní alebo hrozbou z ich nedodržania. Neponúka sa tu len úpadok a strach, ale hlavne jediný liek na to všetko – láska. Láska v rôznych podobách: láska rodičovská, láska k blížnym, láska k životu ... Spracovanie diela je poňaté veľmi zaujímavým a podľa môjho osobného názoru a aj tých, ktorí muzikál videli už viackrát, dosť moderne. Podobne sú na tom kulisy a scéna. Časť scény pokrýva šachovnica, ktorá symbolizuje dnešný svet. Namiesto figúriek sú na nej herci. Herci, ktorí znázorňujú ľudí dnešného sveta. Celý muzikál ponúka netradičný pohľad na Desatoro. Aj tí, ktorí mu nerozumejú tu môžu mnoho vecí pochopiť. Muzikál má symbolicky desať obrazov, ktoré sa navzájom prelínajú. Počas deja nenájdete jediné hluché miesto. Každý z desiatich obrazov

má jednu ústrednú myšlienku, ku ktorej je vytvorené pôsobivé tanečné a hudobné stvárnenie. Hlavnými myšlienkami jednotlivých dejstiev sú uctievanie božstva, utrpenie, vzdávanie chvály, rodina, vojnové zločiny počas vojny v Bosne, pojem nedostatku času, pojem modlitby, manželský trojuholník... Mňa osobne najviac zaujalo deviate dejstvo, kde je znázornený život v manželstvom trojuholníku. Veľmi zaujímavá je aj modlitba nenarodeného dieťaťa. Počas predstavenia si každý človek uvedomí, aký je malý a čo všetko ešte musí urobiť preto, aby bol dokonalý. Nájde tu aj rôzne nové impulzy do života. Tanečná choreografia je veľmi prepracovaná a veru by sa za ňu zrejme nemuseli hanbiť ani v balette Slovenského národného divadla či v Bratislavskom divadle tanca. Hudba a piesne sú k muzikálu vybrané veľmi citlivo (môžete si tu vypočuť skladby od Gen Rosso a Gen Verde, Vangelisa, pôvodne skladby od Jozefa a Mareka Kundlákovcov a vrcholom všetkého je Zbor židov z Verdiho opery Nabucco v piatom dejstve).

Hercami sú mladí ľudia, pre ktorých je dôležité, aby to čo dostali, darovali iným. A teší ich, ak sa v divákoch ujme aj maličký kústik predstavenia, akoby také malé semiačko. Veď aj z neho môže vyrásť veľký košatý strom, ktorý bude prinášať veľké ovocie a nebude ako zhnilý figovník.

Peter Pašuth

Tento infoserwis sme pre vás pripravili podľa www stránky bratislavskej teologickej fakulty (<http://www.frcth.uniba.sk/>)

1.5. Pi - 2.5. So – Festival gospelovej hudby Lumen'98. Trnava - mestská športová hala. Viac v našom článku na str. 36.

9.5. So 8:30 – V rámci prípravy na Veľké jubileum 2000 sa v Mestskej hale v Prešove uskutoční evanjelizačný seminár. Stretnutie kňazov a vedúcich spoločenstiev bude už 8.5.PI o 15:00 v Katolíckom kruhu v Prešove.

10.5. Ne 17:00 – Hala na petržalskom nábreží Dunaja, Bratislava; Koncert modlitieb a chvál (v rámci podujatia: Dni Európy v Bratislave – záverečný koncert).

23.5. So - 24.5. Ne – Mládežnícke centrum Čadca, Kukučínova 1647 Čadca, tel.: 0824/26085 - Dekanátne mládežnícke stretnutia - pozývame sem mladých ľudí, ktorí majú záujem rozvíjať apoštolát vo svojej farnosti a navzájom sa v tomto úsilí prepojiť a povzbudiť.
– 23.5.98, 9.00 Žilina, Jezuitská, katechetická sála Fidelium
– 23.5.98, 12.00 Považská Bystrica, katolícky dom
– 23.5.98, 17.00 Ilava, kultúrny dom
– 24.5.98, 9.30 Nitra, Františkánsky kostol
– 24.5.98, 14.00 Chinorany, katolícky dom

- 24.5.98, 17.00 Trenčín, ZŠ sv. Andreja, Svorada a Benedikta

6.6. So – Spoločenstvo Svetlo-Život organizuje v Červeníku (farnosť Leopoldov) celoslovenský deň spoločenstva, ktorý sa koná v rámci hnutia Svetlo-Život každý rok. Zúčastní sa ho množstvo mladých ľudí z celého Slovenska. Bude sa konať na miestnom amfiteátri. Pozvaný je tiež otec arcibiskup Ján Sokol.

26.6. Pi - 28.6. Ne – Celodiecézne stretnutie mládeže Nitrianskej diecézy v Považskej Bystrici. Minimálny vek účastníkov je 14 rokov. Účastnícky poplatok 100 Sk. Z každej farnosti si pripraví krátky program na zoznámenie a účastníci z dekanátu evanjelizačný program. tel: 0822/322691 – farský úrad; 0822/324122, 324123 – kapláni.

27.6. So 18:00 – Koncert modlitieb a chvál, DK Zrkadlový háj, Rovniankova 3, Bratislava – Petržalka

10.8. Po - 16.8. Ne – Festival Verím Pane 98 v Námestove

23.8. Ne – Komunita Jána Krstiteľa usporadúva 1. celodenné evanjelizačné stretnutie v Mestskej hale v Prešove.

28.8. Pi - 30.8. Ne – Konferencia Koncertov modlitieb a chvál, Športová hala Pasienky, Bratislava. Téma: Žiť blízko Boha

Výsledky 98. kola Gospelparády rádia Lumen, vysielanej 2.4. (vysielala sa každý štvrtok o 16:00 a reprízuje v sobotu o 1:00)

1. **Lord's band** – Kto?
2. **Petra** – The Holiest Name
3. **Juventus** – Dajme šancu láske
4. **Whitecross** – High Gear
5. **Kapucíni** – Kapucínsky rock'n roll
6. **Amy Grant** – Shadows
7. **Kéfas** – Kráčam
8. **Michael W. Smith** – Cry for love
9. **Merriment** – Naše ticho
10. **Take 6** – Can't Stop Thinking 'Bout You
11. **Jana Daňová** – Daňovej priznanie
12. **Adrian Sneel** – You
13. **Kvas** – V nemocnici

14. **Rebecca st. Jammes** – Abba (Father)
15. **Adriel** – Nás nikto nezlomí!
16. **Joe club** – What ever takes
17. **Vocal Plus** – Mój Pán
18. **Don Henley** – How bad do you want
19. **Mimicry** – Blázni
20. **Sierra** – No stone to throw

Výsledky 2. kola hitparády Poltón vysielanej 22.3.98 na STV:

1. **Atlanta** – „Pesnička“
2. **Kompromis** – „Život je dar“
3. **Adriel** – „Anjel strážny“
4. **B.F.O.** – „Studená jeseň“
5. **Trenčiansky bazár** – „Anjeli“

VŠ Infoservis

Toto nie je kompletý zoznam, sú to len informácie, ktoré sa nám podarilo zozbierať. Ak viete o niečom, čo tu nie je spomenuté, napíšte nám, radi to uverejníme.

Banská Bystrica:

– Vysokoškolská sv. omša v stredu o XX :00 v kostole XYZ

Bratislava:

– pondelok 20:00 – vysokoškolská sv. omša v jezuitskom kostole (P. Ladislav Csontos SJ)

– stretná podľa fakúlt (info na VŠ sv. omši)

– nedeľa – sv. omša v UPC (Univerzitné Pastoračné Centrum) o 8:00, 11:00 a 22:00, utorok – piatok o 21:30, v stredu aj spovedanie

– štvrtok 19:19 – sv. omša pre mladých z internátu EU – Horský park (a nie len pre nich), kostol na Kalvárii

Košice:

– streda, vysokoškolská sv. omša o 19:00 u františkánov

– stretná po internátoch

Nitra:

– na internáte UKF je zriadená stála kaplnka (nonstop otvorená)

– sv. omše su v nej v pondelok a utorok o 20:30.

– zodpovedný: Ladislav Tóth SDB

Trnava:

– vš. sv. omša v jezuitskom kostole

v stredu o 19:30 (p. Hudáček SJ)

– stretná u jezuitov: utorok, štvrtok

– na internáte sú tiež stretná

Žilina:

– utorok o 18:30 sv. omša u saleziánov

– 2. sobota v mesiaci duchovná obnova

– v piatok spoločná adorácia v čase 19:30 – 22:30

– stretná: pondelok – štvrtok, sobota

– zodpovedný: P. Milan Fulla SDB,

Rajecká 19, Žilina

Žilina – internát Veľký diel:

– sv. omša 20:00

– v ICM stretná

– zodpovedný: Ladislav Stromček

Ahojte!

Dúfam, že sa vám pri riešení úloh z minulého kola darilo. Tentokrát som pre vás pripravila tému výsosne aktuálnu:

PENIAZE, PRAŠULE, PRACHY, BUBÁKY, ...

Verím, že vás to motivuje natoľko, že mi svoje odpovede pošlete. Troch z vás (za odvahu a hádam aj správne riešenie) odmení redakcia peknou knižkou. Teda, hor'sa do toho!

POD KTORÝM STROMOM JE POKLAD?

Jeden milionár – čudák zanechal túto závet':

„V mojej záhrade rastie šesť ovocných stromov: 1-čerešňa, 2-hruška, 3-jabloň, 4-orech, 5-slivka, 6-višňa. Pod jeden z týchto stromov som zakopal poklad. Ten, kto chce poklad nájsť, musí počítať od 1 do 10 004 týmto spôsobom: čerešňa-1, hruška-2, jabloň-3, orech-4, slivka-5, višňa-6, slivka-7, orech-8, jabloň-9, hruška-10, čerešňa-11, hruška-12, jabloň-13, orech-14, slivka-15, višňa-16, slivka-17, orech-18 atď. Poklad leží pod tým stromom, ktorému zodpovedá číslo 10 004.

Iba hlupák by chodil od stromu k stromu a počítal. Bystrý človek najskôr vypočíta a potom pôjde rovno k stromu, pod ktorým leží poklad.

Z KALUŽE DO BLATA

Pavel a Havel nastúpili do práce v rôznych firmách, ale s rovnakým nástupným platom. V minulom roku zvýšili Pavlovi plat o 10%, zatiaľ čo Havlovi ho o 10% znížili. Tento rok Pavlovi plat o 10% znížili a Havlovi o 10% zvýšili. Kto z nich má teraz väčší plat?

VŠEVEDKOVO KÚZLO

Vševdedko sa dopyčul, že existuje zaklínadlo, s ktorého pomocou sa dá zbohatnúť bez práce, a tak sa každého na toto zaklínadlo vypytoval. Nakoniec sa dozvedel od akéhosi potulného kúzelníka, že je treba vziať istú presne určenú čiastku paňazí, ísť o polnoci k rieke a hodiť do vody 50 korún, potom vysloviť kúzelné slová: „ego sum stultus“ (slovensky: „som hlupák“ pozn. autora) a zostávajúca čiastka sa ihneď ztrojnásobi.

Vševdedko sa zachoval presne podľa kúzelníkovej rady. Dal do vrečka určenú čiastku, išiel o polnoci k rieke a hodil do vody 50 korún. Potom spočítal zbytok peňazí, dôstojne vyslovil „ego sum stultus“ – a peniaze sa mu pred očami ztrojnásobili. Potešený Vševdedko znovu hodil 50 korún do vody a vyslovil zaklínadlo. Celé kúzlo opakoval spolu trikrát. Potom vytiahol peniaze z vrečka a prepočítal ich. Aké však bolo jeho ohromenie, keď zistil, že má presne toľko peňazí ako pred začatím kúziel.

Koľko peňazí mal Vševdedko, keď sa vydal k rieke?

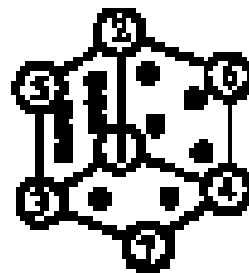

A tu sú riešenia z minulého kola:

1. Počet bodiek na spodnej strane hornej a dolnej kociky je: $6 + 4 = 10$

2. Súčet bodov na stranách kociek, ktoré nie sú vidieť: a) 38 b) 24 c) 10

3.

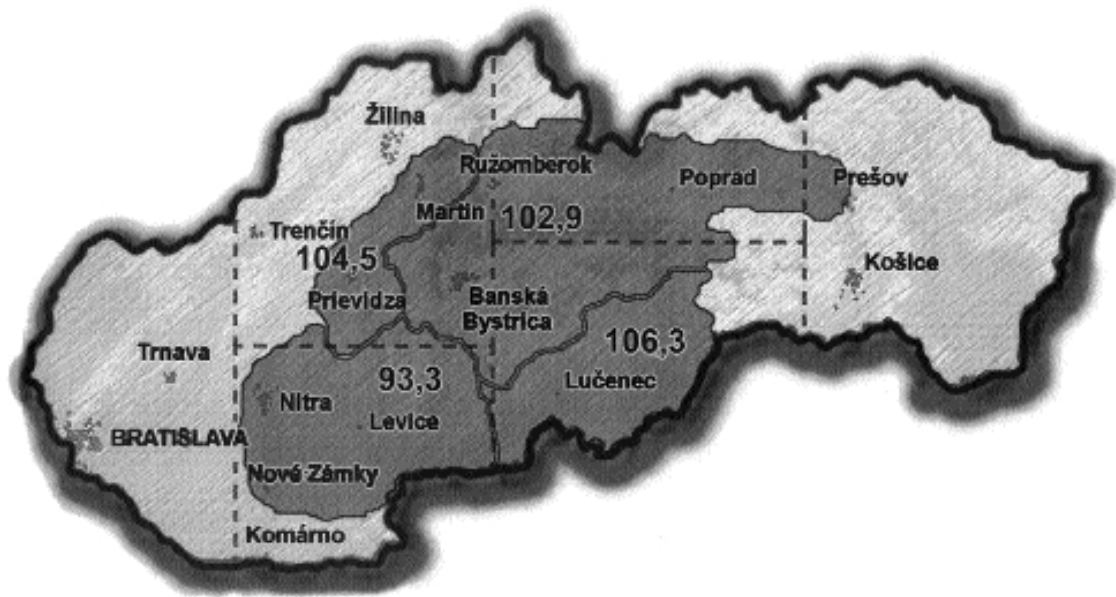
4. Na dolných stranách majú kociky 3,6,4 bodov.

Za správne riešenia z minulého kola peknou knižkou odmeníme Borisa Golobova z Bratislavy. Gratulujem!!! Teším sa na vás a vaše odpovede

Vierka.

Vysielame po tvojom,
bez stresu a s **POKOJOM.**

RÁDIO LUMEN

FM 93,3 Nitra
102,9 B.Bystrica, Tatry
104,5 Prievidza
106,3 Rimavská Sobota